

کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی

۱۳۷۱

۱۰۵۰۳-فی

کتابخانه مجلس شورای ملی

کتاب: فتویٰ مستدرکات

مؤلف: آیت الله العظمیٰ الخوئی

موضوع: فقه

شماره ثبت کتاب: ۸۶۹۴۵

تاریخ ثبت: ۱۳۷۲/۲/۲۶

۱۳۷۲۶
۸۶۹۴۵

بازدید شد
۱۳۸۵

ی تنه ذات از فم عیول
 نقد لعل از هاجم عشق با ده کور
 برعم نوشید از عفت ملک
 بهر شوق فروزان هر دو
 زری افروخته شمع ز نور
 در دهر ام از طلب برودان
 گویت به فلک از رطوبت
 از می عشقت عن سر سر شدند
 به بر سر از بیت کشته روان
 ز غمیریل جگر که در دوش بر جاد
 به بنات برده از دوزخ کور
 به و تشاد ازین طغر بر دوش
 به نقشه سرگون از در داد
 به خاشر لاله از دواغ دل

در صفات و در عقل بود فضل
 نفس لعل سقا از شوق بجوش
 کشته سرگردان بدوت چون
 زمره و کیوان برین دوش
 در طلب ریت کشته با صبور
 کشته جو یای تو در جهان
 جرج و انجم را از ایم نبوت
 از بوار و رقت در تشنه
 خاک از این لوله افشاد
 مست و بخت کشت بر کوه افشاد
 سر بر آورد از زمین و بوش کور
 در بخت کشته رقصا بدوش
 جگر خنک کوه است از در داد
 از عشت او را فرزند باطل

یاسین و کل هسته چای بر چاک
 مست و لایق قافله چای چاک
 در دو و یکان عاشق ایت بکاف
 بر یک لاله کو بر او از زمین
 جبهه حیوان از غریب عشق توست
 ببل زرق و کل ریت بکاف
 فخر لاله کو زمان در کوی تو
 جبهه خوش و طبعیست جام عشق
 کشته لبان مست و بخت زان شب
 این از جام صب سب خوشند
 عاشقان از باده عشق توست
 ابر معنیست جام و هدند
 در شریعت میان در گفت گوت
 در حقیقت جبهه از او نوی تو

میچ

حاجان در کعبه اندر طوف تو
 در ساجد نوسان از ثوق تو
 در صومع اشتر بود در تو
 رنود دوشتم مست عشق تو
 در کثرت ادب و یهود
 بت رستگان را تو در مملکت
 گشت اوست در سخن بر کعبه
 ویرام ذرات عالم را تمام
 بر یک را دستیر ذوق تو
 جان جبهه با وصال کشته
 این یک از جبهه مست و خراب
 بر یک سرست جام و صد بار
 غرقه آید بچو بنداب
 کشته جبهه طالب دیوار تو
 در کعبه را بهمان از خوف تو
 لاله فان در سجد از ذوق تو
 در خرابات سنان غوغای تو
 زان بر چاره بت عشق تو
 در و لاله بر سبب تو بود
 بت از ویر تو بت مجوسان
 بت بت و نوسان و شیدائت
 از شراب عشق تو مست و ملام
 در دل بر یک ز تو ثوق تو
 بر یک از خون عشق با نوا
 دان و کعبه شیده دریا شراب
 در غم و کعبه کمان در زینهار
 چو در سست و کوبان کعبه
 جان بر یک و قفس بر تو

بریک تو خیر تو را جو یا شده
 غافلان یک از غافلان که
 جبهه در تبسم و در خیل تو شو
 لاف تو را در رخ جبار تو
 بر یک کشته زهر مستفیض
 سطر که در صدق از جان و دل
 با وجود آنکه دینم جو کارون
 باز گشت جبهه لاف و یا بود
 که چه آب جبهه از یک جگر بود
 بر که در لوت مقید می شود
 و لظ در جگر کن جو را بهین
 بر چه از یار خدا و عطا شتر
 بر چه شوق کندی از یار دوست
 بر چه دور از دوست از صبر یا
 در نهایت یک یک گویند
 وانی یک از حمد آن یک خبر
 از نسیم و صبر یک برده تو
 در و درون ن بر یک جا شو
 فیض بر یک فیض دیگر فیض
 شد عدد سطر هم سطر
 شد اران در بار به قدر که آن
 که بجز شیر خد روز رسا بود
 لوت بر یک جوهر عین بود
 ره مطلق که بر و در میر بود
 تا که با شرف سر یقین
 یافت آید کوختر قشتر
 و شتر خوانی نمند که جان تو
 در حقیقت در رخ جانت شد

ساجات و سدهای مبتعت طوطی است
 در و در حالات و اوطاد و صور
 یا الهی انت منان کریم
 تا یک چشم زویر ارت جدا
 با و ده که خورم ساز و خدی
 باز کنی از دور سینجا رو
 بهتلا که می شفا ز در صفا
 ست گردان از میر و صفا
 ساقیا ستم کنی از جام نرب
 پلا ده تا و در هم از نیک و بد
 در سلطان و ملک نام گذران
 و اله کن در جهات فرشتان
 جان و ملت شفا کنی با وصال
 لوح سرم پاک کن از شتر و غیر
 صاحب الکرام و الرحمن العظیم
 روی نیما تا کنم جان را فدای
 تا و در هم به خبر در زم فاض
 در به بند ایضا فاض
 و در آن از ملک بشیر را
 که خاتمه بیع از کثرت نشان
 مانع باشم ریش را رخسار
 ست گردانی تا شوم فانی رخ
 به نشتم ساز از نام و نش
 تا بر به نام و می رخ ما رس
 در آن ما را از رخ و هم قیال
 تا ما را کعبه شک عین و

یکدم از دیر از خود دورم کن
 محو گردان ز نظر نقشه دوی
 و بجه پناه دل دانا بخیر
 از پیر جان ما از او کن
 از غم خلق جهان که بیاید
 جان ما را مطلع از او کن
 از شراب نیت ده جام
 عجز و سکینه در دیشم بخیر
 از یاد کبر و تکبر دور دار
 در صراط عدل و از شر استوار
 در ره تحقیق کن تا به قوم
 قلب قابله از عرفان بخیر
 از توبه نیت و از استغفار
 غرق گردان زوایا بخیر

بسم الله الرحمن الرحیم

دل از عجز و کبر دورم کن
 با نگرش ز بر حقایق
 مت جام عشق گردان کن
 و بجه جان نیت باز کن
 شمع از ارتج بر فزون
 اشتیاق بخیر در اطوار
 در دشت تابی که اتوار صفا
 صدق و خدای دوزخ نیت کن
 عشق ده که غنچه برادر آورد
 جان که محرم که افروزم کن
 زده رخ جان از شیرین
 بر زمانه نوحه نادر اجمال
 عمر کان پرور جانانی بخیر
 از دیر با بجز دلدار نیت
 به جان نیت که بهتر از حیات

بالیک که دانا امیرش نیت
 از عشق و محبت سرشار نیت
 خلق را با بهره کن از خوان
 سر او با و صرغ نیت
 طاعت نیت و دفع نیت
 تا که یابو لذت برادر نیت
 استغفار جان او را با نیت
 جا به جاکت او با و نیت
 در چشمت نیت به شیار آورد
 از غم و بنا و بوج نیت
 در مقام نیت و از شر کن
 تا که باشد بر دشت تازه نیت
 در صاف عمر جام نیت
 در کمال جان نیت و از نیت
 و صد او شد زوایا بخیر نیت

بسم الله الرحمن الرحیم

بی لقا یزدوت ، در اصریت
 که نایر دوست در دروج حب
 در بهشت از دعه در نرست
 که سر او دجسار عاشقیت
 خود جفا و جور ناز و لبران
 عاشق بخت جان ، وفا
 بر جفا کان دبیر زبانه
 صبح و چک دوست مطلوبم
 عاشق داتم نه عاشق بر صفت
 عاشق رو بر سر لب و بر شرف
 که نواز و در کوار و ده کلمات
 که در دشت نام و که کویر دعا
 که کشد که ز غده سلو دارم
 مخ فکرم بشیر و کم در عشق یار

در این عاشقی را بجز موت و نیست
 نیست از دوزخ بهشت ^۱ ^۲ ^۳ ^۴ ^۵ ^۶ ^۷ ^۸ ^۹ ^{۱۰} ^{۱۱} ^{۱۲} ^{۱۳} ^{۱۴} ^{۱۵} ^{۱۶} ^{۱۷} ^{۱۸} ^{۱۹} ^{۲۰} ^{۲۱} ^{۲۲} ^{۲۳} ^{۲۴} ^{۲۵} ^{۲۶} ^{۲۷} ^{۲۸} ^{۲۹} ^{۳۰} ^{۳۱} ^{۳۲} ^{۳۳} ^{۳۴} ^{۳۵} ^{۳۶} ^{۳۷} ^{۳۸} ^{۳۹} ^{۴۰} ^{۴۱} ^{۴۲} ^{۴۳} ^{۴۴} ^{۴۵} ^{۴۶} ^{۴۷} ^{۴۸} ^{۴۹} ^{۵۰} ^{۵۱} ^{۵۲} ^{۵۳} ^{۵۴} ^{۵۵} ^{۵۶} ^{۵۷} ^{۵۸} ^{۵۹} ^{۶۰} ^{۶۱} ^{۶۲} ^{۶۳} ^{۶۴} ^{۶۵} ^{۶۶} ^{۶۷} ^{۶۸} ^{۶۹} ^{۷۰} ^{۷۱} ^{۷۲} ^{۷۳} ^{۷۴} ^{۷۵} ^{۷۶} ^{۷۷} ^{۷۸} ^{۷۹} ^{۸۰} ^{۸۱} ^{۸۲} ^{۸۳} ^{۸۴} ^{۸۵} ^{۸۶} ^{۸۷} ^{۸۸} ^{۸۹} ^{۹۰} ^{۹۱} ^{۹۲} ^{۹۳} ^{۹۴} ^{۹۵} ^{۹۶} ^{۹۷} ^{۹۸} ^{۹۹} ^{۱۰۰} ^{۱۰۱} ^{۱۰۲} ^{۱۰۳} ^{۱۰۴} ^{۱۰۵} ^{۱۰۶} ^{۱۰۷} ^{۱۰۸} ^{۱۰۹} ^{۱۱۰} ^{۱۱۱} ^{۱۱۲} ^{۱۱۳} ^{۱۱۴} ^{۱۱۵} ^{۱۱۶} ^{۱۱۷} ^{۱۱۸} ^{۱۱۹} ^{۱۲۰} ^{۱۲۱} ^{۱۲۲} ^{۱۲۳} ^{۱۲۴} ^{۱۲۵} ^{۱۲۶} ^{۱۲۷} ^{۱۲۸} ^{۱۲۹} ^{۱۳۰} ^{۱۳۱} ^{۱۳۲} ^{۱۳۳} ^{۱۳۴} ^{۱۳۵} ^{۱۳۶} ^{۱۳۷} ^{۱۳۸} ^{۱۳۹} ^{۱۴۰} ^{۱۴۱} ^{۱۴۲} ^{۱۴۳} ^{۱۴۴} ^{۱۴۵} ^{۱۴۶} ^{۱۴۷} ^{۱۴۸} ^{۱۴۹} ^{۱۵۰} ^{۱۵۱} ^{۱۵۲} ^{۱۵۳} ^{۱۵۴} ^{۱۵۵} ^{۱۵۶} ^{۱۵۷} ^{۱۵۸} ^{۱۵۹} ^{۱۶۰} ^{۱۶۱} ^{۱۶۲} ^{۱۶۳} ^{۱۶۴} ^{۱۶۵} ^{۱۶۶} ^{۱۶۷} ^{۱۶۸} ^{۱۶۹} ^{۱۷۰} ^{۱۷۱} ^{۱۷۲} ^{۱۷۳} ^{۱۷۴} ^{۱۷۵} ^{۱۷۶} ^{۱۷۷} ^{۱۷۸} ^{۱۷۹} ^{۱۸۰} ^{۱۸۱} ^{۱۸۲} ^{۱۸۳} ^{۱۸۴} ^{۱۸۵} ^{۱۸۶} ^{۱۸۷} ^{۱۸۸} ^{۱۸۹} ^{۱۹۰} ^{۱۹۱} ^{۱۹۲} ^{۱۹۳} ^{۱۹۴} ^{۱۹۵} ^{۱۹۶} ^{۱۹۷} ^{۱۹۸} ^{۱۹۹} ^{۲۰۰} ^{۲۰۱} ^{۲۰۲} ^{۲۰۳} ^{۲۰۴} ^{۲۰۵} ^{۲۰۶} ^{۲۰۷} ^{۲۰۸} ^{۲۰۹} ^{۲۱۰} ^{۲۱۱} ^{۲۱۲} ^{۲۱۳} ^{۲۱۴} ^{۲۱۵} ^{۲۱۶} ^{۲۱۷} ^{۲۱۸} ^{۲۱۹} ^{۲۲۰} ^{۲۲۱} ^{۲۲۲} ^{۲۲۳} ^{۲۲۴} ^{۲۲۵} ^{۲۲۶} ^{۲۲۷} ^{۲۲۸} ^{۲۲۹} ^{۲۳۰} ^{۲۳۱} ^{۲۳۲} ^{۲۳۳} ^{۲۳۴} ^{۲۳۵} ^{۲۳۶} ^{۲۳۷} ^{۲۳۸} ^{۲۳۹} ^{۲۴۰} ^{۲۴۱} ^{۲۴۲} ^{۲۴۳} ^{۲۴۴} ^{۲۴۵} ^{۲۴۶} ^{۲۴۷} ^{۲۴۸} ^{۲۴۹} ^{۲۵۰} ^{۲۵۱} ^{۲۵۲} ^{۲۵۳} ^{۲۵۴} ^{۲۵۵} ^{۲۵۶} ^{۲۵۷} ^{۲۵۸} ^{۲۵۹} ^{۲۶۰} ^{۲۶۱} ^{۲۶۲} ^{۲۶۳} ^{۲۶۴} ^{۲۶۵} ^{۲۶۶} ^{۲۶۷} ^{۲۶۸} ^{۲۶۹} ^{۲۷۰} ^{۲۷۱} ^{۲۷۲} ^{۲۷۳} ^{۲۷۴} ^{۲۷۵} ^{۲۷۶} ^{۲۷۷} ^{۲۷۸} ^{۲۷۹} ^{۲۸۰} ^{۲۸۱} ^{۲۸۲} ^{۲۸۳} ^{۲۸۴} ^{۲۸۵} ^{۲۸۶} ^{۲۸۷} ^{۲۸۸} ^{۲۸۹} ^{۲۹۰} ^{۲۹۱} ^{۲۹۲} ^{۲۹۳} ^{۲۹۴} ^{۲۹۵} ^{۲۹۶} ^{۲۹۷} ^{۲۹۸} ^{۲۹۹} ^{۳۰۰} ^{۳۰۱} ^{۳۰۲} ^{۳۰۳} ^{۳۰۴} ^{۳۰۵} ^{۳۰۶} ^{۳۰۷} ^{۳۰۸} ^{۳۰۹} ^{۳۱۰} ^{۳۱۱} ^{۳۱۲} ^{۳۱۳} ^{۳۱۴} ^{۳۱۵} ^{۳۱۶} ^{۳۱۷} ^{۳۱۸} ^{۳۱۹} ^{۳۲۰} ^{۳۲۱} ^{۳۲۲} ^{۳۲۳} ^{۳۲۴} ^{۳۲۵} ^{۳۲۶} ^{۳۲۷} ^{۳۲۸} ^{۳۲۹} ^{۳۳۰} ^{۳۳۱} ^{۳۳۲} ^{۳۳۳} ^{۳۳۴} ^{۳۳۵} ^{۳۳۶} ^{۳۳۷} ^{۳۳۸} ^{۳۳۹} ^{۳۴۰} ^{۳۴۱} ^{۳۴۲} ^{۳۴۳} ^{۳۴۴} ^{۳۴۵} ^{۳۴۶} ^{۳۴۷} ^{۳۴۸} ^{۳۴۹} ^{۳۵۰} ^{۳۵۱} ^{۳۵۲} ^{۳۵۳} ^{۳۵۴} ^{۳۵۵} ^{۳۵۶} ^{۳۵۷}

در وقت ورود و خروج جانهای روئیده را تست

11

وصل و حیران و پشیمان شدم
 هر چه بستم در دو عالم غم یار
 میف دو بهیمه رحا و دوت
 در کرم ستم در زکار
 دولت و دیرا کرم و سرف
 دیشم در ایاقین مقدمات
 استغاث و شرح مصطفی
 فی نفث الیه الای الی الی
 ان حبیب خاص رب العالمین
 شد تابان هر دم از در او
 از حجاب اوست کمال صفا
 اوست اکل جهان را در بط
 از منافع خلق و کادیر سجد
 و بعضی شمس و صف او را

بروم نشا دروغم تا وان شکست
 نیت غم از دوت در دار و دیار
 از بیم ذرات دیم و حسنات
 از ره جانی و لطف پنهان
 از بیم کور و محض بویبت
 از حجاب جسد و شک بر دهم از
 ان این مخزن سر فدا
 ری المحتر صا به عیبه و به و سلم
 ان تنفع خلق عالم یومین
 نزل جانها خم کبیر او
 نشسته از خواش کویت بانو
 در میان خلق و خالق و ملک
 مقصد از این بابا
 ایت و الهیبر شرح مراد

در مختصر ص ۱ عید و ۱ و سلم

یک پادشاه در کاخ بزرگتر
 شاه باز لا محاله جان او
 قرب او داد و نه شکر او را مقام
 عارف اهل در سر جزو ملک
 او عالم شد طفیل و است او
 گفته گفت بنیاد می شود
 آن میسر کرد و عالم به طاعت
 چو کشید از بحر سیر و رفت
 عده عانی ز در کن فغان
 کو بصورت جبهه اومد بپوش
 پوشانید و لعل کجاست
 گنج طایفه ز او نشکر
 بت رله اومد و استقیم
 گفت ام شرح شرح صد

بود توت بر کاشتر شد و این
 رحمت لعل این دشت آن
 ما بیت شرح جاشتر را که
 خلق هر روح غلم عقلم
 له مع به کائف حالت او
 کردی در این بخت کن کو
 در جان سر غیر از فصاحت
 کو که بشتر از فصاحت
 بیت غیر ذات انصاف
 او بختی به اومد راجع
 عوالم را بر پایه سراج او
 با سبب تا در کاشتر گفته ملک
 گفته حق او را مع خلق عظیم
 بر عالم بر نور بر او

شمع
 شمع

گفته ما مطلق کواد حال او
 داده حق او را هفت و چهل
 شد فاعل بر کاشتر او کواد
 گفت حق لا تقرب مال الیم
 از خدا لولک او در خطاب
 بود بر خوان خدا و میمان
 حق بیکویر تو را ماد و ملک
 شاه وید تو را راجع بهیر
 روشن از نور تو شمع
 صد بر امان ازین ذو ملک
 بر روان ال داد و کزین
 بر روان پاک جبهه او
 گفته جبهه خشمه چهره شتر
 بی نقبت امام الهام سعید محمد نور بخیر قمر سره

فاستقیم کاشتر حال
 قم فافز کاشتر شرح آن
 مکتوب او در کاشتر او
 که رسد کسر را مقام بی کرم
 کرد و عالم بت تقصیر کتاب
 گفت بیت خدایه در جان
 بر کاشتر خوار شدن به ملک
 بخت به از دانش القمر
 استانت اولی را عقیما
 بر روان پاک ان بکون
 بر صفا و تا بهین پاک دین
 محمان خاص و کاشتر
 دت به به بر دشت

ملک دین را در کمالی تقدیر
 ان محمد نام عیسی بر تبت
 آمد از غیب ناسر ز خیر
 با طم او خرقی سرایت
 ختم شد بر دوت او فصد کمال
 برت او در برج جامع مقام
 قطب الاقطاب جهان در کمال
 ان که سیرت حیدر خصال
 محبت فیاض بنایب بشر
 غوث اعظم دین و ملت پناه
 سفر جامع امام الصفا
 ان در معرفت طاقی پستوی
 سفر شد بر بر سر بزدت او
 اند بر قیام ملک حکمت

(سجده)

کوهی انکسالی انکسالی
 در شرفیت در طریقت پیشوا
 بود و اشتر جامع ملوک
 منبع ادب خلدق حسن
 کشته از انکسار او در فلک
 داشت علم و حکمت و دانش
 برچ در عالم کمال نام بود
 ساطع نشر بر یکا اعجاز
 در دریا بر ولایت بر یکا
 بود بر یکا نه لوار ملک
 کشته بر یکا طرف هر ارض
 پیشوا در روانی رله دین
 بر یکا در هر آن کشته جید
 کم سبالا از سر خلق جهان

حجه بحق علی انکسار کوه
 در حقیقت ره او از راه
 کرده در اشتر خیر او در
 مجمع اوصاف رب و المثنی
 بود در تقدیر سابق ملک
 پیشوا اولیا، کشف لوی
 جده در ذات شریف او
 بر لب طر بر بر سر صفوی
 در سر چرخ سحر بر یکا
 بر یکا وای اقلیم یقین
 جان بر یکا غرقه ازوار حق
 محمدی قریب رب العالمین
 چون بر سر او در او در قد
 سایه فرخنده اسم کمال

در لطف و محرابین از سلوک در ماضی و تهنیت جلالی سیه
بکشد و محافت نفس در جود بقیت را که مرضا و پادشاه را در حق و صفت
باک شود و سوخت و در محراب
از کمر و زخمت و در باشر
بر که از اهدای بود اندیشه شد
لطف جهانی و در کم را بشنیده کنی
روفت و رانده زوئی ساز
در سخاوت که شود و در ناله
اول از نفس و در بار بار شود
خود پرست و در که حق است
یک روت نفس خفا به فتنه
از خود و کبر خدا را نشنیده شد
نیست بگویند و در دست نهند
کارنا و طهر افاق و گفت و

که در وی این زار به راه بر
 آموزین ره گوی نهائے دور
 که سفر خوانم که اول رفیق
 صحبت غایب طلب که طایفه
 در طریق در اودت و پیمان اداب سرو نیست با هر کلام
 که بود ای این سفر داری ولا
 خود اودت زک عادت ششم
 که اودت در اول طایفه
 چون اودت در درون پیدا شود
 در اودت باش صلاحی یار
 دافع در هر کبر ای ره جو
 به قلاد در درایم ره که روی
 که در حد مای در طلب
 به رفیق بر که شد در ره عشق
 که بمنزل میر س ای پیچ
 ای شرفه سحره سبطی ثور
 بر رویم در برن در طریق
 به مطلوب رسد غایب
 دافع در هر کبر در بر ام
 زک عادت در اول ششم
 یک بر دیگر نالی زک
 ره حق را از وی نای جو یا شود
 تا به به کنج عرفان را که طایفه
 بر به درایم نای نای
 ره شرف را خوانی که کمی
 بر بر از خود به صبر جنت
 عمر گذشت و شد آگاه عشق

که بخوابد بر این حشر
خدمت است که کردی بایست
پر بود حاکم مطلق شمس
خاک پائیز پارس لاف
با که است در نور و صفت
پستی سر این مایه شایسته
با راه فکر کرد در حق شمس
تا که کرد در تیغ ذوق راه دانی
وصف احوال با این به اهل بهر احوال

سند بدشتم ز قشر ابد
منه در فر از جهان چهره
سند دارم در همه عالم فواج
فر که از سرور عالم اکام
سند بر ذوق سلاطین خرم
من که عشر و عشر کردم زریا
سند از ادم ز قید بر جیت
من که دین و حقیر عالم
رو در سبک ز خجرت

خجرت

خسته چمن خرم ابر و دم
از قبول حضرت صاحب کمال
خجرت خود برت برده
الله تجرید از سر جیت
با سر چون برده برت برده
برم فرمایم مطیع او باشد
ادب بگویم سخن نو گوشت بر
برم او گویم همه الهام
بچه آید از دولت از نیک
که چه سید او نوراه صدق بود
تا نور و حق ز حال یک بود
سر کمر از خدمت صاحب دانی
تا ز نعل و زربت و قفس
خدمت ابر و دانی کردی کمال
خاک راه برودان کلام
بر دم از سر چه از شد خیال
به رضایت در جهان کلام
و کمر از خجرت عیال
تا بود از نور او کوسو
تو تا رویه کم از خاک باشد
تا بود او بود خجرت باشد
لغت او را تو حق اهدا
دو جوشی در خجرت
که چه بر سر من کمر نهایی زلال
ایمنی با به زمره بود
او بودانی از قفا کمال
تا بود حق کفر کند
و هر دانی که شد بران

قدر لطفش را بجان شونده
 کبر بگوید هر چه هست نیست کم
 او بصدق دل چنان بگویند
 با ادب بیشتر از پیش بر
 بنده شود هر که جو از او کی
 لطف به نیت نکرده ایست
 او را در دل او کنه خویش
 خوشتر از هر از او که قوله
 که بر او در ارادت بیشتر
 که در شست که در دل شمع
 در دو پیشتر را بجان تبسم
 هست خفیه نیت که در دل بر
 بر که را باشد ارادت بیشتر
 ز همه شرط است ایراد

بسم الله الرحمن الرحیم

هر چه گویند بصدق دل قبول
 اشهاد خلق آفت است
 طبعان را بخت و کبر و یا
 بنده که ایستاده است
 خفیه عادات محبت از رفیق
 با ادب و یاری ترانیه روان
 با ادب جوان سوال دوست یافت
 چون ادب بگذشت یک طریق
 از خدا بیا حب لطف کرم
 از همه خلق بود در داران
 در دل او بیشتر وقت روز
 برده چنان هر چه میفرماید
 که بگوید خوشتر در پیش فلان
 چون نذر غشتر بخواند
 حجت و برهان که چون بخواهد
 که بگوید شهادت بر کمال است
 از خدا و او بسان و سز و جدا
 و هم خزانچه بهتر از عمر ایست
 شد عادات ادب از طریق
 به ادب توانی شدی که در
 از هر چه زده به ادب توانی
 کثرت در دریا رفیق غرق
 او شمر سرون از رایح جاه ظلم
 با نوا سازش ز خلق نیلوان
 هر چه در نقش غیرت بوز
 که خلف ان کنیز که شایسته
 از او خوار باشد خوشتر فلان
 بلکه خواهر محو در افروختن

این حکایت بشنو از پیر و پیر
 شیخ و درایه که شاه فقر بود
 یک بر بر داشت با صدق و صدا
 اتفاق بود روزی مجلس
 شیخ که کم میانه روح بخیر
 شیخ بر دم در معارف گفتم
 او بر سر کوبه پیر شیخ دم
 گفت با شیخ شرم ندم زلفت
 آنچه میگوئی بگو آن کنم
 شیخ مشغول سخن بود از راه
 بار و دیوانی سرور و دوند
 گویند و لشکر شیخ دم
 رفت زانگاه آنی سرور و دوند
 با یک گفت نه احدی طلب

تا که که در در ارادت بر نبرد
 بوسیدن نام قطب عجب
 بعد احد نام آن کو و وفا
 بوسیدن حضور و دم
 این مجلس را از دوشتر تیر خیز
 خوشتر گفتند با خود
 شیخ که کم میانه روح بخیر
 در غور تشریح از دشت
 بر چه فرمائی معرب که کنم
 خود گفت او در غرض کنی یا چنان
 گفتند را و گفت با شیخ دم
 گفت در دوزخ خود و غرض
 چون زانگاه تیر تیر شیخ دم
 کو که دوزخ تیر تیر

در معارف گفتم

زانکه با ما عهد است آن وفا
 چون نظر کرد و خود کرد و صورت
 بی مورد از جهانی تیر کز
 بی سر میگویند او شد و شد
 اشرار بر اینهم را رکاب بود
 این چنین صدق بیای و بود
 بر که از بند در ارادت این چنین
 که عمر خواهر که یار و صد یار
 بر که باشد در ارادت تیر
 کو ارادت کو بر سر این چنین
 بنظر منظور اینهم دل نوی
 که بر خواهر که کو در کیمیا
 در محرابی ساجد قطب عالم که شیخ سر شد و کلام است
 که وصال دوت بخوار کرد

کو خلاف ما بخیر هیچ
 رفته بعد و شتر شد و دوزخ
 بی کجا خوشتر تیر و دوند
 بعد بر تیر چرخ از دوشتر
 لب بر غرور و دوزخ را که شود
 تا یا بر او و دوزخ را که شود
 که ارادت سقر و کیمیا
 خوشتر را در راه مردی که شد
 از بر سر و غرور و بیان کار
 تا که کو و در طریقت را که
 به که بر یار و کیمیا در تیر
 با شتر سجد دل بر غرور
 بنده تو ام و کلام است

خواهم دل زخه قطب عالم است
مهر و در راه ایم کاه است
زافیشتر مقصد مقصد است
ریشه است کوره دیر است
شترال امر و خطر و نیت است
بر سپای که دانم کم دین
بانشتر از بر تفسیر شدن
پیرانی باشد که باشد بر است
از دو عالم یار بند او عالم
پیرانی باشد که از دین پیمان
ایم چنین بر چه نیز زنده
بر چه از کوی صدق می شود
در چاه احوال حقیقی که خود را مرشد و در راه
می آیند و بی آن مقصد راه نماند مقصد و حال و حال
(نسخه)

در زمان را در پند استی
بشقی را از اولیا نشانی
کود عمر که از خود پرورده
عقل را که تصور رهنما
ساخته و حال را در هر چه
خود ز پرت که مویط کاه است
از کمال امر منبر و نبرد
انکه بر از بر نواز از رفیق
امیر بر عت بیخ شفت که نود
انکه باز و عشق با حرم تبان
انکه باشد و ایما صورت پرت
بر که حیرانی حال صورت است
انکه بیشتر بر لست و ملاح
لاف هر از هر جهانی از خود

احمد و بوجه چنان هم دشمنی
دین دنیا را از انی و دین
لا حرم هر که برای او زجا
تا که لشی ستر امیر خدا
خز عظیم دانند بر غیر
از طریق بر بردانی که است
بخش او از جهام صورت بهر
انکه بی خوبی کند از طریق
لا و حرم راه چو نیکو بر
ریشه بود بود از ره زانی
دام منبر که کمر و بر است
امیر منبر است صاحب شریک
و جد و کاشتر با خضر
بر برد زنی زهم شش

صدفون دگر دارد و درون
 ریزنی چون نام نه بر کند
 گوید او که من قد ز رهم
 بر که باور که آتی بود و رخ
 کم شد و هر که بمنزل ره نبرد
 کرده نفس و جوار را پیشوا
 روز عرفان در دل و جانت
 نیست از یافان شرم و جا
 و از آن طب که در دستش
 در جان نوق و عشق و احول و لطوار عشق
 با نوز و نیا و نارت با نکه ز اویم غر و خط و کد که یک است و طبع و طبع
 ز او راه او فغان و نارت
 که تر حوا پر دولت و دیرایا
 که یازاری نشانی او و لجه

در میان

دیده به که بر خند نایب بکار
 را و در اد عشق و حجب و نیاز
 وصف عاشق زلفت و چارکات
 او از و شب بیشتر با زار و فضا
 بر که بد دولت از حق و نیت
 نوز عشق و در و غم با یارب
 فر کز ارم مال و جا و طعنه
 از علم و در علم و در سوت کودت

حکایت

وای اقلیم عرفان با یزید
 گفت حق و نه الهای بر دل
 که خرنه ما ز سر جنب بر است
 طاعت بقول خواجگان است
 علم و هر از معارف به است

انکه و ایم بعد عشق بر برید
 آمد و از سر و بعد بر دل
 از از ان کفینه به نیت است که
 خدمت لایق است با هر که است
 ز من تقوی جیب و بعد است

این شربت دروایت دهن
 که را خواست با چرخ بار
 کفتم بچرخ بود بر تو را
 گفت آن عجزت و غرور غبار
 قدر دین از خود اوار که
 یار فانی را چنین که خط
 بر رخ دان که ز غمی نداشت
 بر دانه که در رخ نه افرو
 هست خود از میان کشته
 دایره خود را بخت این فی
 که از این فی راه افرو
 در غم زان باشد ماه
 چون تو که کوی تو بخت و
 بهرخت ز راه او بخت و

خود بسیار است از همه برون
 که نباشد فی مراد مراد
 خود چه باشد یا الهی که مراد
 نیست و در و نور جان که مراد
 دل شکسته بود و بیچاره
 خوشتر نیست که به راه مراد
 در طریق امر و عاقبت مراد
 اینچنین بسیار و اگر که مراد
 خوشتر است و در محض که مراد
 بخت از حق رفته اند از طریق
 دل و غرور را شایسته
 از رخ زده به نیر و شدن
 هم که بکشد راه و المان
 در دل عاشق که غم غیر دوست

در غم

عاشقانت را رفیقان شد بر
 تحلیص طلب و کفایت طلب
 بشرد و طلب در دل فرو
 بگذر از زمانه کس و طلب
 بر که در راه طلب بر دست
 تا طلب در با طفت ظاهر شد
 آن دایه که بخت خایه طلب
 آن سر که در راه بر دست
 دین که بخت بر دست
 و زبان که بخت او خایه طلب
 جانی که بخت بخت که کو
 عقد که در دانه عشق تو نیست
 روح که در خیات تو نیست
 سر که او بخت بر دست تو نیست

بر کسی که بخت عشقت کشید
 تحلیص طلب و کفایت طلب
 بر چه بخت غیر طلبت بود
 لا ابا له و لا ربه و لا رب
 از فیال کفر و غیر بخت
 در بلد عشق جان صابر شد
 دایه ما در پر از رخ و تعب
 دو مجوس که در بخت تو نیست
 که به چون در غم و دست
 دل بهر نماند غیر خوار
 سره بخت بود جانشین
 نیت با در از آنکه جانشین
 جسم خوانی چون تو در بخت
 شرم بهر شرم جانی طلب تو نیست

سینه که عشق تو بر دینیت دلیغ
 که شکر گفتار جان نشود
 بر شکر که تو را در دینیت
 دلت که نه بهر عقد که دوست
 پاکه جز در دل جوی نه
 جان را در دینیت جویانیت
 خلقت عالم را بر جویانیت
 بر که طاعت آن شرف حق
 جان بهادر که از خود طلب
 دافع جان گیر دینیت طلب
 دور عشق که از کف کوه
 در طلب جیش تیا به کمال
 در طلب در شوق و در
 بر که نال قلند ویر از یاد

ز شکر دین بهادر و از ذوق
 که نود که عاقبت بهر
 نقش جانت محمد صلی الله علیه و آله
 آن بریده به بتیغ قدرت
 آن شکسته به جویا به اکبر
 دل نواز و بر که شکر است
 بر که جویانیت جویانیت
 زانکه دارد و دوست آنست
 چون نور طلب است که آب
 چون نوری طلب است که آب
 جوی که جوی که جوی
 از طلب نشین که خواهر
 تا چای در دل را در
 او در خواب در دینیت

در طلب

از سر جام طلب مرست تو
 ز او راه عشق جانای جویانیت
 تا بنا بر دولت و در طلب
 بر که او بر کشت از یاد خدا
 طالب آن بند تا روزین
 خط نفس خجسته و در طریق
 در طریقی جویانیت
 طالب آنکه ره بود در

جان دول بر یاد جان که
 جویانیت در راه و صد دوست
 نیست در راه او در طلب
 سر تر باشد در راه جویانیت
 از طلب که نام بر یقین
 دایما در دینیت
 دین و دنیا که باشد از یاد
 که لوی دنیا و جویانیت

حکایت

انورین منیر بگویم قصه
 دینم یار که امر شوق
 در حضور جان و دین نام
 اتفاقا کور کور
 بر زمانه بهیم در جویانیت

تا بر و بر طلب زوجه
 نارف و جویانیت
 در سفر نام معجب شدم
 زب شکر هم یکی بریم
 دین مردم در کمال

اتفاق افتاد در روزی از قضا
 در محله صاحب آباد بود
 از عجب دیدم که میر لک در آن
 روز تعجب که در راه میبود
 در تعجب ما که او را در محله
 یا رب ما گفت بایر لک
 زانکه خاله نیست از لک
 چون دو آن که نزد یکدیگر
 گفتند هر خدا یکدم است
 در جواب ما گفت و نظر
 و دو آن و ما همه در آن
 زد و چون برق از مادرش
 در عجب ما جده نظر ده کن
 بود و بنا چشم اب روان
 بر روی ما هم از سر ذوق و صف
 میر میگویم با ذوق و ادب
 یک جوان خوب رو و خوش
 عقل جیران کین که خواهر پر
 کین و دویونی به سبب نیست
 تا به پیش چله رت او فکر
 به سبب او را دویونی هم
 ره زما که در تو و زلی سخته بود
 این دویونی رت که هر
 هم بسوزد و اندر گذر
 او که زان آنکین خبر نیست
 در تعجب ما همه زین سرگشت
 چون رسید آنجا محله او را
 تا چه خواهر بود و حال آنکه
 (در آن محله)

در زمان رفتیم تا پریم حال
 چون رسیدیم دیدم او چو شیر
 صبر کردم تا بهوش آید مگر
 لحظه شد یافت از خود آکی
 داشت و خاک از روی پاک که
 جده گفتش که پرور ریا
 زانکه ما جیران است گشته ایم
 از تو چون جستم در راه
 ما غمیدیم احوال تو جرت
 گفت یکدم پیش از اینم جرم
 پس روان گشتم بسوزانده
 یزنان در فلان بهم جرم
 عاقبت یا که هم کین جالها
 مخزنه هر حق جو سر نفس
 تا تو معلوم کارش را مال
 در شراب به نفع و خوشی
 که بود از احوال خود را خبر
 چشم را بگشودان سردی
 بر کشید از نور دل داده بود
 که چنان سحر حال نهیما
 ما از این صفت سخن غشیده
 تو که در هیچ سر نیست
 باز که کین حال به حکمت
 ما غیر این سر بودیم
 چون بنا به لک گفتیم بود
 در کین سخن خود کردیم
 گفتند از بعد شسته رفتیم
 دیدیم و زین قهر و کفر

در طلب ما را نمود از خود خبر
 مخ نمودم وقت از گفت شما
 چون برجا ابرم ز نهودون
 چون بروم کفتر خود درم کا
 چون زنگار شستم از خود خبر
 این چنین باید طلب بود کار
 که تو نه جو یا حق آنچه می بار
 او چنان از بهر گفتش میدو
 جان طالب و مهر مطلوب شد
 در نه خبر که او از بهر کفتر
 میخانه دعو در طلب
 سر که در راه طلب او بار
 تا که او در صحر جان خویش
 طالبان را با و عالم کایست

خجیم جا کسل و خیر و شر
 مخرج پیر از بهر خدا
 یا فتم مطلوب تو را درون
 بر کفتر او فدا
 از خود درم که تو بروم از
 توبه طالب و دگر بر بار
 کمتر از جو یا کفتر او بار
 دل جده گفت تا مطلوب
 دل نثار و صبران خود شد
 اینجا که گفته شد بر از شر
 چون کلوخ از جانم میخیزد
 نفس خود را بدم با هر فردا
 میسند بروم فدا صد جان
 در دل طالب نفس از بار

بر که بود ای طلب و گرفت
 به تقصیت این تمیل خ
 از بهر سعادت این خوش حال
 بر دایم منزل شیشه دان
 صد تشر سگوش سحر
 تیت چیز در جهان پیافه
 بر چه غیر محض خیر و حکمت
 زانکه نایب فخر و طهر از حکم
 در طریقت رات به طبع کما
 در ایما با صبحی بر که باشد
 در طریقی جمع بود و باش
 باشد در راه طلب ثابت قدم
 سر که دارد در جهان کج طلب
 دین و عقبر خجیم طالب است

دل ز هر چه عالم بر گرفت
 تا که طالب کد فتم خ
 لیکت ابرم شتر از سر حال
 که ز هر چیز خوشتر از خود
 به طلب غیر صورت و کد
 و تقصیت خویش جوایز یاره
 که در از دست و دگر خست
 فخر حق با طهر به شادیم
 میکند از مایت بر هر حج
 بدم دل ز غم کاه پاک
 با و دل جوینده بر کوه پاک
 تا به به دوس بر از قدم
 خود خویش از غیره اوقب
 کفر او بر چه در راه جاست

طبا به بدون کن از دل
چو فیض دل خود جاده
بر چه شوق کس از یاد دست
بر چه مانع آید از دل یار
با کجای شیره زندان بود
سر که در در طلب دامان گشت
ترک فرزند زن و چای گشت
ترک ناز و نعمت و شیر طرب
ترک لذت و جاده و حال
رنگ سرخس از دم ده زرد
خنده رفت و گوی شد از ده
گویم عالم نه معلوم بود
و در نیچو به پیوار مهر و دوست
از موی خود کشته این کرده

چو

چون پیر سو عشق شد
عقل و شایسته بر چرخ شد
از غبار مستی نه خاد را
تا جوت از نو و صورت را
چون عشق یار در جند شد
از سر جهان و جهان بر جند شد
زیر قاتل خویش در جند شد
ملک و مال و دولت و زور و توان
در تو کرد و در طلب آید
در شمع تن تو که در ملک مال
خان و مانع و بستان مرا
طهر و زلفت و کمان و قصب
آشتران و مهر و آب بود
بشی از عشق جانان را از

آشتران و مهر و آب بود
چو در دوزخ عشق و دوزخ
رفته از یونان و بکارت
خوشتن در کوه انوش
پیش این زهر بچون شد
برم از نیستی از کشته
تا عشق را علم از کشته
دوره حق جرات غیر از کشته
انچه میگویم عیان حلال بود
بر تو فرزند و حال آید مال
سازد از وصل جانان منور
نیت خیر کرده در ده رب
چون شود در نین مرز و در جو
چون جانت اندامه کلاه

هر چه غیر از دولت که در دست
 کو بجای خوار که گوید شایسته
 بر چه در راه حد که در حد
 در ره حق سالکان در راه نیک

حکایت

نقل که از کبر در دنیا
 رهنمای سالکان در راه نیک
 دشت در بعد از در در محراب
 بعد از شوق عطر و نخل
 از نویمان خلیفه یکن
 خدایان و پادشاهان در سر
 بعد از نام که تا به جان
 با شرف که تا در دم عبور
 با بکایت که نیاید شدن
 دل از دنیا و نیران که در دست

سید

پس خود را که در نهم داشت
 شیخ شوق نصیب که در دست
 در میان آن سینه شیخ گفت
 در ضمیمه چون آن مستح
 برت همان قاهر بر یک در
 چون بود یکه جان شایسته
 عاشق که چون که بر شد از می
 بل فضل در شان او مال
 نیک که در حبه را از کبیر
 زانکه این نهر عریان که
 چون که در صفت را که در
 از در خطرات از نور نرسد
 سلطنت که در است اول که کند
 رایح مختبر نیت در عالم یقین

سبحان که در کف از نیت
 جان خفتان میرا می از کز
 کما ندریم عالم عوالم و نیت
 که چه در سینه جان که در
 از نور کما ندریم که در
 که ملک را در کف آید از نور
 از نیت که در در کف
 از نیت که در در کف
 میشتاد در دیو در کف
 ملک که کرده به نیت شکر
 رایت عیان که در نیت
 کما ندریم که در نیت
 نیک که در نیت
 بزرگ که در نیت

کفر

کینه خدایا ایح ضعیف آدمی
 تیر این پنج بر جهان همه محو شمر
 گویم که دود که تا بهوش شد
 بعد از آن بر خست زار و تار
 آتش و از روز آواز گوز و درد
 زور دیگر خود با ده آزار
 باد به پرستگار خست
 سر شد زور دل از کار جهان
 آفران به خود که رو رسم
 بود نهاد داده به خبر
 ز نورانی خست سیاهی غل
 دشت کوش و شش با کفار
 چون که جگر شد نام آلوده شمر
 گفت از سحر است و دانم

چو تا نیت شد شود محو می
 در کمان شبح که دل بر
 بچوستان دم و دوش شد
 روز خانه خویش شد کوی ملک
 خود گفت از صبح تا چرخ زود
 بار دل انداختن و زود
 بود بخور و در کشد بارت
 بعد که شمر در لب زود
 پادشاه در راه شمر که کم
 بارخ چو تا غفران و دین
 آلوده شست با نوز و کار
 تا برد بوی کار و ارش
 تا کنه با شبح غرض دل
 پشوا جلد اسباب یقین

در روز اول چو که گفت تو شبح
 این سخن کار را بر او گفت
 کار دنیا بر دل محو کرد
 محو خوار که گریه غصه
 دیو را بر بندم از کار جهان
 شرح داد فقر و سیر سالکان
 سخن گفت و در راه ریخته بگو
 با طاقی خوی گویم یا که نام
 گفت راه بر دو باغ کویان
 گفت راه نام اول کوی
 روز ناز و دقت از سر دکان
 که بود نیت ز کوا دل ده
 استقامت که بود بکار حج
 در تورا دغص چو تا ایرو

در کمال فقر است
 در کمال فقر است
 در کمال فقر است
 در کمال فقر است

گفت امروز که دهم همچون سخن
 با دلم صدر در پنهان گفت
 جان عشرت چرخ بر دور کرد
 در غم خفتن بگویم غمت
 ترک گویم مال و ملک و جان و نام
 باز که زانطور در راه بر دکان
 با شربت ماطلق باز کرد
 بر چه بخوارم بگو در سب نام
 تا که زیم برود که دم بر زود
 در نیت زین حجت نیت
 به تعلل با طاعت بیکدر
 روزه هر روزه در رخت
 در نیت نیت روزه حج
 ترک دنیا و دین که سر بر

دست در کار جهان کجا بشود
 ترک فرزند و زلف و چاه بخت
 بگذر از در این شهر و ریح با شتر
 که دیندت مال دنیا بست
 دایما با شتر بایک خدا
 با تو کفم غم چنان برده
 چون شینه دهن در شمع بر پانی
 بچو دانه زور بر صحرانها
 روز و کویا که نیاید پره
 بشتر آمو بکشت کاراه
 بود در زمر سر دانه چون
 بودی علی عبت و بس با حیا
 انرا آن روز در خفا نی نگرمت
 که در غمبیر که از دن بگشت

انکه و بسیار از دنیا جوی
 ترک مال و جهد بکس
 ترک خود بفرست به نام با شتر
 رو که و پذیر جز در کس
 ساز از در و خوشتر چه خدا
 خود تو دانی ایع بجهله
 اگر او بودی از دنیا دور
 فارغ از غم با خیر و بد
 سر کنی در دهر غمناکی
 به هر خلق جهان از غم
 با قوام در حال سرور دان
 خوب بود و خوب طبع و صفا
 یکهانی در غمبیر عفت
 خود کفست از بیج ماسر کشت

خداوند

چند روز بشد که اکنون عایت
 رخ میدانم چه شد احوال او
 زنده مرده نمیم نشن
 رفت جانم در فراق و دنام
 که روزی بسیار روز در وقتان
 رخ امیر شیخ را بود که با شتر
 بیج و کشتی مع خضریت
 دهنش در دطلب بگوشه است
 او را کار بار دنیا سیر شد
 ترک دنیا و این دنیا کشت
 چونکه آمو بشتر ماسر دو
 پر زان شد سرفا و سوار
 توجه دانی حال را در نشان
 تو که به دی چه دانی در دو

شوق او بر جان و بدولت
 کشته دم جویان رو که کوه
 بیت تو بر رخ شیخ زمان
 حال کار هم بین در شیان
 کشت آب در چشم چشم در دن
 کفست از دانه و نماند شتر
 حال فرزند تو فرخ کوم بیت
 جانش از نور در عشق شفته است
 از وجود خود بکل دلگیر شد
 سالف راه حقیقت کشته است
 کس فرست تا تو را که بفر
 از غم فرزند کویان را زار
 در دهر دمانا و دیو بهر دلا
 عاشقان دل در دهر از دولا

تدریجی در خوشی و اندوه بود
 بر که که دستبرد از فراق
 که جانی حالی شود بدو
 در دوزخ عشق را در مان خو
 یکرمان جگر در جگر در عشق
 انجالی از درد و لذت حق
 در فراق بخوان باک باز
 عاشق حق گفته ان سخن
 بر کشته ز دگر هاست
 چون را در دوزخ آید نمان
 در کف لعلش شمع خفته
 کشته کرد او در دوزخ
 در بر فکده بدست کشته
 کشته با دست خود او دود ما

بر که که در دوزخ نماند
 دوشمنه نوزد و اعشاق
 با تو کویم شرح درد بدو
 پیش عاشق در دوزخ مان
 باز که کرد دل ان در عشق
 در دوزخ در کوه اوه دقت
 بر زن بوسه ما ز دوزخ
 عاشق عاشق شده ان بر زن
 بر که را با دوزخ و دگر
 یکشنبه شمع چند دوزخ
 در دوزخ بر صیف و نوان
 در دوزخ بر دوزخ
 که غم او در دوزخ
 چهره او در دوزخ

(مهر)
 (مهر)

اب حیرت در دوزخ چشم او در دوزخ
 گفت عالم در دوزخ و دگر
 بر روان بر زن را دوزخ
 احمد که پیش رخ دوزخ
 گفت شمع انجالی
 جان و دل از دوزخ در دوزخ
 شمع و احمد در دوزخ
 بخواهد را عیال و دگر
 بر دوزخ و دوزخ
 چشم او در دوزخ
 در دوزخ جانی و دگر
 انجالی تاز دوزخ
 نوزد دوزخ و دگر
 سر دوزخ و دگر

از شمع شمع دل از دوزخ
 دل جگر را به پیش
 تا پای دوزخ
 دت و دوزخ
 در دوزخ
 در دوزخ
 ناله دوزخ
 بود شمع و دوزخ
 بر دوزخ
 بر عجب حالی در دوزخ
 در دوزخ
 بچرخ دوزخ
 گفت دوزخ
 رحمت دوزخ

مادر زانو چنان گریه کنان
 کودک در نوای نغمه و فغان
 که دگر او فلک در پیر چرخ
 ابر محسوس جبهه گویان دزد
 آتش فلک در جانی می
 گوشت بسیار که دهن تا دیر
 خود خورد و قول پشانی می
 بر که در دریم طلب در رخ
 ایچ جانی در زلف می باویند
 بر چرخ در رخ دور سر سار و کوه
 بر چرخ که دهن مانع راه خدا
 گفت احد شیخ را که اراما
 از چه فرمود تو پیش آن رخسار
 شیخ زود و دگر در شتر از لایح

(صبر)

رحم که بر سر بر فتم دزد
 این خبر که در لای حکمت
 سبک تقیم سالک سر راه
 صفت عالی جانی باو تو در
 خواست احد تر معراج زشت
 گفت زنی او در راه دزد زشت
 ساخت فرزند و بنده می
 چون بر خورید تو در رخسار
 فرزندم طاعت ایم در در
 احد شتر لقا شتر زرد و سفید
 جا به یگو بردن که در زرد
 گفته زنیج بربت او نهاده
 مادر فرزند چو بی ایمان بود
 گفت با احد که فرزندم گذار
 که تو را با و سر نام رود بود
 بر چرخ که در کوه بدانی حمت
 بخت که تو میرود سر راه
 تا تو در بدانی دهان و دسترا
 زانکه بخت جاد در انحراف
 باده کور نیست شتر سگ
 یک بسته که جانی کار کردیم
 در دودل تا چرخ و فغان
 که غیر آن بهر با جبهه بر
 میرم فرزند تو فارغ شین
 بر سر بدس که بخت شتر بر
 با بر کفش روانی تو بار
 سخت بخت شد و بخت شتر
 فرزندم طاعت ایم کار بار

در زمان فرزند خود را در بدو
 زن چه اعدا در برده عشق حق
 عشق را در دیر جوانی مردم برتر
 و در اعدا در دل زن کار کرد
 گفت زنی که دم کسیت پیغم
 خود جوب زنی گفت بهشت
 بر تیر رفت دنیا و زود خبر
 بعد از چند در شهر سر
 گفت ای شیخ تا اعدا در
 جان بب که سر ادیا در بدو
 زنده بزم در جهان زود تو
 و در زمان بر غایت شیخ نازد
 او فانی در اعدا در دلش کن
 پیوندش از سر به پایین سر
 بر حجاب حالت او در او کرد
 دیو از خلق جهان بر کعبه
 که ملک انانی قطع است
 شد دشمن زنجیر گفت که به
 تا اگر خواهرش به باغ
 او در محراب نهاد و کوه است
 کسرت است او که در دروغ
 بیشتر او فقیر بودی
 گفت رویش که کار خود
 که چه بود دقت بر دیها بود
 جان سپارم غایت کرد
 رفت تا چند که او در
 و در دین که در خانه در دین
 آوه جان با بر لب تشنه
 (شیخ که میگوید)

شیخ که بر سرش نشسته بود
 دید جانش بر یک خد زنی
 می سید است می گفت از زن
 بر سرش از خلق شیخ زدست
 چشم را بست و اعدا شیخ دم
 که غم دنیا بکل یام فراغ
 صبرم جان ز زجهان بر جان
 این گفت و شد نفس در قطع
 بر سری که یان داندل و شیخ
 تاب زد کار تجنیز گفتن
 دید خلق را در بر کمر برون
 شیخ بر سید از یک کفر کی
 گفت او شیخ را که ای بر
 دو تن که از دستان شیخ انداز
 از غم اعدا در سر پرورد بود
 ستم شد تا چه سکونان
 بهر زوری این حق کردم جان
 پاک کرد برکت ز خود نهاد
 گفت ای اعدا دقت با سید
 در کشم از باد شد در شیخ
 بهرم کن سمت ابرکان و
 شد حجاب تن ز زویش ترفع
 رفت نورش با جان چین
 افتد عشق جهان را زین
 از درون شردل در روح خون
 بر دوزخیم خلق بر کوه خرا
 منت که بر نهاد این خبر
 بر که خواجه بودی خانی

تا که از دگر دوزخ بازی کو براد
سوی کورستان تو شره شو
جده خلق شره با بوز که از
میر و نه انجی که بکند از تو نه
ایچین نه حال اندم بود
و رطب جان را بکنی تسمیم
چون در این ره که در مرگ از تو
وستان شد در طریق بی جو
این چه عشق است چه درد و طبع
و این چه بوز است و با کعب
طایبان را این نخ بر برکت
این کسی را که بکشد از کشت
تو کمان داری که مرد طایب
بر طبع کاران تا بماند
کو تر ترک بودا و دوس
کو خفد نفس در ره کعب
رک کبر و عجب و خود نیست که
بنسج و خج و سکنت کو
ترک خود و روز و خواب و کشت
آه کرد و بیار بکی است
رازری و در ده فغان و آه که
رو در زرد و پشت خون بود که
بر که ناب گشت بر نفس و جود
هر که در عشق کیم و دینش
هر که در دین و دینش

سودا

کوز وصل دوت خور ترک ساز
بر چه داری در ره جانان بید
هست خود سازد و ش نیست
نیت چون که دی بران کیت
رو نزار عشق را کمن جان دل
عاشقان خود پرستی را بزل

حکایت

معیت طایب را بر دین
بر که طایب نیت رود در کون
زیر قلم سینر معیت بام
معیت معیت از ای تمام
چون معیت گشت سر بایک
شده در خالص معیت در کین
سود کرد و چون معیت بایست
بها را رو شود در کانیات
معیت دانا عجب است
معیت با دانا در ایام فتن
عند ذکر الفضا لیکن از پاره
تنزل از حمد شکر از امر یقین
خاصه فیه معیت کما مر که رو
نیت از نه گشت بت از زود
طایب کبیر اعظم معیت
در حقیقت کیمیا در دینش
معیت کما مر تورد کما مر کند
خدمت از دانا بخت و صبر کند
معیت امر و دانا بزمین دلد
جان نزار له لب ن کن علد
جان نزار له لب ن کن علد

در دل صاحب دلان جای بگیر
هر دوازده از نیت از سر کویر
تا محو غفلت که کمال
بکوشی با بهره از ارکان
از دامن پاک ایشان دعا
تا امان یاپی ز کمر و نوا
صحبته نیکان طلب کن در
با بران نشینی که کوه و بران
بر که کوه و صحبت یک خیار
در میان خلق که در نوار
مرد و شناس از هم جفا
از صاحب دامن حفظ در نوار
کندر ابر در حضور هر دل
در نه که در شرفی حلال
بر که دور از صحبت ابر و دست
از قدر حرارت در هیچ شرف
طمان زار و تمنا بر بند
دون بخت نیت بر سر بند
که پیوسته که زار و دل بوی
در طریقه کمال کن بر
سر که در عالم حلال یافت
که پیوسته که با پی ترب
صحبته نیکان طلب کن در
طاعت نیت ترک عادت
بر که خدمت که او کرم
بر که خدمت که او کرم

(در برکت)

را که خوفت بندم شنو
بر فغان آن دامن هیچ
صحبته نیکان طلب کن در
هر دوازده از نیت از سر کویر
تا محو غفلت که کمال
بکوشی با بهره از ارکان
از دامن پاک ایشان دعا
تا امان یاپی ز کمر و نوا
صحبته نیکان طلب کن در
با بران نشینی که کوه و بران
بر که کوه و صحبت یک خیار
در میان خلق که در نوار
مرد و شناس از هم جفا
از صاحب دامن حفظ در نوار
کندر ابر در حضور هر دل
در نه که در شرفی حلال
بر که دور از صحبت ابر و دست
از قدر حرارت در هیچ شرف
طمان زار و تمنا بر بند
دون بخت نیت بر سر بند
که پیوسته که زار و دل بوی
در طریقه کمال کن بر
سر که در عالم حلال یافت
که پیوسته که با پی ترب
صحبته نیکان طلب کن در
طاعت نیت ترک عادت
بر که خدمت که او کرم
بر که خدمت که او کرم

(در برکت)

در ایام باروزه با شیر ماه
در دایه اولیا، در برگاه
در ریاضت خویشی ساری چو
در کوه این صطلاحات فصوص
چون باشد بر روان ریزش
که نور و شرف تو از در اوراق
در طریقت تار حق که نور
بسج کس در است ده کور
چو که مجذوب سلسله که حق
او بکن جبهه در ریاضت
بر بر نیاید بر مجذوبان یقین
روز مجذوبان مجرای بر سر
تا به محمود بکش که است
او چه است و چو به دل یقین
و آنکه در دخیل تابع نه بود

در ریاضت خویشی ساری چو
در ایام با کوی با شیر دغا
جمع کرد این شرف و افرو
که شود کثرت دم بر عزت
که شود عسل تو را در حق یقین
که بود در کمالی در بر دل
تا باشد بر سر صاحب کمال
و هدایت دین که را به حق
نور حق به سر در تافت
اشاق که اندک از این است
از این ده به چهره نظر
که به آن مجذوب از حق است
که در حق کشف بر در طریقت
بهت که هم شرف است را که

در ایام باروزه

در بهانی قلم رکنی راه به
از این قلم که کند که کسی تمام از نگر و پویشد و عدم این تمام که صفت
حال بر یک روزم نشوین
که دل از جبهه حق و هدایت
تا که خفایان همان را که
از ریاضت او یکدم جدا
در بود یک تمام آگاه
چون را که خلق از دستم
تا به سر در صراط حق و ایمان
و در بود یک تمام آگاه
سر بر سر صراطی در صفت
روز ما شرف و کرامت
سوف بهایت بنوام
روز و شب را صرف

چهار قمت با لکان رکن
او این محمود با لکان
حق در شرف تو خلق زلف
با به قرب که بیشتر با خدا
ز آنکه بر که مقتدر را که شد
که باشد در حد ثابت تمام
مقتدر چون در ریاضت تمام
نما که بر که مقتدر را که شد
نکته باشد تابع اعمال بر
دیگر آنکه شان حق به است
چون که سعادت به جلال
عز که او ریاضت می کند

دم برم پند جاک دیگراد
 که دو صد ساله در دین نه بود
 حال پند که با این حال
 در نماز و پسر که بر پا است
 سوره که بر سجده نزل است
 رهنما شدیق در کلام است
 نیست کجلی در طاعت ز کس
 سالها با یوسف بر سر دود
 دانم درم در سالک غمزدن
 در ریخت در عبادت سالها
 چون دل او فایز انوار شد
 شاه باز جذب او در درجه
 در مقام وصل جان را یافت
 این چنین کامل بود که بر سر

لجزم داریم بود در دست بود
 مردم از دل دیگر حیران
 فاسق بهر خطب از دهان
 ماقبت بر پسر آسار دانا
 جوت خلق جهان ایمان است
 که خود را فانی بجان دهد
 بفرقه او در دنیا باشد سویی
 تا که بر پهن چمن پیدا شود
 که سوز که گودا شد را بران
 که در سوخت قاید حیدر
 جان پاکش شدیق و پیر شد
 جان او شد محرم بنم نمود
 از خدا و جان و دل آفتاب
 تا در حد دوت با بهر نزل

(استبصار)

بهر لوم مجدوب مطلق میسر
 در ایام حیران و در زهد است
 از خودی بگذشت و در حدیث بود
 او سبب گشت از خود بی خبر
 محبت بکارش نی گزید
 گشته از دنیا قوم بر خوان خدا
 سکران شدن شد خط
 در لصدق دل بگوشان نظر
 جهان شمس ملک محمد است
 او بفرخ خوشتر از سره سره
 چون شد جگر بگوشت است
 ما زرد و بر نایابش گند
 در اردت گوشت و پوست
 سدره لیکن خلق بخت

که ز تاب نور می شد خبر
 از خیال عقل و در شهادت
 ست سرور از پیر و در حدیث
 دیگر از چوئی شود از زار
 عزت حق در درگاه گند
 یک به بکار این سکران
 با غیث و در شادان قند
 سکران شود که خبر
 که سوز که گودا شد را بران
 چون زرد عشق که در حدیث
 در حدیث است از حدیث
 یا نهان دارد در حدیث
 با غم حیرانی که در حدیث
 در حدیث زرد و در حدیث

سایک مجنونه چون در شود
در طریقت لاجرم شد
چون نشد در صفت رخ
زده چو چیز حوت از غیو
بشر معانی که میان در بر
با لیکم نشین جان پر
بر چو چو ز فکر هیچ
باز مندا یا از لک و یکا نا
این چو کسر را که تا به سر
رنگ نیاید حقیقت کوه قوی
ز این جادان سر که کاشی
سرش رهنما دیم در غایت
زینا و خورشید بن و لایم
بیر بر کوکب یا بر سر دلم
این کایا ز چوین ز کوه کوه
دانی دکه خود در زری ز کوه
ایم کایا ز کوه ز کوه کوه
دانی دکه خود در زری ز کوه
ز آنکه او کوه و بطن است
حوت دوز بر سر شکر است
ز بر رله طریقت این لایم
کوه با حکام شریعت میرود
سایک مجنونه خود اگاه است
دوره نزل چو دقت نیست
دقت دیم نزل و لایم رله
ز بهی حولا کند خبر کوه
حکایت

(در این صفت)

در بر می در دقت سلطان پاد
بود در سلطه در تقوی حید
بود بر صاحب قبول و تابع
در سان نثر نثر در دوح
صایم اندر دقت قیام چو شمع
دریم ز زو شتر و نه از دشت
بر که زو در حقیقت سلطان دیم
بایزیدانی شاد و حلیم
خودند خایه ز جلدی که دشت
بر غلام صبح و شام چو چو
چون سینه رقصه بر بایزید
ز نخی نثر نثر در دوش
شیخ دوزر در مقام ادب
ز نخی نثر نثر در دوش
کف ز دوش دیم در کالام
که برود خبر همیشه صایم
ز نخی نثر نثر در دوش
که نام پرست ترک خویش خود
ز نخی نثر نثر در دوش
یکم تصدیق زین جمال دخی
خود نمیدانم حجاب یا حریص
بایزید نثر کف صیقل انکو
ز نخی نثر نثر در دوش
در اردو زده بایزید

بود در سلطه در تقوی حید
در سان نثر نثر در دوح
صایم اندر دقت قیام چو شمع
دریم ز زو شتر و نه از دشت
بر که زو در حقیقت سلطان دیم
بایزیدانی شاد و حلیم
خودند خایه ز جلدی که دشت
بر غلام صبح و شام چو چو
چون سینه رقصه بر بایزید
ز نخی نثر نثر در دوش
شیخ دوزر در مقام ادب
ز نخی نثر نثر در دوش
کف ز دوش دیم در کالام
که برود خبر همیشه صایم
ز نخی نثر نثر در دوش
که نام پرست ترک خویش خود
ز نخی نثر نثر در دوش
یکم تصدیق زین جمال دخی
خود نمیدانم حجاب یا حریص
بایزید نثر کف صیقل انکو
ز نخی نثر نثر در دوش
در اردو زده بایزید

گفت زار و شجره الاخر چو در
 شمع کفتر زانکه محو به بود
 گفت زار و جیت دردم ز دل
 شمع گفت اردو تو که قول
 گفت شمع منیم بر دهن تو
 شمع گفت او دهن عیت در
 جاسر و دهن بر کج از سیم
 نوبه پر چو در کون طمع
 شمع هست در کج از رخ دین
 گو که یک سب بر شمس ز در
 در تمام نه گو که جین
 بر که که بینند سر تو در
 زانکه ایم سب جاب بگفت
 گفت زار و که تو دم گویم

سدر ایم حیرت کو به خد
 هست نوبت در له کسد
 تو کسیر کج علیج جان
 می تو کسیر کدو خورشید
 بر چه زمانه بکان دارم
 دیش و کور سر ز شمس پاک
 بر نیافند بک زار و ز کیم
 رد با بذر که کج به باغ
 گو که کج بر صفت جمع کن
 سیم یک جود زار و خد
 در صدف و در خدای یقی
 ایم جین بکن که نیست ایم
 ایم سدر سب که کیم
 گو دلد و کور و دانا

شمع گفت

شمع گفت اردو که کفشت
 خبر از کیم نیست و درت زار و
 دره کوی جاب زار و نبر
 سالها که بر ریاضه کشید
 جان اردو جوی و صبر نه کشید
 از خنک سالک باز و بهری
 حوالی سیم و صبر و در کشید
 سالک زار و نه کشید حوالی
 جوی بوضوح و درت یار
 در سر کد و شمس سیم
 در ره حق که بخود و
 که چه عمر در صفت یکوشت
 ای دل اردو ای جی نگر
 با تو کفتم محب زار و کشت

تو کسیر کج که کیم است سخت
 بیت و زانکه جانت زار و
 نیت برورد و کد و زار و
 چون زار زار و صال جی
 در دندانی زار و در کشید
 چون کشید و در جاب خود
 از ره و سر زار و کشید
 در طریقت بر نه حوالی کشید
 دو سر خود کیم و درت زار و
 در خود و شمس خد و کیم
 بجوان زار و سر و در کشید
 حوالی کشت از خود و در کشید
 حوالی بیتی و شمس کج
 تا بر نه زار و کیم

چون حجاب جان تو پندارت
تا تو خود بینی بر منی دست
کے زما دخی تو ان کھنچاؤ
تا دین رہ ماورخ باقی بھ
مائی تم پرده دیوار دست
چون فنا کردم و ما دتوئی
چون فنا آئینہ و صہ لعات
تا نو پدائی نہ لایت اود تو
نیت کہ خود را در عشق او
چون که سرت پاک شد از شیر
تا نشد خالی دست از غیر دست
از که دست پاک تو آئینہ دار
اود بر بند چشم از خوشین
خویش را آئینہ سازد خوش برین

چند از خود تو که آن دیوار است
از خود تو خودی منبر ان لقا
ماورخ کند و وصل دوست جو
جان تو با وصل کے محرم تو
پر خود بر نفس از در دست
بجائی کرد و کاغذ دوتی
کو لقا خواست لقا از دست
تو نهان تو تا که بدلا کرد
بعد از ذات در بزم و شرب جو
از مانی کعبه بجای دیو
کے نامی حسن لود از دست
تا تو ای دیو رویش بکار
تا بر صدر او میری ماورخ
عکس رو دست از این لقا

اود که در سنا مست پاک تو
تا تو باویش ز برلم لکری
با خود رین و بال کو تو را
نیت از خوشین مست است
شد حجاب روی جانی ماورخ
پے نقاب ما با بنا جاب
نیت لقا رست ماورخ
که بر شد پرده ماورین
از جمال هوش پرده جلال
شمار کار مردان نیت است
نیت آینه مست شربت
رہ بر بزم و صر ماوریکان
چون زود و عشق بدر ما تو
در پلا و صف کال و کجاست در کجاست

در طریقی نیست چا لاک تو
چون با حق رخصت تو بری
چون در نفس لقا تو را
خویشین غیر خدا و مست است
جان تم کدم نقاب از صر
جان مان محرم بزم جاب
تا رسد از صر تو حاتم لقا
رو را و بنا و لکون لقا
داران ماورالدریم و هم خیا
شیر و زان رہ و ان نیت
سدر لقا عشق بستر است
بر که شد و در لقا جانی
در کوا نیت رخصت تو تو
در پلا و صف کال و کجاست در کجاست

می در آید به چو کشته عشق باشم ذوق عجب از خوشی
 انچه بها که در لطف ویرانم که شرح بی بند و در
 شمه ذوق در پلا که درم بود که عجب بود درم
 اشته در حرم ستر زخم دل بکجا از درد عالم بر گفتم
 نیت دستور که در دست بود محرومان خاص گویند با کدا
 عاقبت گفته که در پیشو کم که رسد دستور از شاه کوم
 رویاغت کثر که تا پیشو از جمال یار جان سرورن
 زین زائمه دل دور کن خاک ره خوشتر از آب صفا
 کویته جادوان خوار چا از نواد از کوسر که سیر
 داغ زخانی جانی بی کلام که سیر از بیم نام دشت بی
 که سیر از بیم نام دشت بی زنده که خور بر بی کلام
 زنده که خور بر بی کلام که پیشو بر سر آمد خام
 تا که در نیت از دست تمام که در جات بر سر آمد خام
 بر که در از جان کانی دیش در جات بر سر آمد خام

در جهان قیامت این در ارب و سازل سیر ما کن
 نفس را نه چورت از غایب ویر سو تو را بیره تر خود
 شد قیامت نفس را نه چورت از غایب ویر سو تو را بیره تر خود
 خود قیامت نفس را نه چورت از غایب ویر سو تو را بیره تر خود
 بعد از دن کبر که خطیر بران تا که کردی برف بر ار جان
 مردن نفس را نه چورت از غایب ویر سو تو را بیره تر خود
 دل چه طبع روح کیر در در شاد از نواد چو بی رود دل نه بکجا
 روح چو بی رود در خیر کبر شود خوار و طبع نام دور از دست
 این قیامت چو شد عین یقین محو سیه بکل خط بود
 از زمان ارب و چه حق نوی شکف که در دل می یقین
 محو کوس در کجا رله یابی در نه یات ارب
 در دلت نور خدا آمانی شود جان بابت مهره که
 رده زنده با بر پر شو تا که در سو خیر کور
 اشرار خلاق و نیمه دهنده خلاق سته کشته دارا در ارب

و در بیان آنکه بهشت و دوزخ تاج جمال خلق حسنه و سیه است
این برادر در دنیا باب است که و الذی نفس محمدیه با کینه
و انوار اقرب الی احد کم هر تراک لعدوان جهنم محیطه یا طافرن
و اعمال و احوال و خلاق شخص در عالم برزخ متمشیه بصورت است
و خود را بنی شخص در عالم غایب - که یوم تجدید کل نفس و خلقت
و ما عمت خ نور تو دلوان چنانچه در حدیث آمده - و آنچه حضرت رسالت
فرمود که آن بجهت قاع ضعیف یسرها عذرة فالکرم من جبرائیل
فی الدنیا قبل المول به و ما غرق اکنت قال السج و الهلیل
بر تهنیت و شانه تعبیر بنظر از صورت متمشیه جمال و خلاق و احوال
و تقصیه الکشف

نسبت ابی که در خلق است
صاحب خلق به که در مجودیه
خلق جزو حال به بر و شریک
خلق به بر و دودها سار است

تتمت
خلق

خلق بر عقل و به فرستاده
ما در زرخ چه باشد خلق به
کر ز خوی به کینی خود را بری
چون نوی پاک از عیبه خلق به
بهت و زرخ خلق در اندیشه
نشر و زرخ چه بهت علم کین
عری و شوق ما در صورت است
که در عجب را بیک و شردن
شمال مال دنیا دی حوت
رو به دگر کوثر مکوه است و حیر
و ان سیموی صورت تقصیه
خرس در بنی نقیصه مجاب بود
یزد در معنی خشم و بودی
خفا را خا رشت که در شمال

دوست ترا جبهه دشمن میکند
خلق به که برادر است
ره بخلق یک لب نه بری
بسم شیطانی تو را کرد و کند
مست جنت خلق سکورا مال
و به سحر یک لب نه بری
بر برادر زاری در بنی نیست
نیک و ناموس در دگر است
ز انکه دنیا جفته خود است
خودش را که در شریک
نسبت از تقصیه کسر را در
صورت به غیره خوله خود
کو به قصد کینه و به حاسا
صورت تشع و نیست نه خا

دان که گفتار در درین عالم
از زبان جبهت نفس بر شیر
که از شکر صورت نفس بر است
مالک خراج و از نفیست
ز کلمات بر بار و دریا
روح تو چون از تو بی رود
جنت و دوزخ نزد حال تو
چون روح و عقل در یک پر
میکنند از چند خبر از تو سوال
میکنند آنچه را از روح حق
یبر از حق جز از بر عقل
صورت عدالت یزانی در ط
اک حرف از بر زبان دوزخ
راه اولی رو که شکر از او

شد طبع که کی از او میجو مان
ز اینها را را جانم از او کی
رو عر از او در عذاب بر است
مانع لذات روح تو است
لست ز قوم و هم از هر جز
جد احوال من جز
فانشر کرد و حق حق تو
شد مثل بر دوزخ سوال
تا تو از امرش در با ضلالت
تا که با طهر را عدل سازد حق
صدق صادق دنیا بر ما
بر صراط حق کند با حق
اعتدال از دوزخ و دوزخ
تا در از دوزخ بر دوزخ

ازین سخن

تا ف در صراط حق عبور
که رسید در جنت و دوزخ تصور
در بیان ترقی در طور مراتب نفس بطریق تنزل است
نفس تا امان باشد تشریف
چون که کوار بر طبع جوت
چون که کود مده نایب
مطمنه چون شود یا به قرار
خلق او باشد موضع جنت
از صفات بر چو نفیست هر که
سیحرام چون ملک بر ملک
خلق یکتا بر از صراط عدالت
خلق یکتا بر صراط مستقیم
جنت الدوزخ خلق یکتا
چون خلق یکتا است تصف
خلق یکتا بر صراط عدالت

در این با نوحه حق از او خوار است
مختلف احوال با حق است
وصف مائت بود از او در ج
کود داد چون ملک درام باد
وصف اکتی و جنت و دوزخ
روح تو از ملک بر ملک
عدم دهم را از شکر با ملک
در خلق نفس جان را در است
شد مثل خلق تو با هم
جنت و دوزخ یکتا
رحمات است نامش
هر که دارد خلق بر او در است

قول گفت یک یک با یک
خلق صل و قول و شرف و دن
صدر خال را و است خلق
خلق یک و صف یک به فی
بر که را اوصاف یک و او
نم نوبت به خلق یک هیچ
دوست با هر یک خلق کن
خلق یک و شد بهشت و دوزخ
روضه و صوابی که هر یک
بر که دارد و در جهات خلق تو
جمله اوصاف و خلق از یک
گاه نارتین و گاه نور
که خات و گاه حیوانی بر تو
ذکر و هیچ بهر دم بهر یک

ز آنکه بهر یک بهر یک خلق یک
فوج را چون هر یک که تو
منع مجموع را و است خلق
آدم را خلق به حیوانی که
بهر از خلق عالم را و است
خوب و مراد هر که در یک
دانه و خلیفه و بهر یک که
خوب و مراد در هر که را و است
محمّدی را را و است که او
خلق یک را و در هر که را و است
بر که که هر یک در هر که
گاه و در هر که که خات و نور
که هر یک که گاه که او
بنا و هر که که او را و است

سب در دود و دود را و در انار
لله و کلها را و است
بر هر که را و است
خوردن کلها را و است
قهر و در هر که را و است
خوب و مراد هر که را و است
سست و در هر که را و است
ذوق طعمها و لذات هر که
صورت علم و در هر که را و است
سیم و در هر که را و است
علم و در هر که را و است
لا جود را و در هر که را و است
که با هر یک را و است
حس و در هر که را و است

شد باز و در هر که را و است
جمله طاعت و در هر که را و است
زاد و در هر که را و است
هر دم و در هر که را و است
شد دل و در هر که را و است
جمله اوصاف و در هر که را و است
شد شال و در هر که را و است
بنا و در هر که را و است
طغیر را و در هر که را و است
لعل و در هر که را و است
شد و در هر که را و است
گشت و در هر که را و است
بست و در هر که را و است
گشت و در هر که را و است

شد ز جاهد رفت قلب الغریز
جرم زبرد تو به با در بخت نیر
گشت چینی سرفراز یقین
خود محبت کسک تقصیر بین
شد جبهه دها و طاعتها از پر
ان طعام و شربت عجزی نگر
چون شود خلاق در وقت
بخت جفت خود تو به این سخن
لکه صفات بر شدی
اگر بوزان در قوم و ندان
تا تو در رخ هم کن یکو بای

حکایت

عاری بی برفت یگونی برده
بهر بیداشت و باریون گرفت
بید و یار از سر بر ما او جان
چون در آن سر مار زنی صحرا
در بومل جان بومل شفت
چون رسید و کجا بکرده هر دو
بود رخ رسید او را داد
بهر صحرای بود و دانی ناه
جانبه از ترکت چای بید
که تو کوته کرد و غم قهقهه
ایده دیدار و دیو ادوار
تا تو را دور و بر ما چای یافت
ی قبت بکمی نه ما مور و دی
صحنه جوهرش باز داد

در سال ۱۰۰۰

روزمانی که برودن کرد سلام
پس تو رضع که او با میهمان
بار رسید از کجا ایست
گفت سرا عوزده لم اشتر بار
کوشا در خانه شتر شتر نمود
بستد شتر را بر پشت شفت
در تعب نه از خیال غیب
اشتر از دشت تا چند صیت
لطف شد خرقه جسد کت
لکه در پیش شتر غنچه شفت
بر نشان نو خنیا شتر لاری
ی قبت رسید او را در میمان
ز آنکه میرانم درین کما چجب
گفت میهمانش که مادر برده
عاشق گفت عیلم و سلام
از دین خانه برودن روزمان
که در از حوال او شتر است
نیت پرور سخن نمود در دل
رفت تا از غم به ستاره
خرقه دیو دها و طاعتها از پر
بشتر او که غایت عجب
ایم کون به یانه بخت
میهمان در خرقه بویون گرفت
صحنه ز خیرت بخت
دم برم ز خیال حیرانی شد
کو کجا به سر از رخ نهانی
دشمن کردانی ز سر از عجب
از غم سر آمد لم برود و به

چونکه تو دیر لکری کفتم دوم
 بهر تشر زد دور و دوزخ شدم
 بهفت دوزخ گشتم و تشر بزد
 در حجب مانوم که ایم تشر گشت
 عاقبت با ملک دوزخ عیان
 سو تشر بر حق تو بر سرم
 کفتم ملکیت ای تشر
 کفتمش و دوزخ سر خوشتر نیم
 برشتن تشر انما اکرم
 انباء دوزخ دور و دوزخ نش
 ان نشای بی چونی کفتم
 کفتم در این تشر نه رایت
 بیت ای تشر بشنوم
 ان یا تشر ثبوت برخت

(نسخه)

تشر بر یک به نوح دو
 تشر دوزخ برانی کفتم
 بهفت دوزخ چرت خلاقیت
 زینهار و بکان م صدرینهار
 زانکه بر چه تشر زینهار
 ان مشتقها سر جلد
 یک عشت باشد عوالم بر چه
 آنچه کفتم بت از این اقیان
 رایت دن و رایت کو رایت
 عشر تو بر صورت اعلمت
 بر چه پنهان در خفا دیمه
 بر چه معین صورت بت شکر
 قدر دنیا دیت سرخ هانا
 بت بیل عشق در در و کاج
 فهم کرد آور که آیا به خبر
 با تو کفتم مکنها بر دست
 بت جفت بت عوالم
 نیک کن بکشته دست از برادر
 مونست غلام شدن از برادر
 دان ریاضت که در اورد
 دین که در در دران حکمت
 بی باسند و نقدیت
 رایت کن که در در در
 بر چه دیر عشت و بر خفت
 کو خزانیک کو بودیم
 بت لای کار دیت را کار
 قدر انوائی عوالم بر چه
 شد به عوالم عشت و انقطاع

تو بمنی برتری در جسم و جان
 بخت نبخشد عالم توئی
 از کف قدرش چنان پیش
 نقش آدم را در قلم تو خیزد
 و در آدم آینه آید
 در کوزه آب ناید از نیکان
 بحر جان آمر در کوزه
 برت این برنج نور ظلم
 روح جان خط بر بوم است
 آنچه مطلوب جهان باشد در جهان
 حرف ریم گفت شاهان
 و بشر افاق از نفس جوان
 گویم خوار که با بر حق شایر
 بل ز کشف و کفین یکن

حقیق

که بر خود و بیاید تو در هر
 عالم ملک ایم ملک بشر
 چون بوی تو کجا هر خوشتر
 که تو دایم سر تو را پس بستان
 چه عشق دوت کشید نقش
 شد بقید روح در هر تن
 تا بر در خیم از حق نام
 که بقا عوالم تو را کس
 که بکشته شد تو را باشد بر
 اند بسی به هر کف از زمان
 هم از این رو گفت که هر صفا
 بان نامی گفت ریم معنی معنی
 لیسر نه الدایم انکه گفته است
 بود که ایم زهر آب با نای بر دست

هم ز نقد و نازش اکلی
 چون بکشته عشق ره یافته
 علم عالم مهر کس را تو را
 تا بر در جوی از سرودین
 پر ز خود پیر می گوئی و کفای
 که تو ای کوه نام ای سخن
 که خیر یا به زحق از انعام
 چون بمعنی بند شد بقا
 از نقد او خلق بیک الی
 ایمانی کشته بود او را
 نیست از هر چه نام غیر خدا
 که بصورت پیش تو و عوالم
 در ایم معنی چه بگو گفته است
 هم از ایم معنی جان کوه

بر که این سخن بگوید باز گفت
 که بخیر این که بایه زین نشان
 که با بر سر بر سر بطریق
 چون نواز از تو با تو از
 سر در قطب عالم با یزد
 را استر او در نیم نه چندی است
 همچو کرم گفت من از نورش
 که نواز در سر و قریب
 زو یا بر رسید شمع و نورش
 گفت که در حیرت گفت که منم
 با رسید او که خود خودم
 با رسید شمع من را رسید
 که چو از منم و کرم از نور
 شیخ گفت ان همه خرمم

که نهان در کعبه نیامد گفت
 سر به بر خاک پا کمال
 هست که در قیامت از من
 بکمال بایه از این سخنم
 اند خود را در این سخنم
 قول او چون فعل او مصیبت
 بی چه عیان عده و کار از دل
 نیست او را اول و هر شکر
 شیخ گفت او را منم بر خط است
 لوح گفت گفت و نام منم
 شیخ گفت که مرا نیامد منم
 گفته او منم از نور بر کان
 چو که محمد محمد محمد
 این سخن را در خط است

گفت که منم منی را در جهان
 قیامت ان جبرم و کمال
 گفت صدق او را که بجهنم
 سر در بر شست خا بر سر از پا
 زین تعجب و من زوفا گوشت
 با یزدش گفت بر کوه خدا
 و حقیقت بر چه است نمودن
 او چو فانی است او نور در
 او چو فانی است او نور در
 او چو خاله که خود را از خودی
 بر دو عالم گفته است هزاراد
 منج و در عرف او همه عرف
 صد هزار دانی بجهنم و نظر نه
 ان امانت که با شرف زین

بنده گمان بجهنم و منم از منم
 باز خود را بر افرو
 تا به بند او فراموشان دهم
 چون شمع ایم و شمع از منم
 که با زین جرم او در نور
 محو کرد او از خدا بود جدا
 خود منی است و طهرت این
 حق منم خود را بر بند چجب
 حق منم خود را بر بند چجب
 و بر خود را بین نور از خودی
 بر تو از کونی و کالی ما را
 منج و در حکمت صفت او صوف
 زو که گفته جهانی از هر جا
 در قبول او منم اول است

درد دل بگذره مادامیکند
 لاله کمان از در سحر کمان
 که بکشد بحر در یک قطره
 آن برین لعل آبرو یقین
 عین ای بی بجه عجب
 چرخ بت دریا دوان
 شک آه تشنه آهم چرا
 شد نقش سحر مادر یاقین
 خوشتر از لاله خند بر درازد
 لعل عالم در در و کمر بست
 باز آید از بهر سحر در لاله
 جمله عالم بت هفت منقوش
 از تو در یار و حسن خوشتر
 مانع رله تو هم هست است

در درون جبهه های میکند
 پست که گشته سحر در نشان
 هر پنهان چو نشانی در در
 باطل اینجا عین طایفه یقین
 نقد خود را نسیم بگوید عجب
 و به راست از این در جهان
 در عطر از دست و نام چرا
 موج سازد بحر از این در جهان
 که گشته تا با خودی از خوشتر
 خود که گود آنچه تو با خود بست
 که بکشد در دل حواله نمود
 تو که ایانه چه بود که نمود
 غرض از بحر که در خوشتر
 نیست تو تار که بخود یاقین

(نقش سحر)

لست خوش شید نه از در سحر
 دشمن خود دوست بیدار چرا
 بکشد شهباز خود را پال در
 بهر سحر غزل از نور قاف
 طوطیان در بکشد آب خرد
 پارس بدو هم یک زار
 بهر قمر که بسته زبان
 سحر طایفه در از خوشتر
 باز سازد سحر او با شرد
 نفس دو نواز و سحر تابا
 این چه نادانیست یکدم با خود
 آب تاز از بحر خردا محو
 که در دل است بیدار از بحر
 تا نود و نفس تابع در در

قیمت خود را دوست در رخ
 دوست از او شمع بکشد چرا
 چند دو مازد هر کوی بهر
 مکر را کوی در از نور سلف
 بهر زانای میفرزند سحر
 لاله کمان در بر این در در
 دل که از این سحر خوشتر
 نقشه بطورای در این در در
 کوه عفت تو هم خوشتر
 تر سحرانی بت پرست تابا
 بودی بخود در این در در
 تا تو این زخم سحرانی شود
 نفس را با روح که در در
 که در ایاب هر محراب

سرخ جان ز خسر تن کورد
 کوه تیغ لاکش ریم از دوا
 چون شسته از دوا ز خسر را
 بن شوریج ز کوانی دوا
 در جان الله بکم اعدا عدوک نفس الله بن جنیت متابعت
 نفس صبر همه مرهات و بمقتضای روحیه تعالی الی مومنین شال مومنین
 ان اردت رضای فی الف نفس فانی لم علی خلق یا غیر غیر
 فی لغت نفس سر به طاعت و معرفت تحقیق که غیبه وصول در دوا
 فی لغت نفس در دوا عرف محبت بوجوب رجاء و کمال الله تعالی کمال
 الله کبر قیل و ما کمال الله کبر ما رسول به قال جهل نفس ز خلد غیبت
 و حیات

چون تو را نفس نوشته اند
 بر خرد جانش زرد و لرد
 بر که کورد و طبع نفس بر
 دور است بر نه بسند تا لرد
 خود خلد نفس در دل خلد
 بر تویم و شربت چون نفس است
 چون سر کفر جهان را بر دیم
 بدن فرما فی نفس کفر نهین

و حیات

بر خلد شکر بر اینک
 تا بر سر لرد آن دیو دین
 در خلد نفس ز نابت قرم
 تا که ره پاپ با بر لردم
 حیات

در کوه لرد و مومنین از خلد
 بر خلد نفس کوه بر بهت
 سکه خلد جنانم در جهان
 کوه سراج در خلد و نور نورد
 غیر نفس کوه کوه دوا
 کوه رضای حق بر حیات دوا
 شد طبع نفس بر حیات
 هر طاعت و جهالت نین
 دفع ریم و شکر اگر دست دوا
 در صف میدان مردان دوا
 از غار مینا لرد با لرد
 کوه بر خلد بر رضای لطف
 و شربت ریم نفس کوه دوا
 هیچ خلقت نیا در دوا
 بر خلد حضرت با بر دوا
 در نزاع مانت از حیات دوا
 پشه خود کن خلد نفس دوا
 کفر دان به نه در لرد و شربت
 شد خلد طبع لرد دوا
 جان ز قید جبر جهان با لرد
 کوه دولت را کف بر لرد
 در جهل کبر انور نبرد

مخزن هزار دل شد کعبه
 بهفت دریا را بکدم کشید
 سایه و خفا تو را بچشم کرد
 تاب نداشتی نواز در غم دل
 صد هزار دلی همان داشت
 صد زین و کوه و دشت بگرد
 ست از دریا دل بی نظیر
 دست دل بدست از هر چه
 ملک دل را زین به اختیار
 هزار ملک دل به هر دست
 قصر از شهر دل از کوهر است
 هر یک شهر از دلی صلیب
 خلق بر شهر برکت و کبر است
 این یک شهر دزدان همی باشد

۱۰۰
 کنج مغرب از دل پرور
 بنزداد نره میس و میر
 نشسته لب مردم سر داده کرد
 چار که ده بنیچ در دل
 شتر و نیزه و اسب
 ای که بر من و صد چشم کرد
 در فضا دل نایب دزد
 سطریم ای دل شربت
 در چاه حق دل از آتش
 پسر نذر دل شوق و بهشت
 دزد و دزدش به نفع است
 ساکن برکت و کوه گونی بود
 این یک سرخ و دگر گونی است
 رنگ بی دل در گشته همچو ماه

٥٤٤

ان ياكينا وان يوكينا
 ان يوكيروجه بشريه
 خلق برهين نوحه كره
 روي خلق شده تابان بخود
 ان ياكين بر ارمي دور
 خلق شريست ديوار خدا
 خلق نهي دهم روي تو
 خلق نهر شده از جسد
 خلق شري غده در شده
 خلق شهر جلا سمع بصير
 بر کار دعوت و کار دگر
 عالم دل رشت في دگر
 خاک و بهر دگر دگر

لشته رفت بر یکا در جگر
 و ز چه بسیار در جرم کنه
 بر یکا شغف یکجا شد
 زنت لشته رفت در حق که
 لشته رفت در حق و در خون نذر
 حق آن دیگر شربت بود
 حق شود دیگرش در قفس
 حق شود محبت در ره
 در غش و در هیچ نگر آید
 لشته رفت شود دیگر که
 با خدا خوشتر و در دل
 بجز در دل کارش و دولت
 در دباران مهر و نایب

آنچه شد در شرح ز احوال دل
 که بگویم شرح آن کرد و محل
 زانی معانی شمه گفتن تن
 به جام قنار در کشید
 کس که نقد بنیران یک
 کاراد بالابت از فهم خود
 در ازادیر کشته بدان
 در بقا صرف دایم نام
 ادب و دیگرانی که در شنود
 اندر وجود صاحب صدق و
 بهشت فی چند عیان کرد
 دوت را سر زده از دست و
 هر دو یکم و دیگر نامست و
 صاحب قلمیم از عجز حق
 کشته عالم بهر او آید

صاحب قلمیم

صاحب کلام شری در وقت
 درود عالم زبنت حق بندها
 دل سیر زار کشته از تقب
 که بطوف عالم عمر رود
 این تقب بت زرد چهره
 گاه محض عقد کرده گاه نفس
 که مجرد می شود که منقطع
 که نزه از عجز است و نفس
 بر زمانی دارد و حق شانه
 مطهر شان الله کشته است
 ظاهر و باطن در انصورت
 که در آید و درونی نرم حال
 بر دیه را که گیر گوید
 این چنین دل را تو از غایت

ابل توین در طهرت صف
 کرده در نظر از وضو عیان
 که تقبیت در ظاهر و کرب
 که مطاشر عالم صف شود
 هم زو جهر بر غر حلت مج
 که ملک یکدود که در نفس
 گاه و صبر باشد که منقطع
 که زخم ناه که از نظر
 بر نفس کرد سر از جبهه بود
 مطهر نشا لحا کشته است
 نقش در از رخ جاس که
 که بدو گاه در از رخ جاس
 و گویم و لها جبر را ابل
 دل بگویم شت خام آب

ابرو دل از دل سعادت فاشد
 نقش غیر از روح دل ششید پاک
 از دود و دوت تار و خیر سب
 بر که راد دل نیت او به بهره
 رد و غیر در از داد چو لکاو خور
 حق بمیکو بود که آن فی کشت
 به نصیب از سر کماند ایراد
 اهل دل ثویان به بند مردل
 غنا و فقر تو فیه نه لیغ
 بر که اول نیت کو خیر سب
 بر که اول نیت کو خیر سب
 در چنین دل میدانی و موی
 از غنا و غیر دل در صاف
 بر و دل با سر دایم با سب

مقصود
 مقصود

مقصود مقصود خلقت ایرت
 بر چه عارف و از اول خلقت
 از این سخن رشتت قیاس
 از آن که نیت سید یوسف جید بقول
 و بیان آنکه علم اولیا و سبب
 بحال علم فرقی از ای قلیا فار قاضی
 و سلام فر غیب فی الدنیا و دعات
 از بر عن الدنیا و قصر انما فیها اعطای
 و حرف نیت خردل سفید بچو بی برف
 بر لبه او در جید از از دل
 که بر سر در از ادت سعادت
 از نیت است از علوم کامل
 بر کی بود که اسلم حق
 نیت از تعلیم به تار او خفی

بر چه سچو از ریح دل صفت
 از کتاب و در سر و قیاس
 تا جانی علم عارف را بیان
 از آن که نیت سید یوسف جید بقول
 و بیان آنکه علم اولیا و سبب
 بحال علم فرقی از ای قلیا فار قاضی
 و سلام فر غیب فی الدنیا و دعات
 از بر عن الدنیا و قصر انما فیها اعطای
 و حرف نیت خردل سفید بچو بی برف
 بر لبه او در جید از از دل
 که بر سر در از ادت سعادت
 از نیت است از علوم کامل
 بر کی بود که اسلم حق
 نیت از تعلیم به تار او خفی

شد دل صافی کتب و دفتر
 ابرائی متقوله باز خوان
 گفت پیغمبر برین علم دین
 بر که باشد طایب بیارون
 است در دنیا و دلول اول
 که در دوزخ خدا و جهنم
 بر که ز کشت ارزان دوزخ
 که کشته از جهنم میسر خود
 به تعلیم حق دین و اولاد
 اینچنین دل بر کسر را که کند
 سالها در طریقت کردی
 و تو که در سالها خلوت نشستی
 تا دلت فریغ ز مال و عیال
 که در عرفان کشت بر حقیقت

سراپدا نایب در بر شتر
 مستقر تا به غیر برین
 ان حب خاص را که لایق
 در چه حرم و حد شد سرگون
 در پی دنیا است با دلیم
 زین بر چشم رشت بر قدر دین
 دل بر کس که در سیه کوفتون
 از میان یار و دل برداشید
 علمه بر تو زد و در کف حق
 تا نه بگذار که کسر دین شد
 در در عشق عمر تقوی
 دایما باد کوی به حق
 جان تو محرم بوی درگاه
 هر صافی که شود الی

(نویسندگان)

دل که در دین است فخر و شرف
 در کار یار و دل خالی غیر
 انزل یار که در دوزخ است
 تا به غیر از خط و نقیصه دور
 جفا و نفاق چوین خلاص
 در میان اول صحت است و خلاص
 خسته که است که لوصا بعد صوره
 امر بسام و الدن و طوی طعام
 انکارش در این قلبه زده
 لایق فی جوار و لاطمن قلبه
 تا جانی به موم غیر عیال

دل که در دین است فخر و شرف
 در کار یار و دل خالی غیر
 انزل یار که در دوزخ است
 تا به غیر از خط و نقیصه دور
 جفا و نفاق چوین خلاص
 در میان اول صحت است و خلاص
 خسته که است که لوصا بعد صوره
 امر بسام و الدن و طوی طعام
 انکارش در این قلبه زده
 لایق فی جوار و لاطمن قلبه
 تا جانی به موم غیر عیال

کشف حق را چو در کسبش کرد
 که گذارد نبی خدای ناز
 روزی که گذارد بریم نیندی
 تا خوش شد به جمع خبر و اسلام

بود شمع همان به سر او نود
 بود در جنت بدست او نود
 سکه از سر صیرم با خبر
 در دل او می کنم اکه نظر
 که بجام درویش یک ذره
 حب دنیا بهار سمع بهر
 یا ز کیر کند او در زو
 یا سناش جوید و نام تو
 نادر منر میان من و تو
 در جوار ما نیاید در لعلی
 آینه جانی و دوشتر ساریم تا
 از چه از غفلت کند زان
 تا کند ما در دوشتر آغوش
 سار شمع محرم در دق باز
 نماند و ذوق سناست باز
 در خداوند کرم کار ساز
 از خلد و تنها شرط ما ساز
 یار کن مونس جانی و دلم
 ایم دل چانه را ده یک ساز
 این چه شفق چنان است
 و در آبی روم قید از شکلم
 آتش در جان عاشق نمر
 یا که توانی گفت خبر من
 که گوید و زان روز بهر
 عیاف را در جهان زانو کند
 باز گوید کین مرز و حد سر

(که شمع)
 (که شمع)

لاه گوید عیاق شیار بشیر
 باز گوید است و عاشق با شرف
 لاه گوید جمع کردی سکن
 باز گوید پروردار کن با مال
 که میگوید بجور زق حدل
 لاه گوید حرفه کن نایب کو
 که کند جویند دنیا رو
 که میگوید تبرک برود کو
 لاه گوید عارف برادر تو
 لاه اکتاب حببت گفت
 بر زبانی آرد و کورایه بشیر
 که میگویم میکند در لعل
 لاه شیخ نهم و که زبوست
 که در ارد و در دم صد و بود
 که غریبی هر اولارم کند
 که بروی نه فلک جایم در
 باز گوید است و عاشق با شرف
 باز گوید پروردار کن با مال
 لاه گوید زق جوید شد با
 لاه گوید ترک خانه ی کو
 که در ارد و میر غشپ در دود
 جز جاهد جان فرار ما جو
 باز گوید از بیم برادر تو
 لاه ترک کتب شرط را گفت
 ده که پس جبر اتم زور کار تو
 که کند جانم بهیر خاک تو
 که برد بالا که در دود است
 لاه خالی میکند از غرور
 که میر قید ندارم کن
 که در دودا خلک ما و دم

که چنان سازد که رشت درونش
که ز نام نیک سید درونش
گاه عاقل گاه مجنون گاه
گاه فارغ گاه مشغول گاه
گاه ساد و سحر و دو و کل ختم
گاه دیگر سبز و خوش و گل ختم
که ز صبح نفس بر غفلت تنم
گاه از نور تجی روشنم
گاه سواد گاه شیم گاه رنم
که ز روم که عرب که هند
در بیان این جمیع خیال بقدر الهی است و در آن به بر خیز غفلت
فیه بیان اثر و متزلزل و غیر طبیعی و محقق و مقدر و ایما به نفس مطلقه
صوفیه و شیخ از اظهار برادر و تحریک با خدا یکم درت جو سر علم و راجع
یعنی بایه انت من بعد الوشا و غیر متفق بر کلمه با کلام حق و حق و علم
من نزارم خستار نشستن
گشته ام مجبور در دوش
دو بهرشت بهانه نوکند
بش در غم بهرم زخم
گاه کویر یک از غم برت
گاه کویر بیت جلد از غمت
که نزارم گفت من نزارم
گاه کویر باطل کویر ایم
گاه کویر که غمت
گاه کویر که غمت
(چند)

که یو این نیک که زبان بگویم
که یو این خصلت از انکار و گو
که یو این نیک که مر و بهر است
باز کویر بر جیت از غم بود
بله عالم نیست مستغرق منم
در حقیقت جمع نزار در دولت
ایم غمت بود که محض حکمت
جستار بهتانی سبب
جستار خلق و خالی چون
ره بهیم رحمت نه بود در جیت
کنج بهتانی است زیر طمس
او بهر جا میگوید وصف خاص
کو دره در بر مظهر از غم ظهور
که بصورت گشت بهتانی زما
ان یکا در شک و دیگر تو قوت
ان یکا از غمتی و دیگر رها
ان یکا بخوار و دیگر زاری است
زانکه میسم خالی برود جهان
فر بهشت جلد عالم روشنم
در بیان این غمت از غمت
جستار بر حوتی رحمت
چون که بیان رحمت لایزال
رحمت این به خالی از غمت
اعراض بهتانی به صفا
بش در غم بهرم زخم
بش در غم بهرم زخم
او بهر جا میگوید وصف خاص
کو دره در بر مظهر از غم ظهور
که بصورت گشت بهتانی زما

غیر دریا که با نوح سبب
بار و یوانه شد از قتل
دارم از دیوانه صد غصه
زلف جعد تاب دار بر که
بر دویلم چرت زلف مشکبوی
با ما زین بند چه از او شد
قول فضل کاغذی را که کند
توسه خفان به شد و حزن
که بخان اورما کردی محبت
که برارت اوز نو حلاج و
که بزنی تو نسبت کنند
که بخون تو ز غفور بفر
که ز دست می کنند از تو خوشتر
تا تو ای ویر و دشت را بش

مین در یادان تو ابراج حب
در غور مجنون با بند کون
حوالم از زنجیر لغزش سبب
حلقه حلقه کشته دریم چو
کشته بر جرح دجاش در او ز
خانه تعلیم به بغیر شد
که بر خوار بر زنی یا به
کافی خاشاک در کشتن از غوغا
خیره کشت و خیر شد
که بر خلق تو ز مظلومان
که با احوال تو که بر سبب
که بر آئے تو در زوای تو
که بر دنی از تو ب دست گیر
روز جانت را تو با خلق شکر

(سحر)

سرخ را بر با بر حق کو
غیر راه کاغذی در دل
در بیان آنکه شرط راه سالک صدق و خلص است
این حال موجب غفلت و دنیا بر کرد و جمع موقوف است
صدق خلص است زاده بر دنیا
طاب به صدق که بر لک
ایمان ابرو دل بود صلاح
بر که اورده به زبانی
بر که کرد و برودان را جمع
کافی با صدق و ولیم را کرد
ایمان کاغذی خود را
ایمانی ابرو دل که نیست
خوشی به جانی و سحر

طایف

بر بغداد در جیدانی
بر کس کردن انار
چون شد ز نور طریقت
لغزش اورا بشوای که شد

صدحان ادرت پر شام
 مانع جسد حمان اگر چه
 گفت پیغمبر خدا همان بود
 از جسد کبریا در درله دیم
 با خفیه عفت ایستادن
 گویم که یو چک یا ت عجب
 میر با یو خلق را گفتاراد
 زیم نخر در فتنه میر فتنه خلق
 گفت با ایشان خفیه در جواب
 زانکه به حجت جو که دم سخا
 فتنه دیگر از آن بداند شود
 بر بایر از پیشتر که در زود
 انقضیه داشت یکتا کینر
 در جمال و در حجت و بیز

(نسخه)

بر خفیه عاشق در کوشش
 گفت تا پوشد لب سرفراز
 که در پیش بسته در تارین
 یک کینر دوش بر کله بود
 در فلک گفت رو از خود
 کاوم در پیش تو شمع امام
 زانکه بگویم دل زار کارها
 است ما در مال سجد و شکر
 پیشتر از بهر دیم کار کلام
 تا بندیش صلاح کارها
 که بخوار تو مرا در میشود
 در خط عبت او رم از حجت
 و خورم منور ما جود شمع
 و کلاه و شیر بود عفت

در ایام شفته ان رکت پیش
 رد و در ایو بهر کون زویش
 دست دپایش بر رختی ای کیم
 تا ازانی در باران میو کرد
 رو بود در با جفید خبر کج
 و ز سر صدق در خلدن تمام
 نیت ما در طاعت بار جان
 وین دلم پیشتر میگویند قرار
 تا بگویم نیت احوالی نرم
 زانکه تو هستی امام زین
 مال خود را زرم میست خدا
 چون کینرانی باشم او حجت
 و در خط نیا جود از زین
 تا کار و فتنه که در زیم

که آن مرد در دامن پشیمند
 آنچه تعقیب نمود و در خفت
 بلیط بر دامن پشیمند
 بر پشیمند شیخ دستار
 لحظه شد سر برادر دانا
 اگر چون درخنده بود
 بر پشیمند نفس در دهان
 آتشان رویا سر کو کند
 این صفت را در پشیمند
 خادمه شد بادل نردنگ
 شد خفیه به قدر در دامن
 گفت بر ناله که با مردان
 آن پشیمند که با مردان
 بس خفیه گفت مردان
 تا کس روز بخیر شد
 آن وصف آن به باغ گفت
 ادغال آن شیخ در پشیمند
 گفت خادمه در پشیمند
 که در دامن از کور جان
 در خفیه که از دامن
 بر سر یک آتشان جان پشیمند
 خفیه بر سر دامن
 آتشان که کن که پشیمند
 با خفیه گفت خادمه
 آتش در دامن
 آن که در دامن
 زخم گفت آن به باغ
 پشیمند که با مردان
 در دامن

در زمان بر خفت شد پشیمند
 چون دامن پشیمند
 گفت شیخ به پشیمند
 خواست چه در دامن
 این به پشیمند
 تا در دامن
 خدای دامن
 در دامن
 آتشان که کن که پشیمند
 با خفیه گفت خادمه
 آتش در دامن
 آن که در دامن
 زخم گفت آن به باغ
 پشیمند که با مردان
 در دامن

گفت از لطف خدا که شد
 زار کور ماه روی پشیمند
 رحم تو بر دامن پشیمند
 این سوگ و دامن پشیمند
 در دامن پشیمند
 خدای دامن
 در دامن پشیمند
 آتشان که کن که پشیمند
 با خفیه گفت خادمه
 آتش در دامن
 آن که در دامن
 زخم گفت آن به باغ
 پشیمند که با مردان
 در دامن

حکایت

شیخ زبانی و پشیمند
 باغ که در دامن پشیمند

بنوای حمد در کشف و صفا
 گفت بر کوفته ایم قوم را
 نور ایمانی محو کرد از دشت
 یعنی تصدیق کلام را
 بر چه گوید پروردگار قبول
 بخرافه شیخ ستم تانت
 آنچه باشد بر خلاف طبع
 گوید در کج خلق خیال
 با کمالی جانان نثر
 خضر با موسی میگوید عیال
 آنچه کردم گریست نامرد
 حلت آن که تو نشیده بود
 بر چه فریاد تو از دشت
 شرط راه عشق رک ملاک
 در کج در کج در کج
 نشود بر کج در کج
 خود خاشاک غیر طبع
 و جب آنکه بر او باب صفا
 حجت و برهان جو جو
 متوفی از حال عالم
 قصه موسی یاد آور در راه
 بر قدر حق خود که قدر
 ناب برادر خود در دشت
 که تو با ای برادر
 در حقیقت دل که سبب
 در کج در کج در کج
 هیچ گفتار بر نثر
 رسم و عادت در کج

قصه گویند میگویم تو صدق کرد
 از زمین راه بر که جلد صغیر
 بر کج در کج نباشد در کج
 و آنکه او را صدق جلد و کج
 چاکر کن بر این سطح
 که باقی از غم بران
 گوید از این راه بر سیم
 کشت کفر ایمان
 بر که بر سیم کمال
 و زنی که خود را بر کمال
 و زنی کمال که بر کمال
 بر چه ناقص بر سیم
 آن بقدر خود ایم را
 فقر را شکوه بر نثر
 که میخیزد بر که در کج
 گوید ایمان سعادت او بود
 نیت او را بره از کمال
 جان پاکش منبج در کج
 تا که در زار باب
 تا کشتن نفس تو در کج
 پسر شاه بر نثر
 و کوه شیطانی نثر
 راه او شد در حقیقت
 تا بر این فواید نقص
 فقر او کج حقیقت
 که قول دهن از کج
 طعنه کم زنی مردم
 ز کمال شد به نثر

صدق ناقص و شکر و شکران
 که در این دنیا صدق
 و شکرند در ستر ناقص
 چون خلک خوار گردانند
 از این راه چون نهان صدق
 که مقام ادب و دلایر بوس
 صدق که سرخ جان را بپوشد
 صدق آن شد که نهایی
 چهرت خلص آنکه از غیر خدا
 صدق را در گفته ام و دان
 بر کجایه در حق بر خند
 تو هم به صدق در دوزخ است
 صدق و غلام در راه دور
 چون کنی تصدیق تو را که دان

جفت که در ستر و صغیر
 میفرایند از عدالت ارشاد
 بر چه ناقص که در ستر ناقص
 خوشتر بر صدق و بر خند
 شد مقام منزل در صدق
 بر تو ازین راه صدق دیگر
 بر برادر جانب جان را بپوشد
 آنچه نهان کرده در دوزخ
 بسند خالص تو قاف و در
 که سر کن جان خوار آسان
 بر چه بعد از خدا کرد و تو
 با شکر صدق که در دوزخ است
 که از این راه صدق شد از شکر
 از خدا را به چرخ و خورشید

صدق ناقص

صدق با اهل خدا صدق
 بر چه که در ستر و شکر
 صدق از حق که بر کعبه است
 صورت که در ستر و شکر

حکایت

سقطه از دین حسن خیر الله نام
 رفت در جبهه یک شکر است
 شد از این راه صدق دیگر
 رفت تا شمع و در دوزخ
 دید از راه تو ان مجتهد
 عمر او در شده کار شکر است
 در حق دم آنکه از اول
 بحر اخلاص شکر خورشید است
 خوشتر از این راه صدق بر کعبه است
 کرده ضایع تو عمر به
 از شکر ازین راه صدق دیگر

خوشه‌ها را در بختی ایامی بار
 گفت شمشیر که این شمشیر غرور
 که بود در دین و دهر می‌شد
 اول آن دم دنیا می‌شد
 و آن که گوشتی و آن که گوشت
 بر سر کوه گوشت دیوار شد
 هیچ کار که رضا حق در دست
 که منتها و افراط شمشیر گوشت
 ریزن دله است فول به
 آنچه می‌گویند که شد جان
 در نماند از به با کف شمشیر
 شمشیر کف شمشیر است
 مونس را دست آرد بر کن
 بود بفکار است شمشیر

(شمشیر)

حق را شمشیر نبرد و بی
 که نخواست حق نماند بر شمشیر
 خوشتر با تادست در شمشیر
 شمشیر دست خوشتر در شمشیر
 بیکر خوشتر شد از ده زانی
 صبح دولت در دل شمشیر
 گفت شمشیر چهره تبر بر کوه
 شمشیر شمشیر ز سواد آبرو
 گفت شمشیر شمشیر را حجت
 که عقوبت بودم در حجت
 در زمانه شمشیر در شمشیر
 گفت شمشیر بددل بهره‌گر
 هم گفت شمشیر شمشیر زود
 ناله‌ها که بر آ بسیار کرد
 که در ایامی بچرخ نمود
 شمشیر از زنده یکموم بچرخ
 تا یقین که در از این کشت در
 شمشیر در جانی شمشیر از
 چرخ شمشیر در جانی بچرخ
 ذوق ایامی کشت در شمشیر
 چه که ام کشته زانکه کشته چرخ
 چه که توایم به تحقیق دانی
 خط خود را به پای حجت
 حق به شمشیر همه کفر و نصیبت
 که بگردی تو را از این شمشیر
 ناله‌ها که بر آ بسیار کرد
 از زمانه شمشیر شمشیر زود
 از زمانه شمشیر شمشیر زود

این بر رفت و با سلام آورد
 بر حرم رایلیم حیت که در زود
 چون بمیرم گفت فرماتار
 بر سر را بدست خود خالی نه
 نام را حجت به پیش خدای
 شیخ گفتش این وجه تمام
 چون شنید از شیخ این جواب
 در زمانه با ناله و گریه
 صدق و جلدی ترا سرور
 قول که آمدی چه کرد ز خدای
 بر که قول بر دل تصدی که
 شیخ گفتا تا بویید شرب ز
 بعد در اقیانوس بخت دیوار
 از ز خدای چون که بر راه

در صفای بر ذوق دیان بود
 وقت مردی بنام محمد خود
 پاک توئی توئی در محض
 خط که بر شتر برت می نه
 تا شود این خط اما جان ما
 که ده ام در تو قبضه انوشیروان
 و بره که بر من نهاده شد خوب
 شد بخت با دل بر بود در
 قول و خوار است بر جانش کوه
 بی خدای گفت و به حق فانی
 شاکست و در زود و در
 که بر بدیش و می شرب ناز
 بر سر است خوش و در کوشش ناله
 صدق بر بدیش گفت تا بخت

بر جان کفر باشد و طریق
 شیخ از زود به شب پنج خوب
 بر زمان میر گفت این چه
 سکه در و یا حیرت غرق
 چون بمیرم دست و پا غرق
 چون برادر ملک محمد و
 از چه گشتم فریاده می خدای
 از بیم از بیم خوشتر در راه
 در میان و از زمان در
 بود با بر ز مرصع بر شتر
 شیخ بر سحر بر که حال حیرت
 گفت سمعاً چه سپهر سر خبر
 جایی ماقی در جوار خوشتر دار
 بر زمین لطف دیوارم بود

صدق بر در راه نیم ارفیق
 نام از زود چشم و لب شرب
 بر عجب بود در راه و غرق
 بر زمان که که این زود
 از چه کردم حکم بر ملک خدا
 خط ملک می نشین بر سر
 با در و در راه چرا که غرق
 روح او در روضه جلا نه بود
 در و در راه و از زمان در
 حله بکوش تازه و در
 آنچه بنم از زود و احوال نیست
 آنچه بر سر و صد خدای
 در بدی مع لطف خدای
 که تو نام شرح داد و لا

ایک فتنه گود انور حق من
فضل حق بیست و پنجاه
چون برادر بزرگواران
در کمال رحمت ایر گود کار
بشکر که حق گاه جرم
گفت شمعون باغ بارگزار
در نهایت کبر گفت ایر خد
خط خود بست تا بریم جاسر
جز غفر لطف و فضل گود کار
نیت گود انوریم در که زبان
چون که گود کاره بیدار
بجز غفوت چه گود گود بیخ
ناید کفر دان در له بیخ
ایته خفا ریش کد کد

که شرح دو صف ایر جین
از کتب فتنه این یک بیت
محو گود گود گاه حق در
محو و کافیه سید در
بسیح در نه نیت یار ایر
در ضایع امور کار کردن
نیت فدا ل تو در دست نر
بست به حرمت و فخر دود
کسر غریب به بریم در گاه با
چون ساز کبر در ایر جین
نیت نوسیدی برادر بزرگ
محو گود گود گاه در دوز
ایه لا تقنطرو بشو یقین
به گاه طاعت شد عفو

بسم الله الرحمن الرحیم

بست برات کما شرف ما
شد غایر در دفر ما جان
ما بهم محتاج و از هم ناگزیر
ایشه جود کریمان شد فخر
ایشه ره بکشت قوس لولم تنوالت نیت کیم و غلبت غلبا
یزبون و یستغفرون فاعفولم - تا کلام الایه عفو
در حدیث قدس حق فرمود
گفت لولم تنوالت یغفر
من شاد بر دیر بر عدم
نا که ایشان بر کبر و نیر گاه
تا محبت زار با برادر
نا که عفو در حق طاعت
یک لولم طاعتی جسم
مستغفرا رسم توان غفور
ایچه میدادم نمیگویم نام

ضد بصد پیدار شود در خوش لقا
مظهر صانع یقین صانع دل
ایشه جود کریمان شد فخر
سر نهادن در جان نمود
کو غر کرد و این جرم خط
از بر سر حق دوزار کم
پس با شرف رکنش عفو
از روی ان که بخشد بر
زاد ان غفور بزرگ
و که از ان غم که میفهم
بست جرم ما چه سر شمر دود
و الله میترسم که از دبار نام

عشق چو قطره دریا ساقی
 عشق آن باشد که باطنش نهد
 عشق را سحر خوار عشق است
 عشق از اوطاق محبت گفته اند
 عشق نه ای کمال عالم را
 عشق که در پله کوی ملک
 عشق اگر عود الوقی دم
 عشق ناشی را به جود الهی
 عشق بر آب جلال در زاری
 در دل عاشق چو عشق نثار شد
 چون مقام عشق مادر شود
 و به عاشقی عشق دیگر بر وقت
 عشق را هر دم و کوی جلوه
 لاله نوز که معن در سکنه

از دوز عالم با خدا پر عشق
 قید را بگذارد و طبعش شود
 در بقا سر سر بر سر است
 در لایع منزه چو شکر و شکر
 گوشت که خست این عرق بر
 که نمود عشق که نور جهان
 عشق به رهبر راه یقین
 عاشق را در تبت از کفر و ایم
 عشق در در نور انوار کور
 بر چه چرخ عشق به کمال خست
 بر دوزخ ملک عارفان
 بر عشق هر دو در کمال است
 لاله زار بر سادت که است
 لاله شمع رگه که رگواند

(عشق دارد)

عشق در دود بر آری شعله
 که هر خط و خالت میکند
 لاله زار لاله عاشق سادت
 عشق سر دارد ملک را زاری
 عشق شرک را بوجو میکند
 عشق بهر رگه که در دوزخ
 عشق دارد بر زمانه صد جود
 عشق دوم را کسیر دانه کرد
 نوح در آتش عشق طوفان شود
 عشق را بر هم در نار دارد
 عشق را غیر و اقربا کند
 عشق و لطف را بر لطف
 عشق برفت را در آتش
 عشق در دود چو لاله بر آری

لاله تنه کند که سبده
 لاله صحت و جود میکند
 که مخالف که موافق است
 بهر دکان بهیج عشق
 که حق را مفسد میکند
 عشق از آبی بر دارد و نهد
 عشق با کسر نامر عشوه
 دام او شد دانه ناپاک
 تا که بود عویش بر کانی شود
 از ناله خورشید بر آری دارد
 و بهر یعقوب را کمالی کند
 بر نوزانی در دم با عشق
 تا که در دوزخ را در آرم
 کرم نه در آتش که کس کند

عشق کویر تشنه در جبهه زن
 عشق کویر از د عالم پاک تر
 عشق بگوید در صحرای باران
 عشق سکون قلندر منم
 عشق سکون طلب را چو لعل
 عشق کویر نار در پیشانی
 عشق کویر شکران جام فنا
 عشق کویریت کرد ای مردم
 عشق اثر میر نور کا میات
 عشق کویر در ثبوت کی است
 عشق کویر فاء دریا می کنم
 عشق کویر در بلد منزل کم
 عشق کویر مردم کویر سفر
 عشق کویر جریب خبر محو

[illegible]

۱۰۰

عشق کو یہ عقد سرگردان کی
عشق میگوید که در دیر نهان
عشق کو یہ عقد در محفل کنم
عشق کو یہ عاشق قلندر شتر
عشق کو یہ سر سلسل اودم
عشق کو یہ بنه کن بچار که
عشق کو یہ ترک کن طول اند
عشق کو یہ فکر دنیا بخت
عشق میگوید که فاش شو بخت
عشق میگوید که ان در دوزخ
عشق کو یہ کفر و دوزخ
عشق را شدینغ و نیت
در بیانی عقد عشق اربع کھلو
جو نہ اند عشق عقد ادرارہ

عقل کو یو عشق پے سماں کی
عقل کو یو تندر فزا نہ شو
عقل کو یو عشق ر رفقو کنم
عقل کو یو زار قدر شو
عقل کو یو ز تویم سکونم
عقل کو یو چاہ جو یب کی
عقل ساز حیدر اور قدر
عقل کو یو لب زلیبت
عقل کو یو قمر از دل آیت
عقل کو یو وقت از کائنات
عقل در اسلم سکون
رو عشق کو زلف فایت
عشق قدر و خرد و کمال
ورجہ را در خرد شماره نود

یار خواهر در طریقی عشق او
 داغ عشق تو ز دل دور است
 در پناه یلقان جان بجو
 کفایت آن چو در کوشش کن
 ترک کن این عقل پر بار
 فوشر کن یک جرعه از جام عشق
 قبل عالم جود در عشق
 ریز تا رایت عقد حقیقی
 و نه از شوق عشق سیر
 بر که راه عشق جهانی بود
 یک قدم بر که پیش از نهال
 حتی چاه زلال محبت از تو
 از خدا در محبت آن عین شود
 نه محبت را ظهور در غایت

در خود یکبارگی بکانه تو
 بشن شن چون خاک بر آب است
 که در در پیش از ایم مرگ تو
 بشن از عشق تو به سامان کن
 عشق در زیر پشته کس ایما جا
 همچو ریزانی با شکر در دامن عشق
 جگر رخنه عشق با یزداد
 همچو ازاد تو از غیر عشق
 عاشقان را عشق نشود از کار
 دوست با که صبر شود
 دولت عالم برادر در دوست
 در محبت ساز جان دل کو
 در محبت برود عالم شود
 به محبت که شود پیران حال
 (میتبخت)

از محبت چون جهان در نظام
 مرد لیر از محبت نوریت
 بر که با عشق و محبت نهاد
 در طریقی عاشقان بر رستم
 که محبت به نقاب پرورد
 از نور عشق تا بر یک سر
 جان که از نور محبت با صفا
 بر که شد جای روح از خفا
 از محبت است طایر بر جبه
 که هم پرورن نزد سلطان عشق
 شد محبت روح عالم بچشم
 چو که در در عشق بر جان ظهور
 جان بر که مایه میشود
 بیج لب را بخور و مطلوب نیست

کار ما به عشق که کو در تمام
 زانقاب عشق از در دیوار نیست
 محرم در کاه خاموش گریست
 از محبت نیست بنفوس سلام
 میسند فسون عالم در فسون
 از نفاد عشق را در دین و حکم
 او بنرم در صد جانانی است
 به محبت نیست کار او تمام
 از محبت است سر بر نیست
 ملک جانها از جبهه در عشق
 که نباشد جان چه کار بر
 میرو دل بر که اندر شد چو در
 او بخور دولت انور شود
 در دود عالم غیر از محبت

عرق در بار محبت کز نوبی
 بر چه دار و در جهان به نوبی
 شد علامت محبت در جهان
 صورت مشوق و کاشی البقی
 عشق کور را بطه انور کن
 حسن را در عشق با نوبی تمام
 ناز مشوق بر کور و جهان
 گویند یاری عشق و یار نیست
 سلف خانه از محبت نرم شد
 این محبت تا هر سال را در کد
 بر که از نور محبت نور یافت
 از بیم رده سالها بر کوفت
 از محبت زده خورشید آمد
 از محبت مرده زنده میشود

(الحمد)

کفایت

گفت روزی شاه محمود باز
 با ایاز خاص شاه پرنیاز
 سالها شد تا غشفت از نغم
 مشکلم فلان حد که مشکلم
 من لیسفت مرزانی که نایب
 لیک بر خیزد که بستم زار و بزم
 تو زخم بیکانه ز کور و جرم
 از غم مردم نویی در دتر
 چون که بر ساعت تو در کرم
 تو ز حال زار دینم رفته سر
 آنچه بود از نوبیان مادتو
 انهمه گستاخ و انی گفت که
 بیت الکونی انهمه بکر صواب
 سر این حالت نمیدانم چه چیز

خوش بهم بودند ما را نیا
 گفت ایسان دودم و از کز نیا
 کچه شام پیش تو چون بنیام
 حیرت بر کوفه به جهان دلم
 دزد تو زنده ایسان بیستم
 در طری عشق تو در کار تو
 بر این صغیر کن بهمان زمان
 در جور جفا با بهمان تر
 بر سر کوب تو فکده ترم
 مرزانی بهر چه از زار تو
 بیشتر از عشق الکونی کو کوب
 استایده میان مادتو
 در میان ما حبیب کبر جم
 خلق را با بر کمال ما کز نیا

چون جلال عشق نمودار شد
در کوفت کمر ز تشریف
ناز عشوقی تقاضا بر نیاز
کرد تا پیدایا بر حلقه راز
در نیاز مات نازاد عشق
میکنند اجیت ز معشوقان
عاشق و معشوق محتاج میمند
برود با هم عجز در دو سر بند
طالب و دودت برآم زود
در دولت در جهان بر هم طلب

حکایت

پادشاه پسر صاحب جلال
در لاجت کمر برادرش
گلخنیزند عاشق آن پادشاه
زاقضا بر یفعل به مایث
چون برام عشق او باشد
از میر و پادشاه سرست شد
گشت شمره شمره در عشق چون
عشق او به بر بر عت ذن
با وزیر شاه گفت که آن کدا
میکنند رعب و عشق پادشاه
در میان حلقه فاش است ایم بخ
زینکایت شمرید ز عشق
کافا که گشت عاشق بر
گفت سلطان وزیر جلال
که ناگه گشت عاشق بر
شد از غیرت عجز در ایام خوش
به خورشید زین خوار عشق و بخور
به خورشید زین خوار عشق و بخور

گفت با سر ملک شاه چرخ
در نیازت کن سر شاد تم جلال
شاه بر لقا وزیر کار دین
چونکه در عدلیه تو سرود جهان
یکه روا باشد با بر عادی
بکنند ریز و خون پیدای
چون یکا عشق کمر در لاج
بر کاکین عشق خیمه نیرنگ
عقل را از راج دین برکنند
چون سپاه عشق از دهن
بشفاق را که در پادشاه
بر سرده بر نشسته کهنی
چون رسید شاه ایام و ایام
بود محتاج نیاز آن کدا
شاه روزی شد کور از راه
جلو معشوق با ساز به
از قضا آن عاشق بر غما
دم بدم میگردش بر غما
بشفاق را که در پادشاه
بر سرده بر نشسته کهنی
چون رسید شاه ایام و ایام
بود محتاج نیاز آن کدا
شاه روزی شد کور از راه
جلو معشوق با ساز به
از قضا آن عاشق بر غما
دم بدم میگردش بر غما

عکاس از حجت در اول

نازش برود بجای سباز
 چون غیر دیر از نشانی در
 پس گفت ای شاه ملک تن
 که چرا با یوسیات کوشش
 نیست از عشق زبانی شاه را
 چون بر بسته که نازش را
 اندک عشق است از دهر دور
 عاشق از دور در عشق این
 در جوانی در در صاف
 اندم در کفش که با باد
 عشق در در میکند باد را
 شاه را از کار در در کار
 یا خود در جی بر دیش زبانی
 در بی از بی غریب غریب تر

نازش برود بجای سباز
 خدمت آورد بر جان دیر
 در محبت عشق که در دهر
 هیچ نفرست در از دور
 آینه خورشید بیکو بار
 نازش بر دیر از دیران کرد
 عشق میخوار بر از دور
 بر دور را با چشم در دهر
 تا آن که در از دیران کرد
 که غم تو است غریب که کرد
 غیرت بگویند و میگرد بگری
 غم غیرت در دوی کوزی
 رخت که اصف در دور
 بکمان بر زور بر عشق

در دهر

در جان آن به لایق ان شرک و یقین
 حق میگوید که آن
 یک اگر که در عشق که
 از آنکه جود از دهر که
 که کوشه چشم کور در دهر
 غیرت عشق که در دور

در جان آن به لایق ان شرک و یقین
 حق میگوید که آن
 یک اگر که در عشق که
 از آنکه جود از دهر که
 که کوشه چشم کور در دهر
 غیرت عشق که در دور

در دام عصر دیش تا بهین
 بر لبه اندامش در حسن
 بهتر دفت که که بهت
 شخ گفتش بر دیر در دهر
 او را بی همه زبانی با دهر
 در غم دشت در دور بود

بر لای صلبه صبا بیهین
 بار بر سید نور در حسن
 حالت خوشتر که خست نمود
 من نیام خانه هم در دهر
 بر شیده گفتش از دهر
 در کم در دهر در دهر

نفت و نامت را اندیدم
در ذاق و در صل و در شکر و کل
سر که است را بکای گویم
بر جدی نیز کار بر کشم
لیک توانم شنید این پرفا
بستم در تران بیان ز با بکار
مگر کلام تریم به چه داد
بیشم بستم به چه داد
نی بر این اند تو یار و دو
وقت خجسته نشد از کفاده
لست به از چشم چشم روان
دل تهنیت کردت الهی
غیر جا زد و درون جان دل
خبر عشق او کن دل را کرد

چند

بای بند عشق او کن جان دل
طقت عشق را در بر دلی
بیدای با یو به بنای جان
میو عشق از کون و کلا
دقت عشق را در جان دل
اقاب عشق چون تا بیکان
عشق حق چون در دلی ما کند
چون محبت یافت در دل
بر که از جام محبت نوش کرد
لذت جام محبت بر گرفت
بکشد مشرب است جام عشق
بر که در ره محبت قایم است
بر که را عشق و محبت داد حق
جان ما از عشق چون با برود

خبر فیهات و در دل اهل
چون کند در قطره دریا نری
تا غم عشق کند منزل دران
امیه عشق در زارت جهان
نخه دل از نقش آب گل
جان شود چون در شیدار جهان
جان او را در جهان نشید
لست عالم بشناسد که زده
عقد را دیوانه در شکر کرد
روید دل از لذت تو بهیشت
عقد مخمور لست از عشق
جنت و جوارش و هم نام است
بهر ادبیکان نایب و قبیح
بک به نور ایورسته تا آب

از محبت از زمان بایه
چون شراب بخود برآورد
غیر عاشق خود چه در او کند
کود بود خوشتر که در بخت
رسم است و چون نه عشق
نه بشو و زار و الی عشق
کفایت
گفت و درویشی که زور از
در میان آن پادشاه حبیب
بر زمین استاده او را بر پا
چشم که داکمه او را زور بود
زود او رفتم که تا برسم بخ
در دم او را زور خوب گفت
دست بهادرم که تا جنبش
مر رفا که او عجب حیران شد
ناگه ایو میر و الی خود
بچنان آن نیست چه محفل
بیرشتم او را پادشاهان باضا
ناگهان دیدم یک شخص عجب
وله و حیرانی در سر او
بچو که بر سینه با بکا
خود کرد و از بهایه بوی
در محبت نام از این گفت
او را جنبه میخ و غیر برده در
به شانه زور تمام آنجا بوم
و قلم که در او از زور یک
بوجهور شراب بر روی
خجسته

او بخود ما زور آن کائنات
در شجاعت او کم کار گفت
و رفتم که در آن بوم سر نهان
از زوریم بهم که خواهم در ره
در زمانم دیدم با و کور
در چه حالی و در چه حیران شد
لغزش از بوی کین رو یک است
گفت اینم در که تو در کار داد
زا بر و با بر او به کار سال
خر محبت او عزت از خدا
در دل او که در حق زور نظر
داد او در از محبت بهره
زاد محبت اینچنین دانه کثرت
پایش از خاک و در سر او
ما زور را شریع و عجب
در قنبر و الی پنهان ایم بخ
بر دل از کثرت که دریم در
میخ جانم زیم و طیران بود
بر زورانی و گفت ای محفل
از چه روشنه در کشته
ایم چنین حیرانی و به هر
لغزش حیرانی و شوقش
شوق زور عبادت دیدار
می بود او و شریع غیر را
چون از غیر خود نیز آنجا داد
قدری که عشر زعفران در
از حال شوق زیم و الی
بر دو دیر باز که در بول

تا قیامت بچنین بهادرت
 حق شکر را از تسبیح و از ترمیم
 جن و انس با ملک جمیع از تو
 مقصد و مقصود از کارگاه
 ایم جویم و لذت از شرم
 بر کاس سلطان شکر جانش
 ای کرم و نسیم و بر دلگاه
 تا ازیم طرد و خیل غیب
 پرده ناموس را در غم درد
 مست جام عشق کرد و نیک
 محو کرد و در جهل با حال
 منت کرد و او مرسته مجاز
 از خم و بنا بر دین ملک ل
 پرده او بار بر خیزد ز رله

اثر عشق کمان فداکرت
 رخ فرمودت تا کوم بقایم
 هیچ توانند به در شکر کنند
 هر محبت نیت یکدم فدا
 مح شدم به در جیران رخ
 صد جهان بختی در سر زانو
 ز تنگبخت شدم بر ما کار
 دار تو لیم جان بر لب و لب
 تنگ بکار و رنج بکارد
 که خود در دگر نیاید درین
 فارغ ایوان از رخ و از حال
 بجز آید بر سر مار و نیاز
 خاطر اثر اسود شد لایزال
 یا چه ادا می دادم تو بانه

مونس

ار محبت کرد و داد محبت حق
 قوت و قوت پر از دورات
 رفت از ملک و جهان و خیر
 بشتر از یک نیا بر رخ فدا
 بچنین محبت در نور لقا
 یار پند بهر ادب و عیادت
 هر نظر بر حسن جان هزارا
 چون دو عالم رحمت جلوه کرد
 بر که او را دیوه بینا بود
 هر چه در او در جهان شکر وجود
 که تو هستی در جهان خط
 دیده بر دیوار او دارم ما
 بر که از نور الهی بهره یافت
 اوست سینر حله عالم صورت

کوچه طالب بود شد مطرب حق
 فانی از آنکه گشته دماغ بود
 از خم و بنا بر دین شکر
 لست فارغ از دود و از غم
 کوچه از نو فانی را از بقا
 غیبه جان در جهان و دیار
 نیت او در دو عالم هیچ کار
 نامه بهدارس مقام کمرش
 هر چه به بند حق در او به دل
 جمله مراتب جهل و دست ل
 در جهان تا سکون در او
 غیر خنجر در نظر نایم ما
 مهر او بشود و بر تو بر ذره یافت
 او تاب و در هر چه بهر است

او چو دریا بر روی عالم موج افکند
 و این روشن پارو بر یوزین
 حق چو جان جمله عالم چو کشت
 صورت کثرت صباب حور کشت
 نیست غیر از یار در عالم حق
 در جهانی بر آب صحو و محو و فرق و جمع و صحو بعد از محو و فرق بعد از جمع
 و جمع الجمع و نهان و آشکارا و توحید و تعدید و حقیق و شبه و اتمه و حقیقت
 که بصورت کثرت تجلی نموده و بین همه گشت است

محو و صحو و فرق و جمع و جمع و جمع
 محو وجود خویش را که گشت
 از مدامت بیکای ثقیف
 فرق وجود عین غیر بیکاشتن
 از همه و جبر جهان را در غیر ما
 صاحب تعطیل از فرق و دان

چون دانسته شد بر شمع جمع
 صحو وجود یا فانی از حق بقا
 که محو را بر که یاب از بقا
 جمع غیر شمر را عدم پس از شستن
 بر که بر بند معطل بماند
 که یوز از حق در ابرام عالم نمان

(مستطیل)

بر که کویت که هیچ غیر
 صبح جمع است و شمشیر زین
 جمع جمع است اتمه بند حق
 عین خواند بر چه که یوز در نظر
 صاحب ابرام بر تبه که یوز بود
 محو و صحو و فرق و جمع
 جمع جمع اگر مقام عارفان
 شد ابرام که ابرام شد است
 چشم چنان بر که در در جهان
 بر که در صورت بر خیزد
 ز اتمه بر چه اتمه در جهان ظهور
 بر چه در در جهان نفس وجود
 ان یا صورت و که منصف
 از ده صورت نمای غیر دوت

در توفیق اوست سحر عین
 جان او در بحر و صحت غرق
 در سر ابرام به فانی شد و نهان
 باز غیر شمر و زوز از ده که
 ز اتمه ابرام بر در در عالم
 جمع جمع است بشود در ابرام
 نیست ز ابرام اتمه کمال کاظم
 قید است و نیست چو بی پرست
 از پر زده حق بند عین
 دوت بند او به صفت
 است او را به ده از طاعت
 دو صحت در در توانی معصوم
 بر چه گونه غیر از ابرام و غیر
 چون نظر کرد بر معنی جمله او

زان یکا محکم نمیشوند
 کوزه چون بکشت میگوئے نعل
 خاک میگوئے کفن اموره کو
 این میوای کین چه مروت برکت
 شد جهان آینه رخ روت
 که زده رویم در نامادکم
 صن لیا را بیا بر به کمان
 در غزلای بولور و دلباش
 دور تو هر یک بود و دیرانه
 نیست معنوق میده جز در تو
 عاشق و معنوق غیر از یار نیست
 فهم و اشتر که تا کوم سخن
 پرده بود درم زهر از این
 و زنایم هم در لپا میخیزان

جز به ما عینده ماق بود
 چون شاعر فاک شد بگو تو حال
 سبزه و صورت در لپا میخیز
 بست بر جا نهضت شربت
 بر دوی علم حقیقت ماکر بود
 در جهان بگو بر شریک سخن
 دیمه مجنون که تا کرد عیان
 تا به بند چشم و مهر را بر آب
 بر کی حست ز لوت دیرانه
 جده را درم دل از مبر تو
 در حقیقت غیر او دیا نیست
 بر کتم جام و سبزه را به مخ
 شاعر بنام با کم یوم دم
 آنچه موجود است در لپا میخیزان

(شعر)

دیده کو تا یارینند
 لا حرم دارم نهان بر لپا
 یار نهان است در لپا
 پرده بردار جمال یارین
 نیست کردان بسته بود کار
 خا رو کل بگو که در لپا
 که بصورت کل ناید غیر خا
 که گوئی خا رو کل غیر خا
 و میگوید که خا رو کل است
 مردی راف بر چه میگوید
 چون نزاری نوق عنان
 بر چه نمودر تو را سگ کو
 بود از نفهم و خیال ما تو
 تو نزاری ذوق ادا صفا
 آیت کم هتد و زرخ شلو

کوشش کو با بشود راز نهان
 چون مدد مسج محرم در جهان
 همچو دریا کو نهان شد در جاب
 دیده داکن چهره بر لپا
 پرده بکش تا بد معلوم را
 تا شود پیش تو لایح سیرت
 خا رو کل بیان زنده در لپا
 هم زوجه ای این سخن بشنود
 یار نهان را که در لپا
 جابل را که دید خوب انهم
 قول روان که نازک گفت
 صدق آورد تا که راز به بر
 برت عاشق را در لپا
 کشته زان رو سحران
 قبل الکت قدم هم شلو

سر عشق ز زلفم و عفت برت
 هر روزی که در دلت است
 دیده زده شمع حلاوت پاک
 یافت حیوان بهره عشق
 مظهر شجر حیات بود
 باز بر صف زلف درخس و ک
 که چه این شمع بر کین است
 در درون خانه زلف
 روزی که در کونان جان
 روزی که زلف بر کونان
 سفید بود زلف اگر کار
 چون حجاب نور حق در آ
 که تو ذوق نیست در چ
 فرمیدم که تو در چ

دوق عاشق از کفم ک
 بر کج در خود و خود از ک
 کرد در هر شمع است
 کشت زلفان طالع بر ا
 بر چه بود از دیر زلف
 باقی فیض بر کفم داد
 یک بر یک و خود خود
 هم بقدر زلفه کفست
 تا شود اینها بر زلف
 تا شود اینها بر زلف
 بر شود خانه زلف
 نیست کن خود را
 در فاده همه خوش
 خون تر شمع زلف

که تو بخیری زمان می
 در چه در ما و من چید
 چون تو زلف خود بر ک
 بر دور عالم بر زلف
 زلف تو کوشا شنیده
 در بقا صرف برم ک
 که شوی و صف زلف خود
 بود تو لاله بر دی زلف
 ما جان نفس تو زلف
 پرده حقیقت زلف
 حق نهان است و کونان
 صورت و من زلف و ک
 که پند زلف و کونان
 چون که زلف و کونان
 در زلف و کونان
 برده ما و زلف و کونان

ما که در کف جان تر
 کف در کف زلف
 پرده خود در زلف
 شد حجاب زلف
 ناکه بر زلف
 چهره صفت نهان
 که است کف و کونان
 این یقین شد حجاب
 آنچه تو جو یا زلف
 چون دلت صفت زلف

رفت بر بند و کفن طن و حال
ست که در زمره جام و حال
چون بنوشید بر لب و حال
کفر بر چهره همه ایمان بود
رو نایب فاضل حسن دوست
در قیامت آنچه بود و حال
از خلاق نفس در کار بر
مهر یافت کثر که تا به صفا
از مولا در موهبا پاک شود
وصف اکمال آنچه در و شرک طریقت
بسته طایفه و کمال و حال
معین تغذیه و خرق ملک
بدره امید که این سخن تا به سبب
فاز عشق و طلب فایده ارشاد و حال
نفس کفر

که در و شرک

که در و شرک

چو که در و عشق و حال
شد زین شد عشق و حال
ز این بود در و حال
تر عشق و حال
عشق او چون در و حال
کام جانم در و حال
خضیا ل و حال
که عشق و حال
چانه ایم در و حال
دایما بخت و حال
در و خود با بر که یکر دم
نا که می بود در و حال
رنگ رویم زرد و حال

شخصه تو قشر که به نام رفت
که نفس شد سوخته جان
باز چون لاله سر او چشم
جان مار دل گرفت در
جان مار از دود عالم دل گرفت
از غم و فکر دوی عالم زور رفت
چرخش عدم شمشیر بایک
که از لعل شکسته بر بقرار
روز و شب با لطفی چشم
قوت جانم به زور و حال
از دود و شرک و حال
چشم او از صدق و حال
آمره جانم طلب از و حال

گفت ایزد در عشق چاره جو
 گفتم از نوادر حق دیوانه
 طب یارم نه جویار دلیل
 که چه گوشتید بست در باب علم
 من خورم چاره یکه چرت
 گفت هر که در صحرای دل
 کو برده عشق باشد یک جبهه
 تا برده عشق از شد و شد کند
 هر که در پریشانی شد در طریق
 گفتم بری که باشد راه بر
 کی است ایندم کونان او را
 گفت ای بر که مرا معصیت
 قطب قطب و خوش چاه
 بست چون خور جهان از دور
 حیرت احوال تو شتر عشق باز کرد
 در غم دنیا و دین بجانم
 نیستم بر در علم و دل و قیل
 هیچ معلوم نشد از باب علم
 بر حال رو چو تو را نیست
 تو شتر در دل و جان است
 پر بر جبهه که در صفت
 از دمه ای دوست که در شکر کند
 یک نود که محبت این جام حق
 در بود یک ره حق با غیر
 تا که برادر او جان را فرود
 جبهه او را در راه و شربت
 داشت هم در کمال فایده
 از لب لب که شتر و شتر
 (سینه)

چون شنیدم نام او چو شدم
 گفتم هزار و کجا دارم مقام
 تا باشد تو کردم غیر
 گفت از دگر که نه بهشت او
 مولودش از قایم است
 ادب است ایندم تقدیر مرغ
 خدایا که شتر بیکان
 سبب و جامع همه حال
 ایسان فقر را خورشید ادب
 چون شنیدم این بحر زنده در له
 موج زن بحر تو شتر در دلم
 عقد و صبر و طاقم یک باشد
 رفت از دستم زمانه خیار
 است تاریخ عرب به کف دلم
 لحظه شد باز با خود کلام
 کونان شتر این کلام
 از حال جان فرزندم
 که خدا و او را برادر کرد
 شد شتر که کینه ایست
 ره را بر مردانی با یقین
 بر یک سو دف کشته در جهل
 به نظیرت از هر معلوم و حال
 سفر عالم ادب عالم عجز
 است تا بان در دلم صد مهر
 عشق او بر برادر است کلم
 عشق شتر و خرد و دل
 داشت شتر است خانه به قرار
 منقشه و مهر خود به شتر دلم

غره ماه رجب یوم الله
 صبح دم پنهان ز خویش دریا
 اکرم برون ز شهر دستان
 تا مبادا دوستان بی خود
 بگذرد روزی مرگم نه بار
 بر دوا می یار کوفتی مهرمان
 در طبعی کهشته مطلوب را
 بر دو کشته از لایم راضی
 خوش بپریشم دست جامه ناز
 بر یکا در نوره و مهر جیب
 دریا با شاد خوشتر در طرب
 در کمال عشق و دلتون بی نقاب
 چون که شد نزدیک ایام دهان
 بپیم روزی چند با نوق تمام

یا قسم ز فضل سبحانی
 هر طرف که صدق و صفا
 یک شنه شایان بهر آن
 مانم ایند کلام بگو
 بعد از آنی دیرم در کفر کج
 هر دو در بر از غنیمت محراب
 در طبعی که در بار صفا
 بر عیالیم بهرانی یار و شفیع
 جلد بایم از کمال عشق و نیت
 استین فتن و طبع در بر
 کشته از لایم در غم در تعب
 بار سر تشنه فیم و سحر زبا
 از دوش کرم و صبرم با پای
 اکرم هر روز که امام

(سبحان الله)

استان کعبه عرش شرف
 مختلف بر پستان عودنا
 روز دیگران امام الله
 روز میلا و لقا بهر آن
 وقت دیر است بهر مقام
 فتن بود خوشتر بهر جان
 شکر از در ده خیر و در دست
 خاتم از سر پشیمان و از سر دوان
 چون که دیرم در این طبع و نیت
 او خاتم بر زلف خوشنما که
 چون بپریم بر تو خف و رو
 چون که ما خود کرم زدی بخود
 خوشترم بهر غم و فتنم با سر
 دیرم بهر غم و فتنم با سر

کشت مار را سحرگاه از سر
 خوشترم بهر غم و فتنم با سر
 اوردن شیت در در لایم
 خاتم کرم که آنی از سر
 رفته تر که تشنه می که در دهان
 از سر کشته بهر جان و نیت
 دیر جانیه که خوشتر بهر جان
 تا شدم اینجا که بهشت بهر جان
 بچرخ کشفیم رفعت و از سر
 از سر کمال و در شانه
 کشت تا با دیرم از سر
 در دلم خوشترم از سر
 جان و سر شکرانه که در دلم
 یک یک در گرفت از سر

هر چه پسند یزدان برخواستن
 در طریقی عشق را بدیدار
 از همه لذات نفایه نواز
 از خدا غیر از خدا چیز نخواست
 این صفت کرد پس در کشف
 گفت ای من که خیر را در دواز
 شب چه بر خیزد از سجده میگرد
 که تو در این طلب در دوزخ
 دل چه صیقل یافت از دگر
 هر چه باشد از روز به یاریت
 سالها بوم ملامت برداش
 میر کشیدم نیزم مطیع بودم
 لکاه خاتم بوم را در شرف
 که مصلی را بوم و که لطف یان

(مستطاب)
 (مستطاب)

روز تا شب پارسینه گویند
 شب نه فرستم بختی با این
 اکثر مشغله ز شوق رویار
 در مقام عشق و دور کویر طلب
 در دنیا رد گردید و ز کوه نماند
 از بهی که بعد از غول نشسته
 از بیم میر در ریاضت مسلک
 که بلفظ بودی میداد
 چون زالدیشتر که گفت
 محبت از در جهان کس مکنش
 در دلم تا بنده شد از در حق
 سوی بالا جان ما پروردگار
 طلعت عالم مبدل شد بنور
 یلچیان دیرم بمنی صد جهان

میدویم هر خدمت یک تنه
 نه بر او نفس و نه خواب و نه ناز
 لکاه خندان لکاه گردان ناز
 در ریاضت بختی بختی در دوزخ
 در ده دم بختی بختی در دوزخ
 بر امید قرب رب الهی
 سالها بکشت عمر ما بر کس
 که خوف تو دران چون
 لوک بعد آمد و بکشت
 جدی عشقش بر او بود و شرف
 کشت جانم در آتش بر آتش
 خوشتر از با ملک نه بار کرد
 کشت طاعت بر غیر به نور
 صد هزاران فایده ایان

بر یکا تا بنده تر ز دیو یاری
 حق تجا که در رخ به جهت
 زان فنا چون لعل و دیگر شو
 چون کرم کوشش جام لایزال
 باز دریم در حال عشق و ذوق
 ز کمال پیغمبر منصور و وار
 که بود از زلفش شمع جان
 به لعلان بشو که در غزل
 ما حریفان و خدا شایسته
 جمله در ذات جهان ز این شرب
 بر یکا را گشته ز غریب و کور
 جام ما در یاد ساقی حق شده
 بر زمان از تاب انوارها
 جان از نیست چویر که کوه

بر یک از دگر بمنزل برتری
 در حق صرف گشتم به صفت
 و در جام و کمر و کفش بوش
 یا قسم ره در نهایت وصال
 همه در ذات جهان از کز ذوق
 بر یکا کو بان اما کجی کج
 بال بریم ز کشت از این
 سالها بجوم مصیبت ملک
 است بچه از غریبانی شده
 دوم از عین البقی است در
 ایمل از نیست ان یلیک خبر
 مرد عالم جرعه جام به
 حشتم مستغرق بحر فنا
 بر شمع از نور کج

باز دنیا جان ما سران نمود
 ایشان مرغ جان شد کلا
 صد هزارانی دور و پدید و زمان
 ذات حق به کیف با جمیع
 جمله در ذات مرگشته فنا
 آنچه بر جان و دلم کشت مشک
 باز دوم جمله عالم شد شرب
 در کشیدم جمله را در یک نفس
 چون بکجا از خود گشتم فنا
 بسته موبوم شد ملک
 قطره و در ما فلان جود
 چون ز خود فانی شدیم بانی
 دوم که خوش بجز بکران
 از ظهور ما جهان قایم شد

در کشت از عشق و در کشت
 لا ملک تا چه آنچه ناپودر جان
 در مقام لا ملک ان بجوم ملک
 بر خانی که در کج به جهت
 باز پدید آمد سر انوار
 فتم و ایمان کوه که در معرفت
 از خطش بودم مر زور قطره
 مرغ غیوم خوشتر از ان کسر
 از هیات جاودان در عالم
 کشف شد کین جمله من خود یک
 عین در یاکشتن قطره کفایت
 فارغ که جهانم ز در سبب
 جمله در ذات عالم موج آن
 بر دو عالم منظر ماکو

مسیح مآکشته بهتر جهان
 علم مآکشته محط هر جنت
 دایر از ما بونه دوران
 شرح اینکات نیا در صفت
 یک تو از نوال کشتن کو دها
 خود کما در عیان دور جان
 بحر از کوزه یک کنج بگو
 در نیاید هر قدم را در قدم
 آنچه بچند قدم یکدم بحال
 نمعاینه که نود و شوق دل
 آنچه در برم فرخشم دل جان
 زانکه ما محمد نایب در حدود
 میر میرا و جارت هر عجب
 چون حجاب دپ یکدود

(محمّدی)

کشف دیم معنی طلب در شیت
 وصف حال خود از ان لقم
 تا که سدا شود در تطلب
 و شایسته ره ناز از بران
 تا بر این هر که شد جویا رنج
 تا بر این بر بابا بر راه دل
 بر که ریم نه یزد و به ره
 بر که مفتون محبت کشت دل
 بر که ساز و جان نایب در جود
 تا بر این طور کشف حال دل
 تا بر این کیمت لکام در میان
 لکامه لکامه است هلا چینی
 لکامه لکامه است اینکات
 برست میخا بون و عو کوه

چون نوبی فانی به بر سر کیمت
 بود که ره یا به سحر ادب
 راه یا به در صرم قرب
 دافش به از طری در بران
 میر شد او بر سید کنج بچ
 که هر جوئے تو قرب شاه دل
 یک نود با بهره از نور خدا
 خون به شری بوی کشف کیمت
 صد بر رانی جان و دل
 تا که نوبی فقر قید و قال دل
 انکه شد در باره فقر کون
 که نوز کشف که تصدیق
 مع زانی به از ریم بل کیمت
 شد انکاتی نفس در ایم به

نیت در وجه لام جری شود
بر که دعوی کرد در او دود
چون منی دم دلیه نشد
بر جر را که رسد لک در آن
ان کی شخص ناکه کنج یافت
بر کدایک دم مصافحید
دو مرتبه گفت که برنج و برنج
بر که کنج و دود و دلت یار شد
بر چه منو را بر سبب شود
چون چریت و در دایک
دایما زیم سان بر کدو رخ
بر کی گفت بود این کنج کو
دو سبب که ارساه دلد
ان کی گفتی که ممکن نیت
سکه احوال رو بنان شود
گشت قاضی عاظمی شمس
دعوی مردم و نیت کرد
مکنش که سبک لک ری
ازش و ذوق بر نیت
پاک بیشتر لک ری
در خوش حال که گوشت کنج
دو عمر خوشتر بر خود را
کار عالم برود و درود
فارغ است از نیت بر نیت
بعد از روزی در روزی
خود که دیر ان کنج را بر کد
یا فتم که کنج را بر کد
کس را بر کنج را بر کد
ایچ

ان گفتی که حکم کرمیت
تو کی دود و نیت کنج از کجا
او از نیت رخصتی شدی
چشم کو تا کنج میند در جهان
سر عالم بر نیت زدن
در میان او و نیت شد کنج
ان کی گفتی که لیم در آن کنج
و ان یاکو بر کد و در کد
تا فرید و عوام لک ری
و ان باور کد و قول رکن
دو سبب که ان ز کنج و حقی
او سبب که دود و نیت
عاقبت با نیت زدن کرد
گفت از دود و نیت زدن
نیت کنج بر نیت زدن خود
نیت در خود ایم نیت زدن
نیت با نیت قوی نیت
کو شکر کو تا شود و نیت
حق از فقر و نیت زدن
و ان از نیت حقی کنج
سبب دعوی کنج نیت
افترای بر کد او بر
نیت زدن او بر
او کنج بر کد او بر
گشت در نیت رفته تا کنج
لکاه خوشدل بود که لکاه
دود و نیت زدن خود کرد
نیت و نیت زدن

خاطر خود را چاره دارم مول
 رخسار آنفرازم کوه به خود
 در دور که ره توان دادن
 نور کج زور کی ره به بجا
 بسروشنا کجا بجز صواب
 امر صورت ره بمعبر کج به خود
 کاد حق میدان که به چنگ است
 یک نشانه امر حق خبر حق شناس
 ره بخت پوطله امر خدا
 تا بیا به در حرم و صبر دل
 کج خوار بر شکر صاحب کج نو
 قول کامل را بجان تصدی که
 صدق و خلعت بر هر طریق
 کو بخت در نیاید ایم سخن

بسم الله الرحمن الرحیم

انچه کشف است بر جان دوم
 که برده عشق جانت و صبر است
 ایکه میجوئی زحق کج لقا
 محرومی کج صایه جان است
 سر نهان شد بقدر حاجان
 صورت ما پرده منیر بود
 نیست ایم و عویر باقی نیست
 رو منیر ز اور و عویر و اشک
 زان عمر کشفه قدم به خبر
 صورت ظاهر عید نور پس
 رو منیر که نو صورت پرست
 بر که دو لبه صورت بشود
 بگذرد از قفس صور معنی نو
 سالی که ز قفسی در زنده

زنده صدق و یقین شد صلم
 صدق بشر زور که یا به راه است
 دست زان در دوزخ امر خدا
 نقد عالم روز با جوئی روت
 علم عالم از کناب ما بخوان
 عقیق بند زور که ایم و عویر بود
 کفایت و عویر بمعبر ندی است
 یک توان ایم را بان کردی فکر
 لایق به سینه بخت ما بشر
 غافل از منیر بر تو بقوم حسن
 بار منیر که صورت ابر است
 چون منیر بشود که از نور
 که عویر خوار شود صاحب نظر
 در حقیقت دان که سران

راه وحدت این جماعت میروند
 چون نماند نیست نیست نما
 در حقیقت از نمانی عافیه
 چون نباشد توهم با حقیقت
 شهادت بر مالک شد فنا
 فرخنده نام زین فنا درین فنا
 تا که در هر سبقت قلب ازین
 که معجزه توانی دریافت این
 بر که در دین نماند از دل
 آنچه که شوق بر این نماند
 علم و جدایی نشد هر یک
 که نباشد عشق در دست یقین
 بر هر راه طریقت عشق دیگر
 در عشق که در دلی عشق

که وجود خوشتر فانی شود
 بهت مطلق را به بند و لقا
 که خود را خود بکفر بردی از
 حاصلت از یقین با یقین
 نیست از خود بود و این لقا
 تا چه خواهم که در این صفا
 که خود را به هر سبقت تو
 حاجت یقین تا نور بود این
 که در سبقت یقین با یقین
 در جبارت نشد توان نمود
 سر این معلوم عشق که عجب
 که تو را در صف را در طریق
 عاشقان را عشق شد از هر
 که در عشق است عاشق شادمان

عشق که

عشق که در هر کشف و بیان
 چون علم پروردن زو سلف عشق
 نشانه کویر طریقت عشق بود
 راه عشق که هر صراط مستقیم
 عشق تعلیم کند برادرین
 عشق کشف بر لب از درین
 عشق که در چو بیرون آمد
 عشق جان را جان شد
 عشق خانه دل عمارت کند
 عشق چه جای عالم عجب
 بر چه عشق عالم بوده است
 عشق جان دول یقین بود
 عشق سازد شقایق را عود
 قبله عاشق بغیر از عشق نیست

عشق بنای هر صراط مستقیم
 میشود ملک خرد و دیوان عشق
 وای که ملک حقیقت عشق بود
 عاشقان را در در این راه مستقیم
 عشق بنای هر صراط مستقیم
 عشق کرد بر تو را کویر
 است این فردان چه شاد بود
 عاشقان را در دوزخ نشاند
 لور ملک جان شاد کند
 خانه عشق است عالم به سخن
 که نباشد عشق عالم بود
 پرده ناموس عاشق سید
 میکند افاق را به شادمان
 مقصد عشق غیر از عشق نیست

تا تو بابت مجوعه ازاد
 مایع از حجاب او بریار
 از خوار مادم بر کبریت
 بر که از قید یقین دورید
 در حقیقت مایع نه هست
 گشت روش حادث از نور
 که بودن ای از راه مایع
 تا خود زینت از مستر تمام
 از خود بر که کیم زنده نیست
 که بقا بر جادان خوار دلا
 در سجده حجاب زد و کمال
 میسبب انیست بهست بود
 در مقام محرمات که فرم
 چون از لوح بهت نفس خیر

زانکه شرکت اینم مایع تو
 که خدا خوارم و مایع کزاد
 از شراب و صحنایان گشت
 به مایع خوار سطلی برید
 مایع مگر که از حق آگه است
 در حقیقت غیر حق مایع نام
 هست مایع است مقام یس
 چون نبوش به صبر کرام
 به بقا حق کیم یسببیت
 از خود در خود کیم نواق
 محو مطلق تو که خوار مایع
 تو نهان تو مایع خدا بهر تو
 تا تو در اقصای از سر از قدم
 تا به بهر است کیم بهی دی

(مستحق)

چون بر شند برده مایع
 برده مایع بر در زود
 چه که خوار شید ز شرابان
 به بند عرض که در سجنان
 تا به که با شین سیر درم
 در جویش در کوز در جسم و جان
 از حجاب مادم یکدم بر
 بر که تو هست کیم گشت
 با رعیت بر سر کوفت نه
 تا یک با شین و محبوب خودی
 چه خود از خود تو که مایع
 که حلال در جهان خربست
 اکبر تو عارف سطلی تو
 بر که شد چادرم در راه دوست

روی بنابر جهت مغربی
 تا شوی از صبر زود در راه
 به توجاهت و صبر جانان
 بند کشت تا بر درگاه
 دور کن این بند و لایق
 یک سیر جولان مایع کمال
 در شهر در زرم و صبر او در
 و صبر خوار توئی از خود گشت
 وصل جانان از راه کمال
 دان که خدایست صبر تو
 در نه از عالم حق مایع روی
 تا تو بهت سطلی نیست
 اینم مایع مایع تو
 ز غنیمت مقصد و مقصود است

بر که در است از مولد آورد
جان او شد محرم هر اراده
روند از شیر جهان آن دل
وزن بچرخ زو مایه لکلی
پیش جهان آن مرکب جان بود
مرکب عرفان در ارم تپان
تا نودی سالها دورده فنا
یک نوزاد و صد جهان با نوا
رگه شتر که فنا نور فنا
عالم نزار از فنا صد کفایت
قطره در دریا نشان شد فنا
قطره در دریا بمنیزه یکتا
یعنی در کثرت کرم کفایت
اعتبار عقودان برست غیر
غیر حق در بر د عالم کفایت
موجود حق تربیه و مضر و مضر
در حقیقت کعبه که عین یکه
ز آنکه غیر حق نزار و ده وجود
در حقیقت خود نزار هیچ اصل
ثبت بهر شرم عدم چون شد فنا
چون عدم که دور که نزدیک بود
در مقام کشف که رت و مبد
یا چگونه یافت تکلیف و بقا
فوق عالم جز نمود از شرب نیست
رشت که در دلدیان چشم نهند
بر که دور از ذوق ایم هرگز نیست
نوزاد باب یقین نظر مکتب
با حقیقت جان او را که رت

(شیرین)

سکه چشم در غیر حق بر د ختم
شیع جان از نور ادا خود تم
در دوی عالم بر جهان شرم
جبر و شیر در جهان غیر شکم
چشم حق بهم نه چند غیر حق
کشت باطل جز از نور در حق
آنچه هر دو ب شما مطلوب است
و آنچه بنفوس است خود محو است
در دوی چشم در دمان شود
لغز عالم پیش ما ایمان شود
آنچه اگر مر تو را در ره دلیل
شد را بر لولان به سج فیل

حکایت

بحر به پایان عرفان نازیر
آنکه چشم در شرف نازیر
گفت چون از بایزیدم برون
اکرم دیگر نازیرم چند چون
چون نظر کردم بحشم به شک
عاشق و مشوق را در بوم یکا
طاب و مطلوب عین یکو یکو
لشده در هر جا با هم شسته
یک دوی در است در جوب کجا
انوریم نزل به کثرت محلی
در جهان دین زبان که هر جا
در پس در خوشی را باز دار
پسر در آنچه در اندوه دار

تا به پیر خود چشم دل بیان
 دوست عین جلد شفا یار
 بر کمر کرد زده کویر لیم رخ
 در تقصیدت کفایت رخسار
 فوق کردن جز بوقوف خدا
 از خدا تو فوق چو از جهان
 لطف او که نیست مادر و پدر
 پسر نهاده که در بحق از کویر
 ره در از و بر نهان چرخ
 بر یکا و جور کنان مادر و پدر
 بر یکا و غیر و بیت پدید
 ان یکا را در لیم خیر نور
 و ان که را در ویر عرف کلاه
 و ان که را در لیم شجر نیا

انچه کردم از زمین مینوی پان
 با تو کفتم را در نهان سر بر
 خاک پایش تو تیار و بیک
 نیست بر سر و زنی را در حدت
 نیست محکم از نایا رجا
 تا بر این ره را از سر نهان
 مگر شیطانی عهده سازد یار
 تا عواید امان یار مگر یار
 الحمد لله که عباد را در
 تا دیان راه حق را در ویر
 بر زمان و دم و در کون سر نهد
 و ان که را در شعله یار شعله
 زان بر و از در شعله جلا
 شید و ز شعله که در از یار

سلامت

که بر سر کوی را در تقویت لیم
 و ان که تقصیدت را در کرد
 آه از پشتر و در یار
 نیستش جز در و در نال جاده
 پشتر الوده از عرصه جسد
 تا فریب عام که الا لتمام
 مرغ غیر چون نه پند و دم
 لیک شهاب از که از زره
 دیر را در کلاه و در و در
 راه کاه شد طریق جسد
 وصف ابی است خلاق
 با تو گویم موصفات کلاه
 در خلاق و اوصاف و آثار و سیرت و صوت
 کلام و در اوصاف و آثار و سیرت و صوت

الحمد لله که بر نهان لیم
 بر دم از حیث بر او راه سرد
 با دل نوزانم و جان فکار
 با کلاه کویر از جبهه شاه
 در لیم سر کلاه تقویت
 در با کلاه و در و در
 سر کلاه شد بر شکر کام جو
 دیر رو شکر که در از زره
 از جفا شد و ز نال و در
 تا قصان سر کلاه تقویت
 به چه حیوانی شکر شکر
 تا بر این کاه و ز نال و در
 در خلاق و اوصاف و آثار و سیرت و صوت

روشن در باب طریقت و اصحاب حقیقت و منع از
 خلاق و سیم و نیمه و دنیا و آنچه در طریق فقر و ملوک بود و در حق تعالی
 و صف این دنیا که قصد ^{صفا}
 طریقت و دل پاکیزه تر
 جان دل بیا و دستان شستن
 کارهای سبب تسلیم و رضا
 پیشه که هر دو توکل و در طریق
 بر توکل راه و روح و این
 هر که کار خود کند از با خدا
 فقر و فقر است و جو یا فقر
 نیستی و ای اگر خواهی
 و ای که در عرض عمر خفت
 رحمت از روزی در دنیا هر که
 بر که کفایت از نه فقر و ملوک است

است

بر که فاش و بر نه فقر است
 آنکه قانع گشت کرد و به نیاز
 بر که کوه از خلق عزت غلبه
 بهت و در حدت سکت از سر
 جریست و حدت آنکه از غیر خدا
 از حد و زکین بر کوه است
 دزد و پیشه عارف از دوزخ
 بر که فقر است و در در زیر پا
 بر که صبر آورد و روزی بر بد
 و آنکه در دنیا سبک را کند
 شد ملک جودانی که خود
 بر که عجب و یکای پیش تو کرد
 این دنیا بت پرست میکنند
 که خود در دل نباشد در دنیا

ان نه فقر است عین فقر است
 او میر جودان شود با حق از
 او سکت دیر در فقر
 لذت است و تفرقه جان بود
 فردا در عفو و در ملا
 در دردت او عفو و بر فزونی
 بهتر از صوم و صلوات با حق
 گشت از دل از نه فقر و دنیا
 گشت بر خود و در در بر
 او بت از سر ملا و در
 که بخود با حد و سر آورد
 نزدیکی از نه فقر و دنیا
 دوزخ و در برزه که میکنند
 فقر و فقر است و در هر کوه

در صلوات در دعوی شکران بود
تا بنابر راه در در غیر رب
از تکرار دیر دل برستم
نفع خلق در بکان کور بود
جان که به صدق است خائز
بر بند در دو عالم غیر را
خیر حق بر کو بحر معدوم است
سوره عاشق به به کف دلم
بر چه دارم غایب خفا
جان دلدل ساز برادر
هم نفع حق در دست
با وجود حقین امارت
عفو کن کای به بند رفا
تا نور قبول در محرم زود
ای ممدار

دل که او پرست به جان بود
بر در دل باش حضور زویش
مخبر که در تواضع چشم
مخبریات در نصیحت میم
معصومیت یا فم در صدق دل
بر که او با معرفت شد آشنا
بشر عارف بر خدا موجود است
در عشق و محبت و اندوه
صدق آن باشد به خلق
حسرت جلدی انداز غرض
خود فرست حسرت بیاب غفو
بر چه دارم زود ارباب
جوهر قدرت یا فخر بود
علم برادر به شکم غصب

با عداوت بند دلدل مرد
حق نیک آموخت کدیر
بر که صابر در بدر نیست
در جفا زودت بر که صابر
بیت صفاق بر که در دیوار است
بر که یابو لدی در زواریار
بر که بند او جاه جافزار
عاشق زار که برون جاک
دو رخ از جو خوشتر و درشت
که بهشت از جوده ت فایز
در لود صفت برون جیه که
جنت و دوزخ که برادر خوار
پند بر جایت مار دوزخ است
جنت و دوزخ یقین به صوبت

بر که این بر جا رود دلدل است
دیو و دوزخ جود در دیر
دعوی عشق بر بندار نیست
در بلا جان غمیشتر شاکر است
او بخود پر دلدل و دلدل است
بیت او را که عشق مردگار
لذت عالم میباشد در را
دو رخ از باخت الما دلکشی
دلشیرت و تانچ باغ بهشت
عاشق دلدل در دوزخ بود
عاشق زار است جنت الی فقر
که درخت عشق جانشین بر است
که چه لای جان به که بر جنت
جز دلدل به خرافات دوزخ است

صبر و طاقت در تکیه شکر طاق شد
 گفت که هر که بایر شد روان
 بر سر تو در ده که در شوق شکر
 رغبت حج بر که دارد از زمان
 شایسته جوئی روان شد در حج
 غنای بچند بهره ناله شد
 راویان گویند خلق چهار روز
 بر عهد الله و برادر پرور
 جمله را در روز در راه الله
 کار شکران همراه برور
 روز و شب از شوق دیوار پرور
 با شاد و شیر در راه میروند
 مایه شاد و رخ گشته خندان
 از خیاش فرح و عجب بودیم

لوق در دستانی بر افاق شد
 تا که این بایم زود ن
 تا که بر تو ندید خوشتر بگر
 ز در در کب که باز فرخ شکر
 عالم کو عجب جور حج
 چون که داد در راه الله
 بر هر کوه با نهر یار
 در روز آنجا که پیوسته با بر
 بر روانی شد در حج فاطمه
 شد روانه از راه الله
 میر و شکر این بار
 با فیل و صحر خوش شادان
 عشق باز با فیل که در با
 در فراق دور او شیدیم

سید

صبر و صبرم ز عجز شکر طاق
 ز نو که به دور تو شکر طاق
 بپوشی شکر بنای صبر ما
 وصل جانی شد شکر طاق
 یا بیشتر از زمان آدم
 منت عاقبتی روان صبر در کار
 بخوشاک فکرم در کور در کار
 حال خود که در حال طاق
 شرح حال ما بود در طاق
 کو شکر کن در شکر جان روان
 در به جویا شکر طاق
 گفت ایها مردم صبر و شکر
 حال در شکر کم فرحیت جو
 جست زان به هم آدم آدم

صبر مار و پسر از آدم تا فراق
 در این رخ که کو بنای طاق
 یک نفس دور در زور عجز ما
 دوزخ عاشق فراق یار در
 فرخ کجا صبر در عجز الی کجا
 به حال جان فرار در طاق
 تا تو آدم و بر مردم در طاق
 عشق کو بر مردم در کوشش در
 فرح عجز کم سر با خود گذار
 شکر از حال ما در شکر آن
 اینجا است چون که که
 در به نهر راه مرغ پشور چند
 شایسته ن را خضر شاد ازاد
 رفت پشور صفیان از شکر حور

صوفیانی گفتند شیخ ما است
گفت با این فیاض دم که است
گفتشندم بهجور اندر دل
هر دویشان خردنایان است
زین سخن نهاده را به شنیدند
نی بیانی که گوید حالت خوشتر
که بر خور که چهره است
نوحه دانی حال را زین
بر جای زدی عشق را در حق
نوی محارقت نهاده زده
نزد در رفت نظر بود در حالت
در شهر دمیست میر که برده
گوید بر نهاده آثار آن زمان
در بچان بر آن کویر شهر
گرفت آن جوئے از او از رنگ
حال استغنی و دیگر گوید است
تا پا رو ستم بقدر شد آن
اینرا محبت را اعدا بود در حالت
با دل پر خم بهجور شد بر دل
نی دلی که او قرار و صبر بیشتر
حال آن سرگشته چو در صدد
در سر حافی که خود و کمال
چون گرفت نیست از عزا زدن
دید او از دور در شکلی سر عود
دیو بر بر سر در است دست
مینگرد او مع جود در ره نگاه
لیک که داد که بر او دم نهانی
با دلی پر غوغا و جانیه بر فقر
(میرزا بایگ)

چون بیار از آفرین پر صفا
با یک رزم شتر طوطی طلب
بهر نام او را خیر زمان براد
در غار استخوان سلف غریب
چون که خارج گشت از غار
دیو را از او مردان دارانی
ز آنکه بر رفت که بر دل برسد
حاضره ایست که در هر دو چای
چون زینجا دلیبر شد به شمار
دیو در دوزخ کایا پ کفانی
با سر بر آن گفت بر در بر
چون نمود خوار کردن و انقباض
حاجان چون لرزید از طوفان
با بریران آن شده عالی مقام
پادشاه ملک نکلان و فانی
ز این زمان با پاسبان
بهر اصحاب آفران ناز و ناز
مان بر خوردند و اصحاب کیم
گفت با اصحاب خودی خردان
کای که در او در کار و نمان
چون به پیش گذارد و همه بود
آفرین در هر چه صد کاروان
همچو بر یک ماه در دما صبر کرد
تا بختی از نظر در حد بر بمان
کای بهر بر سر ز آفات نظر
بند بر از جان و دل که در
در هر صحنه نزد کز کز
بود از نور طوفان بهر تمام

صوفیانی گفتند شیخ ما است

در طواف اگر پسر پسر بود
در تعجب از بر این زنی نظر
میدر بند بر این پسر
خود نمائش میکند رویه
+ که بود مقبول قول میسر
از طوف کعبه چون قنای شد
پسر گفت شکر در سلطان بن
میکنی سخن از روی تو
خود نظاره میکنی از روی تو
چون تو را طاعت شریعت
با بر این گفت سلطان
شیر خواره طفلک بگذاشتم
مخفیان و امان که بت این
روز دیگر از سر او نشینا

(بیت)

در بیان قافله پنج درت
دیو که بس در بیان خیر
در سر خوان روز بر بخوار
چون که آن درویش نکالت بود
باز جنت رفت بنزد نکست
گفت این شهر را به یکه خصال
گفت در دیویش هر چه زنج
باز پسر شد که با تو که است
دو دین را به جواب باز
شهر را از زمانه کبریا
پس خوانم اوست یا زین
خود پسر ترسم که کو کوی
زانه او از ملک دار فرزند
تا تو را او حال دوست

چون در کعبه گشت ناخود در حبیب
بر سر کعبه نشسته ماه رو
هنگام که از دین بیرون شد
در دین شد نور مهر او پیر
باز پسر سید را جوابی است
از کجای که تا میرنج حال
خود چو پسر حال عشق
نام پسر بر سر بر که چرت
که بنوم می پسر را
گفت پسر در دین دیو
چون که چو ز که رسم زهر
باز پسر ز زماران و نقاش
در شد که چو کج که نقاش
دام از ملک دوی که

صورت او را در این عالم
که در این عالم است

آتش افش در جهان همه
 گوید بسیار که در از زمان
 میگویم فرزند خود را در لشکر
 است سلطان دین نادر
 اندر او هم نام داشت
 با بوی شیر عزم کعبه کردیم
 مارم سحر شد از حرکت
 گفت در پیش که سلطان است
 دقت دیوار است بر خیزد
 مادر و دختر داده هم از سر نه
 با بریران خوش نشسته بود
 چون از آن دیوار سلطان نزار
 گفت از فرزند اویم است
 نامه و خط بر آید تا فلک
 زان فغان در کیم و زان دهر
 گفت تا کی حال خود دارم
 چون که به هم گم معذور بود
 اندک سر سالکان را در دهر
 عرصه عالم پر زار که دم است
 جان حاکمین را زنا را در عالم
 روز و شب با مات او در ایام
 طایر و باطع به نر بر مات
 تا برم ایندم شمار پیش رو
 تا به پیش شاه دیم بر لهر
 در بر کن یمانی بجو ماه
 عقد و مهر شرف آید بر کشید
 اندک میجست به نام او خبر
 آتش افش در ملک ملک

مادر و دختر

مادر و فرزند در پای پرور
 ده چه عیشت است که بود زوکار
 مبتلای در دهر حیران فیت
 طایر و باطع به نر بر مات
 مادر و فرزند در دهر حیران
 سوتی بهوشتر فغان مرده در
 چون بهوشتر از دهر حیران
 گفت با دیر بر چه دین مارکو
 سکر و زور که دلاوت دین
 گفت قرآن خوانده دایه
 گفت جبر از علوم آموخت
 گفت در رستم زان به
 سکوئی که دو به چشمش
 حوت سلطان او در ار
 بر دقت و دقت نشسته به خبر
 عاشق بدل به بند و دین
 با یزد و صد که از شرفیت
 روح رفته باز از جسد
 گوید بسیار که در دهر فغان
 در تنج جمل آن کاه
 در کنار خود گرفت او را در
 گفت برویم مهر گفت او
 و از دقت مرید و دین
 گفت از دهر که چشمش بر
 از کلاه نقره سر آید
 ناله سلطان دلفا در
 جان غم پرور و به چشمش
 در کنار جان خود از سر

ان پسر گرفت دامن پر
 مادرش آرد بر او فغان
 گفت رختی با لای او
 شایر نه در کن رشته فلان
 ان منم چون کنی تو
 در غیران بادل انده
 گفت گردان بر این رخسار
 شاه کشتا چرخ دور در کنار
 مهر او چنید در جان تو
 از خدایان بر جان
 میست رخسار که بر ما
 غیر ما دولت میدار
 بدل رو دوستی نو
 میباید منع یاران از نظر

فرخ نازم گفت دست از تو
 که در سلطان رو بپوشان
 شدی شیر ستاب امرو
 او سر در کشید و جان بداد
 گفت تیره زیم انده دور
 جمله کشتن این چه بولشاه
 حکمت میرا کن چنان
 گفت بگویم چو یار علم
 حب او برشت در لب علم
 در محبت میرد دل رها
 در طریقی عشق در ز حال
 در محبت ترک که نه اول
 عاشق مایه ترک غیر کو
 خود کنی نظاره روی بر

چشمه

چون کشید این ناز ز چشمش
 کام خداداد نوبت کار کیم
 که در لاله بسته ایم پسر
 پسر از آن کو عشق بیام نیت
 جان من بستن بحق دوستی
 سستی ب آمد دعا در حق او
 در کو در غیرت امیر خدا
 بر که زین حالت بر یا بر حجب
 که پا در دو سر حال خلیل
 بر دو در هم فرزندان یار
 تو نه داشت ز حالت نقان
 که در حال دوست بهر اول
 در محبت که قدم بولشاه
 فرخ نازم طافت در دواق

درین جات کدم از غیرش
 صاحب لطاف همان عیم
 باز بیدار در تو بر در کو
 رو بر کرم باز بر ترهات
 باستان جانشین با کن دوستی
 جان او شد و مهر در او
 میباید فرزند در امر خدا
 آنچه در حال ابابک
 که پسر گشت بر بر خلیل
 که ده زهر جگر که دگر
 زان عجب مایه حال این آن
 جان فدای جان فدای
 جان در دل برید جان
 بهر وصلت جان دم کردی

چون بود در له جانان حجاب
 مال ملک دهان و ذوق ناز
 الحمد زین در زمان ایراد
 بس و بسریکن نظار در طریق
 که بر خوار بر سر کباب
 بر چه شوق کند از یاد
 از مقام بست خود برون
 و در مان خود را بیدار زنی
 بر چه غیر اوست دشم مشا
 بر چه پندار تو هست نش
 که ز قید خود برون آید
 وقت آن که بر چه شد
 در بوی و صد پرده زنی کنم
 میل بر زین نفس بران شوم

چرت فرزند زان اجمایا رب
 در طریقی عشق باشد را برن
 که در این ره سرور ایم شو
 تا بوی چرت حال این یی
 ترک خود کو نام بر زیم تر
 که بر سر دانه در ترک آن
 بر سر در بر بوم و سر او درون
 بعد او بی چونی رقیب بران شوی
 و دست حواجر در زین جان
 از خود بر بیدار که کاهش در
 بر ز خود بر دو عالم و سلام
 بر بوم زیم شباه بهر نگاه
 خوشتر با یاد رس زان کنم
 جسم بگذرم بکجا جان بوم

بسم الله الرحمن الرحیم

بمحو عفت و در عدم ما و انکم
 بی نشان کرم زین نام نش
 از مکه ان و لا مکه ان برون شوم
 در فضا رسا ان برون کنم
 و در انم خوشتر از ما و من
 میت سازم بست بر بوم را
 چون رفیق در چهارک لب
 بهر عالم شود یکا رشت
 صاف کرد و آینه زان بکجا
 ز انش بر و شمعون ایم بکجا
 چون برون ایم زمانه شکر
 تا بخود بر کفر رختی
 بهر وقت خرسا عجب
 تا تو پیدا ای خدا باشد نهان

در مقام قاف و شمع جانکم
 زافت سحر خود ایم امان
 چند چونی بگذرم دیه چونم
 بر دوزخ ملک طیران کنم
 تا خاتمه غیرم در بکجا
 تا کنم یک رنگ زان بوم
 از سر بر دوزخ تا بر شب
 در بکجا بر سر ایم برکت
 بر یک رنگ بر برون
 از دل کوزان سرورم خود
 صبح بزم در میان بکجا
 که نور و جف و هر اهن
 پاک کنی رله خود از جف
 تو نهان زان کجای کرد

جان مارا به لقا سر صبریت
 به چال دوت صبر امر گناه
 صبر و خوش از فقر میگویند
 عشق بر کاش از دوت
 یقین را شد فرج و برادر است
 چو که می دیوانه نام از عشق او
 یقین بر دوت بعد از شرم
 برت میگو صبر در کار جهان
 صبر بایر که در غیر خدا
 گشت به صبر و لیس عشق یار
 مع که به صبر در بحران کجا
 که بهار و صبر به گشت جان نهد
 به تو که مارا بود صبر قرار
 صبر برادر تو شد که غرضی

به چال دوت بار صبریت
 به تو یکدم که زخم در حسرت
 برت به صبر نشان یقین
 صبر و خوش و فقر در دم گشت
 در دند از دوت و در خسارت
 صبر مضاج افج با ما بگو
 کفر باشد از زیم به عشق
 لیک بر باشد در دوت و چون
 صبر از دوت و در دوت خط
 صبر را با جان عاشق نیل
 یا بکسر یا به بصر خود نما
 جان بایم و در شرم جان
 زایم که ای جان دما زارم
 حاضر الله که پسند نوزیم دلی

(عشق)

عشق بر رعت که پاندم درد
 سر کشم سر جانم بود

حالت

لیک جان در باغ مارو
 بر زمان میزد طباخ بر خوشتر
 منع که خوشتر سر بود برت
 برت گفت چون شربت
 گفت در دوت که بر عظیم
 سبک و خوش عشق به خرد
 عاشق زارم میگو بر ما
 انوریم و خوش اگر صفاق بول
 عاشق دیوانه به دیوار با
 اینجا عشق بام کسر شینه
 و خوشتر که هر صوب
 زایم بر هر چه شد جرم بر

مست میزد سخت بر سر دوت
 دم میزد بر زور با شرم
 لفتن بسیار بعد از شرم
 باز که هر که به بر جرم
 منت جان رحم از سر سلیم
 منت که به سر در دوت
 شد روزی از غم بر دوت
 یک نفس به ما میسر که شید
 یک نفس که در جفا دارد قرار
 کوه روزی در دوت مارا نهد
 جنتش به ما شد برین نهد
 در چه کوه که نبود و غیر

گفت سوز در دامن محرم عظیم
جست ندرت خضر فخر لایم
مبت صبر و عشق ضد بیکدیگر
عاشق صبر چه باشد در نظر
صبر محدودیت در حکم جو
لیک بر محرم است زرد دراز
سوز و عشق چه کوه در بند
خوشتر کرد زرد در دهر کرد
ز شبنم شتر صبر در دل تن شود
صبر با شوق شتر صبر حلی شود
کو در سنای دهر جمال
عاشق دودنه عالم در بهم
عاشق ز جلال صبر غنا
که توانو عاشق صبر دلی
بار به صبر جویند لایم
عاشق دودنه عالم در بهم
در دلم جوی بحر شوق بوی
نوف دل از دهر در دهر
بجای شرافت محطی شد

اندر

چون نظر بر حال زار گشت
دیر جانم ناتوانی و مستمند
رحمت کبریا در آرزو کرد
از تنج جان و دل سرور کرد
یا زرد ویر کرم رویم نمود
جوت بریم جلد عالم دوست
نقش عالم در میان لورده
رو خود در پرد به نه کی کرد
هر رخ در زرد است جهان
لخته تابان و سرم زردیسان
این زمان بر هر چه چکند نظر
پنم از دهر خوشتر تابان چرخ
ایک شکویم سان حال است
کو لکالی جو بر جنگ حیات
کردیم صبر شکویم دلیل
بهره کی با به روی دهر حیل
ویر چنا دلیل ره سیرت
ایست سیرت از زار دهر سیرت
چشم بی و دل دانا طلب
تا که کرد در عارف اسرار رب
بر هر کوی عارف صبر نظر
مید بر مشک زدیو خود خبر
مردختی بهن بر چه گفت از دهر
پیشتر تو که کاش گفت و گرفت
قول عارف بهن بر چه گفت از دهر
مهر تحقیق و یقین است ایم حق
کلی است عارف کوی چندیان
از دهر دن بر کون و مکان

جلد شیا، چند اوقاف حق
 نقشه در دور چو شاد ساره
 ویم را بگذار که چنان غیرت
 بر که او بگذشت از دهم خیال
 کثرت است، نمود و غیرت
 که یک صد بار بشمار است
 از هزار از آنکه برادر است
 آن تین، نمود و غیرت
 واحد از آنکه که کثیر
 کشف این معنی از خود است
 بعد نفعی حق کن ثابت
 در میان بر خیزد این نادیده
 ملک هر یک که در دنیا
 عقل زان عشق که او دارد

کشته نقش غیر عین تنق
 یز بر بشر چیست دره
 او زین دورانی بجز کینه
 زود و نفس و دین از کینه
 جز خدا موجود در عالم است
 عارفان را که در همه است
 آن هزار و یکی تا به شایسته
 که صد و که صد برادر است
 که بگوید از هر خرد خیر
 بیخ لادن بر سر غیر خدا
 تا که در غرق بخرد
 پس که اگر در دین باشد
 دور که در است از کینه
 پس رسد از جانب ملک

زین همه اودی که یکتا کند
 پاک بود از نوحه خاک دنیا
 عالم توحید رو به یکتا
 پای در نه از دین و دود در
 گونه در خورد و وصل نایب
 هست تربت بر سر عظیم
 غویر لایا را در عشق کن
 دایم بر معانی او در است
 هر که دارد در دین و دین
 بر که لطف الهی بر است
 چون ز خود فانی شد به حق

اثر اندر خرم بسته ز
 پس ناخود غیر مار از دین
 بر چه کفتم جلد با در است
 ترک جانی کو توبی ناکه
 جلد طاعت کنه از تین
 ترک خود کو بار جوهر کرم
 کو تو مرد عاشق بشود
 تا ز قید خود توانی بارت
 کو پاکان رله تجر و دین
 میت در دست نزار و دین
 که عیسوی نامی است حق

نکته

بر بعد دور چند نام در
 که در فضل و جمال مغربی
 آن امیر حضرت و در دین
 به نظیر رسد که در دین

گفت سیرت ناکوین
 رزبان مخ عدد دیم
 بستی محبت خود از نرس
 رزجید اجماع یمن
 نیست خفا ز لایح نم
 ایم درینا ویر صاحب نظر
 غیرت حق چشم بر او نه
 نوز ویش بر دو کون چشم
 بر دوی لم غرق دریا صوب
 وز قش کشته ز غم پال
 یاد را خوشتر کو یار کو
 دین بخت بعد از این دوا
 یاد آمو قصه ما هر دو آب
 شرح حالت زرد در صوب
 غرق آب و آب جو یور و آب
 و صحران حیران نر زار عجب
 آب سبزه ز جمل ارماتام
 عرق در آبه زمر تا پالم
 شاد ویر از غم و امیدایه
 در به حیرت تو را در خوب
 که بر این عین حکمت یاب
 علم این کم جور در آفتاب
 نشان عین سیرت علم اسلام - که لا تقولوا العلم فی السما

ناله

یصعد یاقی به ولا فی نجوم الارض مع نزل دلائل وراه
 من یصبر یات به بل العلم جود فی فلوکم ما و بین بر سر ما
 الروحانین لیطهر علم

عسر رسم که روح بدود
 درجه هر در حق اکاه بود
 گفت با هست کوید ایر کوه
 علم در دریات ما در دست کوه
 یا ز بالا ز فلک یازیر فلک
 تا نور کاه بر بر کاه بر فلک
 علم در جهان دست هر رشته
 تخم دانش در زینت کشته نو
 کج دانش در در این کج غراب
 کوه بر پنهان از آنجا ماراب
 مسیح علم است دلها بر شا
 چون ملک ثوابا و پیش خدا
 تا خوانی علم را بر آینه
 لطف کرد و بر تو حال اول
 در این جهان پیش تو پیدا شو
 علم ایو جملها رگور شود
 افق ب علم چون تابان شود
 شکر علم رت بهان شود
 که نور بعد از این خوب کن
 صدق یایا به زیار بهشت
 محزون برار بر این توف
 مجمع دوش رحمان و

هر چه موجود است در عالم تو
 که بر دوز و نقاب پر از رخ
 کشف این غیب طلب زار و پر
 علم معین از کتاب در دستا
 که تو حلاوت رتبه دهن
 که امان خود بر شیطانی
 جام من در شمع که در دوزخ
 بر که شد در سایه امیر خدا
 در دل عارف بر آنکه عارف
 شد دل عارف معین خوش
 کشت از نورش منور شد
 که برت که بر دوزخ
 بر که در دوزخ عارف
 جام هم غیر از دل عارف

دانشجویان این جمعه
 تا نهند محرم این
 تا زهر و شیر بر دوزخ
 حاصلت نایب کشف
 دست در قمار که ده
 رو بگو جاده در پناه
 شعله شیطانی روانه
 کشف جانش را به نور
 دارم به از رخ و چهره
 بهت نورش در طمع فراخ
 جسم و جان و عالم ناله
 از تو یا بر نور شمع
 زینهار ناریا و خوف
 که از دوزخ است بر آن

و این

ان و بی کوفه بدو در دست
 دل که شد آینه دیوار
 که تو دل خود بر خدای
 از تو با صفت جسم تو که در جهان
 به تو ای خود اگر ای مردم
 هر چه فرمای تو در این سرود
 بهت حمایت که با نفس را
 حرم آورد و کین است
 در تو دارد صد برادران کرد
 و بکشت میایر نارود
 بر زمانت آورد و سر ملک
 از بکوت و از دوزخ
 هر چه گویند کتب و این
 که به عت خواند این

سفر عالم دوست عالم بخت
 بر دوزخ عالم در طعنه
 از دوزخ تا به جبهه تو
 از تو به سر آمد در ازین
 از دوزخ دوست و دشمن
 تو خدای که در این
 دنیا بر سر عین غم
 زهر قمار که در این
 بکشد جگر ملک را
 بر رانی در نظر
 میفرماید کویت جانم
 چون نور شمع که از دوزخ
 تا بر از حید و کوشش
 زانکه کویت است در دوزخ

و این

که بوی اوزه خواند با ناز
از زبان دارد برادران کجاست
در تور لاد جانب حج آورد
اب رویت از زبان خواهد بود
در عمر کو بزرگوه مال ده
رسم نشینت خایه از کوه
شربت جو بوزان با ناز
دانه اش بر سر منویم از دم
در عمر خواند تور لاد بوی ناز
رو منویم خایه که دارد صدقا

قصاید

روز بوی بودت در یام مشر
از خدایی در صلیح در موشر
به حق از خلق گفته منقطع
روز و شب حکم خدا مسع
جز به ناله شر برینا در دفر
در گذشته از مولود در موشر
شب یار دور از کوهی مشر
صرف در دو طکر روز و شب مشر
بر خدای طبع بود در طلب
نفس او بوسه در روح و شب
ترک دنیا گفته بهر غرت
لشته روح محض و عیش و شب
حاکم ان ملک روزی از قضا
که در کسب جمع بر عمرم عز
درد دل زار بر کوه خاطر
کو غزل بایر که یامیم بر بیا

(شعر)

رکن معلومت مالک از جهاد
بر که زبان چه بشود قهر فدا
که کشم مح کافر را غایم
در کشتم در نهالت نیرم
گفت بل حیا خدا را بدو
در حق این گفته ای قیودنا
چون در این سینه خود را در جهاد
بر تویر کشید بر دیر نور جهاد
گفت ایم خاطر اگر شیطانت
که توان از کوه نفس را غم شدن
چون بیا بر زرق توت کرد
این شیطانت است یا رحم زد
گفت مضطربان این دن
از خدا لایم اگر در دن
خاطر شیطانت این خاطر
حق نمیدانم نهان و طاعت
گفت بخوابم بر اتم تا چرا
نفس شیطانی کشید میر غزل
ایمنه محنت چرا بر خود اند
از چه از خود را بکشش بید
امواهاش که نفس بر دغا
زبان بر خواهر و دود و غزل
تا که از در غزل که در شهید
زبان شهادت شربت در بود
بر کس گویند از خایه و غلام
در غزل کشیده ان خیر اندام
والدین جابر و در ان اوت
بود زار بر کشید راه اوت

هم با نر نام یکسر در جهان
هم چو برادر یا همت او را
ز نیکویت مانر زار در عجب
کو وفات خویش حیران
تا شود مشهور نامش زین
بهر شربت جان و هر عیب
لا تکفین گفت خیر انبیا
و اهل نفس مار را زین خد
بر که میگرد خدای نفس تو
مست قدرش بر روز قیام
کو بشی نفس و درستی زغم
تا نمیدارد از خود زلف و شکر
بر که در دروغ و در بیاری
تا نمیدارد از خود زلف و شکر
در میان فتوای بارم فاقوا انفسهم دنیا را معین مودت
قبل مودت و اضاف مودت که سالکان راه بهر روز و طریق
و ت سید مودت با الله داده تیرا بطبع بهر مودت و نفایس
هیا فایحاه و جعلنا له نوراً یبشیر الله اخر الله
چا رو کون آموخت لکن
بسر بوم احرار هم مهرت
موت مهن جیح اکبران
ان یک مهن دوم اکبران
شرح بر یک که بگویم مهرت
که صفایا بر دل از دین شربت

سید مودت

بر که در این بهر حق او که هست
شد مشهور طبعش ایم و دین است
بر که عمارت کرد با کم خوار کی
شد جو اینه و شریک ره کی
رو صفایا بر دل ز کم خوار زنج
شد ز سیر زینک دلهاتو تو
مست کم خوار شربت را و لیا
لست بهر حاجب دل از صفایا
بعد مهن موت او در شینو
ساز جان و دل بریم غیر کو
موت او شد حکم برادر
صبر بر ایوان لجه رک و شفا
چون نیاید نفس از زار ارج
یافت او از موت او در صبح
در آنوقت چندان شربت و حق
راند او از اید و حقایق حق
جلد نه تهاست او در آن صفا
چون که او فانی فی الله است
بر چه مهن عین حق و لیس است
بعد او موت هر که شربت
تا بر این سر علم فریدن
موت احرار خلد و سر بر
خود طبع او است کم از دود
بر که مرد او از زینک و شربت
در حقیقت از غم خلق است
ارزیت جودان مهن است
زار و زینک بر که مودت

که غیر تو ز جمل و از ضلال
 مردی که اجماع از صد زوکی
 بعد از صوموت خضر و غود
 موت چهره خرقه بخت
 چون قیامت کرد با غرقه کعب
 از جلال مطلق دایه حق
 از لب سرافرازد مستغیر
 نصیب از چو شد چو کعب
 نیست حاجت نه جان بخت
 بر که در دلت خجسته نظر
 دانم که در دلت در بر کعب
 تا بر ام کرد که یک دل
 نیست سلطان از قاف با کعب
 بر که باشد که در طبع و سر

زنه که در دیر از حیات لایزال
 بر که میرد یا براد با نیک
 از رخ عبس چو شیر تازه بود
 باده از جام قیامت نیک
 منزه بود باغ حشر از غم
 تازه رو که در حق کبر سبک
 جای کعب از در دل ویران
 از پادشاه از لب سر کعب
 فارغ است از زنجیر و کعب
 رنگ دشت طبع که کار یزد
 در کعب و بر کعب کعب
 زان بکر و جلد که در کعب
 است یک از دود و کعب
 است محراب کعب که کعب

چو کعب

چو تقویر شد با سر عارفان
 بر چه کلام کرد عین حکمت
 زنه که در دیر از حیات لایزال
 بر که میرد یا براد با نیک
 از رخ عبس چو شیر تازه بود
 باده از جام قیامت نیک
 منزه بود باغ حشر از غم
 تازه رو که در حق کبر سبک
 جای کعب از در دل ویران
 از پادشاه از لب سر کعب
 فارغ است از زنجیر و کعب
 رنگ دشت طبع که کار یزد
 در کعب و بر کعب کعب
 زان بکر و جلد که در کعب
 است یک از دود و کعب
 است محراب کعب که کعب

نیت از صوف و پادشاه و در زان
 و انچه میگوید بر ز صفت
 در دیر از حیات لایزال
 بر که میرد یا براد با نیک
 از رخ عبس چو شیر تازه بود
 باده از جام قیامت نیک
 منزه بود باغ حشر از غم
 تازه رو که در حق کبر سبک
 جای کعب از در دل ویران
 از پادشاه از لب سر کعب
 فارغ است از زنجیر و کعب
 رنگ دشت طبع که کار یزد
 در کعب و بر کعب کعب
 زان بکر و جلد که در کعب
 است یک از دود و کعب
 است محراب کعب که کعب

بند که بهر رضا او گشت
بر چه میگردید بر جان خود درود
بر عمل کان با غرض میخواست
غیت خیرت هر بر عمل

حکایت

شیخ ذوالنون معتد اخوانم
انکه او با جان دل کلاه بود
گفت یوزور در ایام سفر
که صحرای جلیل پر برف بود
دیوم اینجا در میان فریبغ
گفتش از کبر بر کوفل رب
گفت سرغان به نواز سرف
به آن بیایم ایم در زن کنه
حق گویند او به رحمت کند

بند که به بندگی کو خیر جوت
کو سملایه و کو کبر دیود
شد و زبر که با هم گشت
با نر غلص در ره حق غل

ان بهر حضرت رب العالم
در بنور و بردان رله بود
می شدم در بادیه به پا در
سج جا در زینت خاله بود
ارزانی میرفت کبر سبد مع
دانه بیدام باشند چرات
میرنابند دانه و کبر سفوف
میرگردد سرغان به نواز
در قیامت ایم بود با کسند

(تقصیر)

گفتش از دین حق بکافه
گفت باری کو قول دوست
پسر بود این پسر الله و عین
گفت و دهنون چون بک آرم
دیوم اینجا در طوفان کبر
گفت و بر عاقبت شیخ دین
حق بودی مخ در لکان
بر چه بهر اد کبی باشد قول
از در لطفش که بودیم غیت
گفت و دهنون قوت خوشتر شد
کبر چه بهر بهشته در زین
از نیمه چکان پر در لیس
رو کعب با خود قیاس کاراد
بر که راحی خوازم غیت خور

کے قبول آیم که باشی دانه
بند دانو که هر بهر کت
کو عمر دانو که بهر ادت این
در طوف کعبه هر بر می شدم
عالمی راز رنجف دے نواز
لایم بیکشتم بر کبر جین
پسر راز خانه خود رله دار
انما احوال بشو زور کول
بر چه لا قطع حوتی قحط
گفتم در دانه شاد و نهان
از طایب رحمت شوم کینه
اشن رحمت خود سائر
فقداد به عفت عفت کو
دانه را هم راز به عفت نواز

یس تو ایر زدنون بر دین نشین
 قدر معلوم بعلت سپین
 لدا بایه ران جناب کبریا
 نیست بعلت لایق قدر خدا
 از خیال عقل و فهم این برکت
 در زمین ره بوج کور کبریت
 باد استغفار و زیور کف
 نیست کور شر کور کف کف
 و انکه در این کار خود را خد
 پیشه خود را ز سلیم و خدا
 که تو خوار جان بر این است غم
 غرق کن خود را بر دیا کرم
 خط انحراف خود در راه دست
 مرد خود دین که نو دل کرامت
 بر که راه عشق جانا میبرد
 ترک جان چون گفت کف کف
 در طریقت نیست چون کف کف
 زاده ایم ره نیست جز خود فنا
 نفی خود کن انبی شایسته
 نیست نکل ز انکه خود را خشنود
 خویش را بنار عشق یار کن
 تو بدون نکل یار یار و در
 از جانی نیست خود را در کار کن
 بعد لا اله بین زاریا حق
 جان خود را در صبر و جور در کار کن
 وصل بچون را در مجرب و در چو
 جان ن شو جان ن شو جان

این است

بر نشان بر درو عالم کتین
 در مقام وحدت آریم نشین
 چون روی راه خدا بخود
 دوست خود را از خود بکشد نو
 اصل طاعت است محو نیست
 تا تو هستی که شفا بر کف نیست
 و در آن خود را ز قید خویشین
 دست و پیر کور و سیکور تن

حکایت

بر لبای خود در میدان شفت
 در مقام قربت مان راه یافت
 آواها شکر که از صفای
 بر چه بخواهد دلت از رخ بخواه
 پر کفایت مادی و معنوی
 عاشقان را در جزو مطلوب کجا
 نیست به تو صبر و در را بر سر
 من تر خوارم تر خوارم تو را
 گفت حق تا از وجود باریو
 تا تو هستی است بخود خوار
 از زمین ره می گنج ما تو
 دانه مانده نکل بر تو شفت
 تا تو هستی است بخود خوار
 درین حجاب مانع یکدم بر
 اولاد و کف و اولاد
 شد من و مایه حجاب راه ما
 یا تو مایه در میان ما کلام
 در مقام صبر و در به در
 تا تو پیدا کنی نهان شد خدا

در حقیقت شد و دانه کم طریقی
که شود پیدل جمال و حدش
چو کند کرد و نور و حدش
نور خورشید جهان چون چنان
که توان از قید کشتن خلاص
که نباشد سمیت پران رله
که تو خوار هر قرب درگاه خدا
رله بر خورفت در زین پنهان
از زینقان سرکش در راه
سفتم و ان سیه هر کرم
هر که در در فلک اهل دل رود
زانکه در کسیر قرب اویا
پند شقی را بجان دل نبرد
پر بایر اول و انکه سگ

در حقیقت

یے که هر کس کو ریاضت گیرد
پره و ان کو باشد رهبرت
در میان انکه عمری خلاصی و بعد قرب غیر خود بلکه موجب یاد
بعد بخود که رب قال العوان و العرفان بیغته و سیر اریا
سرک و عمل با خلاصی بی انکه امر سرش کامرانی مظهر صوفی
دعا اللهم لا تقنی لا تقنی طریقه بعین شانه بهیم سیرت
ای باب احوال کان باشد
بر عمل کان موجب کبر و ریاضت
نیت بی خلاصی محال است قول
چون نذر زین نور باشد از خدا
صورتش بنیر زینت غاف
پر بایو صاحب علم و بیان
تا که دقت ساروت از کج و ج
بو که زار شد شریقی ایم زدیو

از شراب و صبر او کرد
از ریاضت نیت خود در نیت
در میان انکه عمری خلاصی و بعد قرب غیر خود بلکه موجب یاد
بعد بخود که رب قال العوان و العرفان بیغته و سیر اریا
سرک و عمل با خلاصی بی انکه امر سرش کامرانی مظهر صوفی
دعا اللهم لا تقنی لا تقنی طریقه بعین شانه بهیم سیرت
کفت بنیر زلیم در رب تل
در حقیقت ان عمر جرم و حقیقت
چون ریاضت نیت از قول بود
که توانی که دینک از جود
زانکه در معمر طریقت جانت
که بوز کشف پند بر زمان
قول و دین در احوال است
در جود جانت که زین مکرر بود

[illegible]

در این مثنوی ۱۱۵
از ملک چون بت قدر آرد
آن زمانند که کشت و ست
هر چه آن بیاورد ویرود
کشت که غرت و سیاه
ایم دوروزه عمر را و شاد
چون که فرست بشان پدید
خادین راز زین دل بین
آن درخت هارستان درین
هر چه ملک رزق کند لعل
بر کن از ج و زین خار تو
این دم بت اوقت غم خویش
را از دنیا زده عصر بود
هر چه کشت غم برین خوار بود
در جان اند هر چه لسان از زبانی و میگوید صورت

در عالم می بوی بازگشت خوار نمود و دست به بفرموده خیرالنس
 من یفیع الناس ویرا الناس من یفیر الناس ویرا الناس ویرا الناس
 بر اند نیکی در با به خلدیق موجب رضا حاتی است که اکمل
 عیال به و اچیم الی به نفهم لیت و ناس حرو با عالم نایب و اچیم و اچیم
 از خدا تیغ اسرار می شود روز و شب جز در پی نیکی بود
 بر سببش در کوی بو کن چون چنین که در تو به معبود کن
 بر که نیکی میکند با خدایم دوست از قول نبی خیرالنس
 و آنکه جو کرد و در باشد در جهان دوست نیز اسرارین یگوید
 و نعمت می غنیمت می شرم با همه نیکی کن از بود در کرد
 بر که نیکی کرد و بر که بر نیر در بری کسر از نوای که سعد
 گفت اخلق عیال به نخی با عیال شکر که کند و بر نخی قوی
 بهترین خلق و پیش حق سعد ان بعد که ما همه نیکی کند
 کار مردان صیت جان موم رد و باری دان کشند ان
 بنده گفتن با رسم بر دین شج و رش از نیکو نشین

(نصف)

راحت خدای طب در پی خوش راحت خدای طب در پی خوش
 که عمر خوار قبول خاص دعای که عمر خوار قبول خاص دعای
 خوشین را از به کتر شمار خوشین را از به کتر شمار
 سخت و کبر در یاد در در در سخت و کبر در یاد در در در
 پاس در در در در در در در پاس در در در در در در در
 پیش کن عجز و نیاز و فقار پیش کن عجز و نیاز و فقار
 صبر کن در محنت و بیج و بد صبر کن در محنت و بیج و بد
 از شرم بگذر و عیال و نش ط از شرم بگذر و عیال و نش ط
 یار حق کن در سر جان در در یار حق کن در سر جان در در در
 کار خفیه کار که با حق گذار کار خفیه کار که با حق گذار
 زار دریم به جی است کار باطل زار دریم به جی است کار باطل
 که تو حواله رفت رله در الفت که تو حواله رفت رله در الفت
 ان کمالین اقالیم یقین ان کمالین اقالیم یقین
 انجاعت از خودی دارسته ان انجاعت از خودی دارسته ان

تا تو ای شد ز جمله بشر بشر تا تو ای شد ز جمله بشر بشر
 پیش خود کن تو وضع بر دوام پیش خود کن تو وضع بر دوام
 سر زحیم ضرر و در پیش برار سر زحیم ضرر و در پیش برار
 جان بفرسگنت سر در در جان بفرسگنت سر در در در
 شخ به هر کجی از بیج دین شخ به هر کجی از بیج دین
 در طریق ضرر جان را کن شخ در طریق ضرر جان را کن شخ
 جان فرای عشق جانان کن جان جان فرای عشق جانان کن جان
 مان کن با اهل غفلت شط مان کن با اهل غفلت شط
 دل مبرر ساز در فکر جهان دل مبرر ساز در فکر جهان
 بسته خد در بیان کار بنار بسته خد در بیان کار بنار
 گفت بگو در در در در در در گفت بگو در در در در در در
 دست در شرک و ایمان دست دست در شرک و ایمان دست
 حالکان کشور دنیا و دین حالکان کشور دنیا و دین
 در مقام بنجو در بسته در در مقام بنجو در بسته در

تا تو ای شد ز جمله بشر بشر
 تا تو ای شد ز جمله بشر بشر

فانی از خورشید دباغی بر دست
چنگ سوز گریه فارغ ز دست
مقصود مقصود و ابرار جهان
محرمان بنم و صد بنم و کینا
مقتدر ایر و زمین و آسمان
آدم و ملک از سرشتش آن
که قبول خاطر ایشان نوی
شد سیم بر تو ملک مغربی
که نظر بر جبه در دست کنند
در تو که از زمین حیرت بگویند
از غلبه و محنت این رخ کند
برو با نو و جیم و شفق آن
رودت از سفر با غلامان
بگذر ای کمان کند شمع شفق
در اوقات حق شناس و منفق
دشمنان مبت یمن بگو
بهر از مدال طاعت این
سود و در گذر از پوست

حکایت

در بنیادی سالکان رله بود
آلوده سرف که خرامان بود
با سیران بعد از در گذر
دیو حیر از جوانان خمر خور
با شراب و با کباب و کباب
سود و جلد خوش روای در آید
جده غرق بحر غفلت گریه
سر بر بروج خلد است آید

سید

مهر آن کفشد شیخی یکو عا
کن که تا عرقه شود شسته و
نویج ایشان شود از غمی دور
از دم پاک تو از شیخ غیور
با سیران گفت بود لیت
مردی کویم جایت زهرت
در شرح آمو آن شیخ جهان
گفت لبر از سفر از زمین
دست و داشت بر خیز غلب بود
بهر حاکم روشن بر لاری
یا ایله اینان کاجایان
در دهه عیش و خوشی نشان
در شرح آمو آن شیخ جهان
عیش و خوشی در نورانی عالم
زین دی گشته سیران جیب
لایر کرم کار سازد و داد که
ما نمیدانیم سر این سخن
کین چه حالت ایم این کرب
شیخ گفت ایله سکوم باد
حکمت ایم در زمانه جهان
صبر گریه هم اکنون خدا
چون سمید از چه حاکم گفت
چو که دیون و بخت شیخ را
سرای سازد و میرا بر شا
سازد شکسته و می آید
لایر کرم کار سازد و داد که
ما نمیدانیم سر این سخن
کین چه حالت ایم این کرب
شیخ گفت ایله سکوم باد
حکمت ایم در زمانه جهان
صبر گریه هم اکنون خدا
چون سمید از چه حاکم گفت
چو که دیون و بخت شیخ را
سرای سازد و میرا بر شا
سازد شکسته و می آید
لایر کرم کار سازد و داد که
ما نمیدانیم سر این سخن
کین چه حالت ایم این کرب
شیخ گفت ایله سکوم باد
حکمت ایم در زمانه جهان
صبر گریه هم اکنون خدا
چون سمید از چه حاکم گفت
چو که دیون و بخت شیخ را
سرای سازد و میرا بر شا
سازد شکسته و می آید

توبه کرد و از راه هر جبهه شان
 با سر به ان گفتی شیخ از دوا
 شد مرد و جلد حاصل به تعب
 نه کس را غرق بیابانست
 خبر خود را بر شیوه مردان بود
 همت جنگ و صلح ایشان بر حق
 قدر ایشان محض لطف کبریا
 که کوشش رویند کوهان نو
 فارغ کرد از راه روزی و نوم
 و صف ایشان بر دست گرفت
 بر سر مویم که کرد و زبان
 مع ایشان که گفتم برقر خود
 ریخته است آنچه معلوم فرست
 نیست کس و شرف حال این

گشته بر یک در ره خویشان
 این زمان شد فاش ان سر نهان
 نه یکسر رحر رسید و نه کرب
 به جویا هفت لکن برشته
 بر که از این شیوه مردان بود
 لاجرم در روزی بر کسب
 بزل ایشان جلدی را دیدن
 بنده حق از نو بر زمان رون
 به شریک ان غیر حق شد عدم
 عاجز میارب لاهی ثنا
 که در کبر صفت ایشان درین
 هم عباد امان از طعن
 ان کجا در عرصه جانست
 خلق از این بوا و دنیا زن کوش

(مختصر)

حکمت حق از پی تعلیم شان
 سفر هفت و پنهان چون هفت
 چون بحق برسته در از نواشت
 بر که از دست خود در ره
 بر که او با دوست شد نشین
 این جماعت شاه خواجه کون
 ذات ایشان همت خلق برب
 قلی تا قلی تا کو فافظ
 در جب و دهم در تصور
 چون زهر از حقیقت عاف
 کوشش است بر عرفان یافت
 از خیال دوم بگذرد در طری
 در طریقت همت عارفان
 عارف ان شد که چون کرم

که در چشم همه خلقان نهاد
 زاده از قید دو عالم مطلق
 صحبت خلق نایاب گشت
 با بی بارزق به عالم نهاد
 دست فارغ از غم و غم
 جلد عالم با روشنای حرم
 بر چه پیوسته از ایشان طلب
 خوشتر در دست عجب بیاراد
 آنچه نیکو و نوری و در نهان
 بهره از دانش نزل از این
 و طلب که روزی بر حقیقت
 تا توانی یافت بوی نیل
 شمه زان آدم از نوران
 جلد کوی از خدایر و گشت

چون بجاوت میکنی یا طاعتی
بر چه جوید جویران را از خدا
بر کجا تا سپید نور سرف
بر که عاقل تر از عارف است
اگر دارد در تصرف حق و عاف
عارف است که زود است چنان

حکایت

عارف حق بوزار نشستی
گفت یادم است بزرگ بزرگ
خود زاردم هیچ خبری نکرد
ان که گفتند حکایت بدایع
فهم دین معنی یافت خلقت
و در پاسخ شیخ عالم گویا
چشم جانم چون که بنده بود

نقد

نفس غیر از روح جانم شده
خیزم غم غیر جان در جهان
بر چه بگویم که شمع زار
بر چه بگویم که باد و کفک
و چنین دین و بیایان راه
دیده که نور رخسارش غیور
دیده را روشن که زار و زلف
چشم چنان می بایم سر زار
گور ما در زار و کی باور کند
رنگ و بوی و سرخ و سفید و کبود
دیده چنان دل و اما بار
افشاست مانع پنهان زویر
که تو را دیده بر در و در و در
که تو خورده و در دیده پا

دل بر لب ز سر و سر شده
در حقیقت اوست پند او
و آنچه در دم هم نزارم خبر
و آنچه بشنیدم شنیدم مر زار
چند چشم که چند دور است
او زار و دهر زن گفتند
و انگر بگویم حرف ان لقا
تا کنی باور سخن مر زار
که هر کوهی با توان کند
جمله در شمس بسیار بنمود
تا زدی حق کردی سر
پرتو نورش زین صدف رخ
بر چه بر غنچه ان می رود
بشنو خبر سخن حق ز رخ

دیره حق بین اگر بودی تور
عرضه عالم بر از نور لعلات
و جو سیم بجو در روشن است
رین سیت نیت جانست خبر
کو به نفس خوشتین عارف نوبی
نخن قرب از کتب حق بجان
است حق از ما بازو یکتر
نور فویشتر اکو تابان شود
بسر غا و این فراق جانستان
انچه از روی جان عاشق میرسد
انکه در غم و دور دست بود
بر چه سفره ثبت یابی
که هر خوار بر پای زمین نشاند
تو تا کن خاک رله این کرد

در صورتی که در این عالم
دیده ای (امید) را در

در رخ از هر زده نمودی تور
ای درینا دیره حق بین کجاست
کو چو جان و جمل عالم چون
از خدا غافل شد و خود کرد
زین سیت از زمان فضا بود
نست خود را بجای یکه بود
ما ز دوری کشته جو در دور
از جهان مهر خورشیدان شود
حسن چنان روی بنمایان
روی مشوق از بد بد بود
و انچه نقصان نام کو بود
و حدت آمد و در کثرت یافت
سرمه محبت صاف شد
در محبت بهر ثبات بجو کرد

در صورتی که در این عالم
دیده ای (امید) را در

در محبت

چون محبت بهتر خصلت
بر که در بحر محبت عوقه شد
از محبت نیت بالدر مقام
از محبت کشته به کار جان
حق میر کو دست به تم محب
در موارید هر فرموده باش
در محبت ترک خود پس کو
و صغر خود بر عشق در زیر نه کن
بر که را باشد بود این مرجا
که عشق یار خود را کم کین
این ترانه محبت کاخ نیرنگ
نیت چون کم شود از نیت کن
این معای که کثیر هر کس
در نور و آخرین ادواق رل

طالب حق را محبت دولت
به کجایان با کمالان هم خرد شد
به محبت کیه شود در مقام
بشود از محبت این عرفان
شو محب فر تو هم در مضطرب
بله پشورم مطلبی بشتر
زنده به محبت جانت را عدد
ورنه از دور و فراق اشو کن
از خودی خود بایر شد بری
نشد و شش بایه و کور غنی
فریم یار که خود را کم کن
است بایر تا که کوه کن کن
فهم این از حق و دور او پس
در پنهان حالت عشق را

ذوق یغنی بودن زرقم است
 که بر خوار بر این این سخن
 به خود نه توانا درک عشق
 عشق بایر عشق مرد در دل
 بهر این رله غیر از عشق نیست
 عاشق را روانی و به پرده
 عشق بخور دل زارده
 عشق بیکان تقاضا میکند
 عشق در بر دل که مادی است
 از خم عشق بر انگشت نکشت
 که چه با بر و دریم دریا شوم
 زانکه حال اهل دل از بر
 چون بود از ان ذوق حال
 که بر بختیست ماعز نام

(در حقیقت)

از کجای عزت حق رویا
 بهر تو حاضر نشسته رو برو
 دیده بایر روشن ز نورده
 بشو از حق دریا به تحقیر
 بر چه حق غول که باشد روزگار
 سنت حق بهر سجده نداشت
 چمن باشد دفع ابر در دست
 در غوغای این خیمه با هر حکم
 ایست گفت ان در بر دیم محبت
 بر کیم زیم کفک بهر نجات
 از همه قید رستم کافله
 لب به بندم دیو؟ داد کنم
 از همه خلق جهان گیرم کند
 چون به بزم وصل او کردم مقام

انجین بنیان شد زرد
 تو خبر جوین که خبر کو
 تا در آن پرده به بند بود
 بد جرم کشف بنیان در جبه
 که تو زدی بر دهن جان
 در قب ب عزت است در رتبه
 بر کیم یارب تو زدم دیوار
 که خود بر هیچ نغمه شوم
 یغنی مانا در کیم که معرفت
 دور درم از صفات نورانی
 جا سازم در مقام حق
 در جملش جان و دل یکدم
 مانا که مظلوم در لایزال
 و اکتارم کفک در اسلام

